

Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos priemonės „LEADER programa“ veiklos srities „Parengiamoji parama“ įgyvendinimo taisyklių, taikomų projektams, skirtiems 2023–2027 metų vietos plėtros strategijoms parengti, 3 priedas

VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA

Vietos veiklos grupės pavadinimas:	Kelmės krašto partnerystės vietos veiklos grupė
Vietos plėtros strategijos pavadinimas:	Kelmės krašto partnerystės vietos veiklos grupės 2024-2029 m. vietos plėtros strategija
Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo laikotarpis:	2024-2029 m.
Ar keičiasi VPS įgyvendinimo teritorija lyginant su 2014-2020 m.?	☐ Taip ☒ Ne
Teminė VPS	☒ Taip ☐ Ne
VPS tema	Žmogaus ekonominio ir socialinio aktyvumo RE-KREACIJA kaimo vietovėse
VPS data:	2023-05-25
VPS versija:	1 versija

TURINYS

I SKYRIUS: KAS MES ESAME? (VVG TERITORIJOS SITUACIJOS ANALIZĖ IR POREIKIAI)	3
1. VVG TERITORIJOS SITUACIJOS IR POREIKIŲ ANALIZĖ	3
2. VVG TERITORIJOS STIPRYBĖS, SILPNYBĖS, GALIMYBĖS IR GRĖSMĖS (SSGG)	19
3. VVG TERITORIJOS POREIKIAI IR JŲ PAGRINDIMAS	19
4. VPS TEMOS PAGRINDIMAS (PILDOMA TEMINĖMS VPS).....	19
5. VVG PRISTATYMAS IR VERTYBĖS, VVG TERITORIJOS VIZIJA IKI 2030 M. IR VVG MISIJA	20
II SKYRIUS: KO MES SIEKIAME? (VPS TIKSLAI, RODIKLIAI IR SIEKIAMI POKYČIAI)	24
6. VVG TERITORIJAI AKTUALŪS BŽŪP TIKSLAI.....	24
7. KIEKYBINIAI VPS TIKSLAI	24
8. POKYČIAI, KURIŲ SIEKIAMA VVG TERITORIJOJE (KIEKYBINE IŠRAIŠKA)	25
9. APIBENDRINTA INFORMACIJA APIE VPS.....	26
III SKYRIUS: KAIP MES PASIEKSIME UŽSIBRĖŽTUS TIKSLUS? (VPS PRIEMONĖS, FINANSINIS PLANAS, ĮGYVENDINIMO ORGANIZAVIMAS IR VALDYMAS)	27
10. VPS PRIEMONĖS	27
11. PRELIMINARUS VPS ĮGYVENDINIMO PLANAS	28
12. VPS FINANSINIS PLANAS	28
13. ES IR NACIONALINIŲ HORIZONTALIŲJŲ PRINCIPŲ IR PRIORITETŲ ĮGYVENDINIMAS	29
14. VPS VIEŠINIMO IR VVG TERITORIJOS GYVENTOJŲ AKTYVUMO SKATINIMO VEIKSMAI	34
15. VPS ĮGYVENDINIMO VIDAUS VALDYMO, STEBĖSENOS IR VERTINIMO SISTEMA	35
IV DALIS: VPS PRIEDAI	38

I skyrius: Kas mes esame? (VVG teritorijos situacijos analizė ir poreikiai)

1. VVG teritorijos situacijos ir poreikių analizė

1.1. Trumpas VVG pristatymas

2004 m. birželio 25 d. penkių fizinių asmenų iniciatyva įsteigta Kelmės krašto partnerystės vietos veiklos grupė (toliau – Kelmės VVG), kurios tikslas – suvienijus visuomenininkų, vietos valdžios ir verslininkų žinias bei gebėjimus spartinti Kelmės rajono kaimiškų vietovių plėtrą. Juridinių asmenų registre Kelmės krašto partnerystės vietos veiklos grupė įregistruota 2004 m. liepos 12 d.

Kelmės VVG **strateginis tikslas** – propaguoti ir įgyvendinti partnerystės idėją Kelmės rajone, įsisavinant nacionalinę ir Europos Sąjungos finansinę paramą, skirtą integruotai kaimo plėtrai, konkurencingumo augimo skatinimas, sudarant sąlygas kaimo gyventojų gyvenimo kokybės gerinimui.

Kelmės VVG veikia vadovaudamasi šiais tikslais: aktyviai dalyvauti rengiant ir įgyvendinant kaimo plėtros planus bei programas Kelmės rajono teritorijoje; telkti suinteresuotų vietos valdžios, verslo, nevyriausybių ir kitų įstaigų bei organizacijų pastangas ieškant tinkamiausių sprendimų kaimo vietovių ekonominei ir socialinei gerovei kelti; skatinti ir palaikyti vietines kaimo žmonių iniciatyvas verslo, gamtos apsaugos, švietimo, kultūros, socialinės paramos ir kitose srityse; teikti pasiūlymus vietos ir nacionalinėms institucijoms bei organizacijoms dėl kaimo plėtros planų ir priemonių kūrimo bei įgyvendinimo; organizuoti kaimo plėtros dalyvių švietimą ir mokymą; įgyvendinti ES ir Lietuvos respublikos iniciatyvas Kelmės rajone, organizuoti ir teikti paramą kaimo bendruomenių projektams ir iniciatyvoms įgyvendinti; skatinti bendradarbiavimą su kitomis visuomeninėmis nacionalinėmis ir tarptautinėmis organizacijomis bei kitomis įstaigomis ir organizacijomis Lietuvoje ir užsienyje; skatinti palankios verslo aplinkos formavimąsi, stiprinant ekonominį konkurencingumą ir investicinį klimatą, palankų esamų ir įsteigtų naujų įmonių plėtrai; skatinti ūkio augimą ir laisvą prekių, paslaugų ir asmenų judėjimą Kelmės rajone; užtikrinti, kad vykdoma veikla ir skatinamas augimas būtų suderintas su darnios plėtros principu.

Siekiant užtikrinti efektyvią VVG veiklą, strategijos rengimą ir vykdymą, Kelmės krašto partnerystės vietos veiklos grupės valdymą vykdo VVG nariai, valdyba, pirmininkas ir administracijos darbuotojai. VVG **valdymo organai** yra: visuotinis narių susirinkimas, kolegialus valdymo organas – valdyba, valdybos darbui vadovauja valdybos pirmininkas (vienasmenis valdymo organas).

Šiuo metu Kelmės krašto partnerystės VVG **administraciją sudaro**: VVG administracijos vadovė (VPS vadovė) – pirmininkė Nelė Želvienė, VVG finansininkė (VPS finansininkė) – Kristina Bertašienė, VVG viešųjų ryšių specialistė – Ramunė Trakimavičiūtė Abrutienė. VVG administracija įsikūrusi adresu Dariaus ir Girėno g. 2a, Kelmė.

VVG narių ir valdybos narių kompetencijos, aktyvumas ir įsitraukimas į VPS įgyvendinimą. VVG valdyba sudaryta iš 12 asmenų. Visi valdybos nariai yra išklausę kursus, tiesiogiai susijusius su BIVP metodo taikymu, taip pat viešųjų ir privačių interesų derinimo ir deklaravimo bei korupcijos prevencijos kursus, išklausę LEADER metodo taikymo kaimo plėtros procesuose kursus. Tiek VVG nariai, tiek VVG valdybos nariai reguliariai dalyvauja įvairiose konferencijose, seminaruose, diskusijose, mokomuosiuose vizituose, kurių metu dalijasi vietos projektų įgyvendinimo patirtimi, keičiasi idėjomis su kitomis bendruomenėmis. VPS įgyvendinimo metu VVG nariai aktyviai dalyvavo visuotiniuose narių susirinkimuose, kur rinko ir atšaukė iš pareigų VVG valdybos narius, VVG vadovą, sprendė kitus einamuosius klausimus.

1.2. Pagrindiniai VVG teritorijos duomenys

Kelmės VVG teritorijos plotas yra 1696 kv. km. (žr. 1 lentelę) [R 1]. Tai sudaro beveik visą Kelmės r. savivaldybės plotą (išskyrus Kelmės miesto plotą – 9 kv. km), apie 20% Šiaulių apskrities ploto ir 2,6% viso Lietuvos ploto. Kelmės r. savivaldybė yra antras pagal dydį Šiaulių apskrities rajonas.

Kelmės r. VVG teritorija apima 10 seniūnijų (neapima Kelmės miesto seniūnijos). Pagal plotą didžiausios seniūnijos yra Tytuvėnų apylinkių (16.9% viso VVG ploto), Kražių (15.0% viso VVG ploto) ir Šaukėnų seniūnijos (14.7% viso VVG ploto), o mažiausios – Kukečių (7.1% viso VVG ploto), Vaiguvos (5.4% viso VVG ploto), ir Tytuvėnų seniūnijos (0.6% viso VVG ploto) [R 2].

Kelmės VVG teritorijoje 2021 m. buvo 551 kaimo gyvenamųjų vietovių (žr. 2 lentelę). Nuo 2011 m. šių vietovių sumažėjo 7%. VVG teritoriją sudaro 2 miestai – Tytuvėnai (sudaro tik miesto seniūniją), Užventis (priklauso Užvenčio seniūnijai, kuri apima ir kaimo vietas), 6 miesteliai – Karklėnai, Kražiai, Lioliai, Pašilė, Šaukėnai ir Žalpiai ir 545 kaimų (žr. 2 lentelę). VVG teritorijoje buvo 95 viensėdžiai, kuriuose gyveno 230 gyventojų [1]. [R 3].

Gyvenamųjų vietovių, kuriose gyveno 10-199 gyventojai, skaičius sumažėjo 45 (-15%) (žr. 2 lentelę). Gyvenviečių, kur gyveno 200-999 gyventojų, skaičius nuo 2011 metų sumažėjo 7 (-14%). Didelių miestelių (iki 3 tūkst. gyventojų) VVG teritorijoje nėra. Gyvenamųjų vietovių mažėjimą lemia gyventojų skaičiaus mažėjimas VVG teritorijoje.

Daugiausiai gyventojų gyvena gyvenamosiose vietovėse nuo 10 iki 199 gyventojų (62%), o nuo 200 iki 999 gyventojų (31%) (žr. 3 lent.). Gyventojų skaičius gyvenamosiose vietovėse nuo 10 iki 199 gyventojų per 2011-2021 m. laikotarpį sumažėjo 16% iki 9905 gyventojų, o gyvenvietėse, kur gyveno 200-999 gyventojų, gyventojų skaičius sumažėjo 33% iki 4852 gyventojų.

Kelmės miestas yra šalia Via Hanseatica magistralės A12 Ryga–Šiauliai–Tauragė–Kaliningradas. Atstumas nuo miesto centro iki kelio Vilnius–Klaipėda – 23 km, iki Šiaulių – 42 km. [2][R 4

1.3. VVG teritorijos išskirtinumas ir identitetas

Kelmės miesto įkūrimo data laikoma 1484 m., kada buvo pastatyta pirmoji bažnyčia. Kelmė – vieta, kur pirmiausia Lietuvoje buvo iškelta 1831 m. sukilimo vėliava. 1915–1917 m. ir 1945–1950 m. Kelmė buvo apskrities centras. Šių laikų Kelmės kraštas traukia lankytojus gamtos ir lankytinų objektų įvairove: Dubysos, Ventos ir kitų upių vingiais, tyrais ežerais, daugybe paveldo objektų. Krašto istoriją mena daugiau kaip 300 archeologijos, istorijos, architektūros ir kultūros paminklų. [3] Patraukliausi lankytojams objektai – Tytuvėnų bažnyčios ir vienuolyno ansamblis, Kelmės krašto muziejus, Tytuvėnų regioninio parko lankytojų centras, Kražių M. K. Sarbievijaus kultūros centras ir kt. Per Kelmės rajoną driekiasi Jokūbo kelias. [4]

Kelmės rajonas išsiskiria kultūros ir tradicijų puoselėjimu, organizuojamų renginių įvairove tokių kaip vienas didžiausių rajono renginių Meno šventė „Kelmės ratas“ ar Užvenčio kultūros centro organizuojamas nacionalinis kulinarinio paveldo tradicijas puoselėjantis kopūstienės virimo čempionatas. [5]

Tytuvėnų regioninio parko šiaurinėje dalyje, Užpelkių miškuose, slepiasi du unikalūs akmenų ruožai, žmonių vadinami rūzomis. Tai ledynmečio palikimas. Vienas jų – Velniakelis – tęsiasi 350 m ir yra taisyklingos pylimo formos. Jo gale – smėlio kūgis, kuris liudija, kad šioje vietoje iš ledyno plyšio ištekėjo tirpsmo vandens srautai, kurie ir išplovė Velniakelio akmenis, o rajono šiaurės rytuose (apie 5 km nuo Šaukėnų), Kurtuvėnų regioniniame parke, trykšta vieni įspūdingiausių Svilės šaltiniai. Jie yra didžiausi Lietuvoje pagal užimamą plotą ir treči pagal trykštančio požeminio vandens kiekį. 1,8 ha plote verda per šimtą šaltinio akių, iš kurių susidaro maždaug 350 m ilgio Svilės upelis.

1.4. VVG teritorijos gyventojų nuomonė apie VVG teritorijos situaciją ir poreikius

Rengiant 2023–2027 m. Kelmės krašto partnerystės VVG vietos plėtros strategiją, didelis dėmesys skirtas visų suinteresuotų šalių įtraukimui ir poreikių identifikavimui. Šiuo tikslu buvo

organizuojamos darbo grupės ir rengiami susitikimai su Kelmės krašto partnerystės VVG teritorijoje veikiančių bendruomenių ir nevyriausybinių organizacijų, verslo, vietos savivaldos atstovais ir gyventojais. Gyventojų nuomonei ir teritorijos poreikiams atskleisti 2023 m. vasario 20 – kovo 6 d. buvo organizuojama internetinė Kelmės krašto partnerystės VVG teritorijos gyventojų ir organizacijų apklausa. Anketomis buvo pasidalinta Kelmės krašto partnerystės VVG ir partnerių interneto svetainėse, socialiniuose tinkluose, potencialiems respondentams buvo siunčiama el. paštu.

Gyventojų poreikių tyrime dalyvavo 292 respondentų. Kone pusė (48%) apklausos dalyvių iš dalies patenkinti gyvenimu Kelmės krašto partnerystės VVG teritorijoje (Kelmės rajone be Kelmės miesto) ir gyventi kitur nenorėtų. Kiek mažiau nei ketvirtadalis respondentų (24%) visiškai patenkinti gyvenimu jų gyvenamojoje vietovėje. Iš kitos pusės, 15% respondentų nurodė, kad esant galimybei išvyktų, o 13%, nėra patenkinti, tačiau mano, kad kitur situacija panaši. [R 5].

Respondentai savo gyvenamojoje vietovėje labiausiai didžiuojasi gamta, kraštovaizdžiu, gamtiniais ištekliais (63%), architektūrinio paveldo, sakraliniais objektais (pvz. Tytuvėnų, Palendrių vienuolynais, Tytuvėnų, Kražių, Kelmės ir kt. bažnyčiomis, Kražių kolegija ir kt.) (50%) ir kultūriniais renginiais (pvz., Tytuvėnų vasaros festivaliu, Kražių festivaliu, Liaudies meno švente ir kt.) (44%). Šie ypatumai reikšmingi ir visoje VVG teritorijoje [R 6].

Paklausti apie VVG teritorijos socialinę ir ekonominę situaciją, respondentai pateiktus teiginius vertino penkiabalėje sistemoje (skaičiuotas balų vidurkis). Anot apklausos dalyvių, gyventojai yra draugiški, linkę padėti (3,25 balo iš 5 galimų), čia gyvenantys nepatiria diskriminacijos tikėjimo, įsitikinimų, socialinio statuso, lytinės orientacijos, kitos tautybės, kitos rasės, negalios pagrindais (3,17 balo), viešosios aplinkos tvarkymo ir pan. paslaugos yra pakankamos (3,07 balo). Vertinant ekonominę situaciją, gyventojų nuomone, ryšių ir IT (pvz. mobilaus ryšio, interneto prieiga, elektroninių paslaugų, duomenų prieinamumas ir pan.) paslaugų kokybė yra pakankama (3,52 balo), verslininkai ir ūkininkai aktyviai dalyvauja bendruomenės gyvenime (pvz., remia iniciatyvas, dalyvauja vietos politikos formavime) (3,01 balo), daug vietoje pagamintų produktų (gaminių ar paslaugų) realizuojama už savivaldybės ribų (2,92 balo) [R 7].

Anot gyventojų, opiausias jų gyvenamosios vietovės problemos – demografiniai procesai (gyventojų skaičiaus mažėjimas, gyventojų vidutinio amžiaus didėjimas, gimstamumo mažėjimas, mirtingumo didėjimas ir pan.) (70%), įsidarbinimo galimybių stoka (64%), mažos vietos gyventojų pajamos (48%) [R 8].

Respondentų paklausta, kokios plėtros sritys turėtų būti ateityje remiamos (įtrauktos į naują VPS), siekiant, kad gyvenimas Kelmės rajono kaimiškose vietovėse pagerėtų. Pateikti teiginiai įvertinti penkiabalėje sistemoje (skaičiuotas balų vidurkis). Apklausos dalyviai dėmesį atkreipė į paramą naujų įmonių ir darbo vietų kūrimui (4,45 balo), jaunimo aktyvinimą, jaunų žmonių iniciatyvų rėmimą (4,40 balo), gyventojų užimtumo ir verslumo skatinimą (4,32 balo) [R 9].

Apklausos duomenimis, gyventojai daugiausia pritaria (61%) ar iš dalies pritaria (27%), kad VPS teminis dėmesys būtų skiriamas žmogaus ir bendruomenės fizinės, emocinės bei dvasinės sveikatos, gamtinės aplinkos, socialinių santykių ir viešųjų išteklių rekreacijai kaimo vietovėse [R 10].

Respondentų nuomone, Kelmės rajono (be Kelmės miesto) jaunų žmonių (iki 40 m.) situaciją pagerintų jaunimo verslo iniciatyvų efektyvesnis skatinimas (61%), galimybių jauniems žmonėms dirbti sudarymas (vaikų priežiūros organizavimas ir pan.) (59%), jaunimo informavimas apie galimybes mokytis, kurti verslą ir pan. (58%) [R 11].

Apklausos dalyvių nuomone, labiausiai socialinę atskirtį patirianti grupė Kelmės rajone yra vyresnio amžiaus žmonės (65 m. ir vyresni) (28%), jaunimas (15%) ir turintys negalią (14%) [R 12].

Kelmės krašto partnerystės VVG teritorijos organizacijų poreikių apklausoje dalyvavo 45 respondentai. Beveik pusė respondentų atstovavo bendruomeninę ar kitą nevyriausybinių organizaciją (49%), kone trečdalis – verslo, žemės ūkio subjektą (pvz. įmonę, žemės ūkio bendrovę, ūkininką ir pan.) (31%), 18% viešojo administravimo instituciją ar įstaigą (Kelmės r. savivaldybei pavaldžią įstaigą). Respondentai daugiausiai bendradarbiauja su kaimo bendruomenėmis (71%), valdžios institucijomis ir pavaldžiomis įstaigomis (58%), verslo, žemės ūkio subjektais ir fiziniais asmenimis (58%). Partneriai prisideda prie veiklos organizavimo ir vykdymo (drauge teikiamos bendros paslaugos, kuriami produktai, rengiami ir įgyvendinami projektai ir kt.) (67%), prisideda prie veikos

finansavimo (38%), prisideda žiniomis, patirtimi ir gebėjimais (teikia konsultavimo ir pan. paslaugas) (38%) ir prisideda patalpomis, įranga, technologijomis (38%).

Respondentai penkiabalėje sistemoje įvertino įplaukų svarbą (skaičiuotas balų vidurkis). Dažniausiai pasirinktos savivaldybės skirtos lėšos (3,96), pagal vietos plėtros strategiją finansuotų projektų lėšos (3,79) ir iš ūkinės veikos (pvz. pardavimų, mainų ir pan.) gautos pajamos (3,78).

Aktualiausias su tvaria Kelmės rajono (be Kelmės miesto) ekonomikos plėtra susijusios problemos, prie kurių sprendimo galėtų prisidėti nauja VPS, anot respondentų, yra mažos vietos gyventojų pajamos (51%), motyvacijos dirbti stoka (47%) ir darbo vietų bei įsidarbinimo galimybių stoka (47%). Su socialine plėtra susijusios problemos, jaunimo (iki 40 m.) išvykimas (64%), neigiami demografiniai pokyčiai (gyventojų skaičiaus mažėjimas, emigracija ir t.t.) (53%), gyventojų pilietinis aktyvumas (49%), kultūrinės veiklos trūkumas (koncertai, spektakliai, šokių vakarai, laisvalaikio renginiai, meninė saviraiška ir kita) (42%) [R 13].

Dažniausi iššūkiai ir trukdžiai optimaliam respondentų organizacijos veikimui yra finansinių išteklių trūkumas (69%), vartotojų trūkumas ir jų perkamoji galia (31%) bei motyvuotos ir kvalifikuotos darbo jėgos (darbuotojų ar savanorių trūkumas) (31%) stoka [R 14].

1.5. VVG teritorijos socialinė situacija (įskaitant informaciją apie skurdo riziką ir socialinę atskirtį patiriančius asmenis ir (arba) jų grupes)

Gyventojų kaitos tendencijos. 2021 m. Kelmės rajono gyventojų tankis siekė 15.3 gyventojų kv. km (žr. 4 lentelę). Lyginant su 2011 metais, gyventojų tankis sumažėjo 14%, ir tai buvo beveik tris kartus mažesnis nei visoje Lietuvoje [R 15]. Kelmės rajonas yra vienas rečiausiai apgyvendintų rajonų Lietuvoje (49 vieta tarp 60 savivaldybių). Vidutinis Kelmės r. savivaldybėje gyvenančiųjų amžius 2021 m. buvo 47 metai (vidutinis vyrų amžius – 44 metai, o moterų – 51 metai) (žr. 5 lentelę). Lyginant 2014-2023 m. pradžią gyventojų sumažėjo 17,9% (nuo 30305 asm. iki 24867), tai 2 kartus daugiau nei Šiaulių apskrityje ir 6 kartus nei šalyje. VVG teritorijoje 2021 m. gyveno 18338 gyventojai (žr. 6 lentelę) [R 16]. Didžiausia pagal gyventojų skaičių buvo Užvenčio (2493 gyventojų; 14% visų VVG gyventojų) seniūnija (žr. 6 lentelę).

Gyventojų skaičius pagal lytį. VVG teritorijoje 2021 m. gyveno 8.8 tūkst. vyrų ir 9.4 tūkst. moterų. Nuo 2011 m., vyrų skaičius sumažėjo ir moterų po 21%. Taigi, moterų ir vyrų skaičius vienoda sparta. Moterys sudarė 52% visų VVG teritorijos gyventojų. [R 17]

Per 2011-2021 m. **dėl natūralios gyventojų kaitos** savivaldybėje gyventojų skaičius sumažėjo 2.8 tūkst. asmenų. Vidutiniškai dėl gimimų ir mirčių per metus rajone sumažėja 311 gyventojų (vidutiniškai per metus gimsta 210 gyventojai, o miršta 521 gyventojai) (žr. 7 lentelę). Bendrasis natūralios gyventojų kaitos rodiklis savivaldybėje (vidutiniškai per metus -11 gyventojų 1000 gyventojų) yra daugiau kaip du kartus prastesnis nei Lietuvoje (vidutiniškai per metus -5 gyventojai 1000 gyventojų), ir perpus prastesnis nei Šiaulių apskrities (vidutiniškai per metus -7 gyventojų 1000 gyventojų) lygis [R 18]. Tai lemia tiek mažesnis gimstamumas, tiek didesnis mirtingumas savivaldybėje. Nuo 2014 m. Kelmės r. savivaldybėje gyventojų gimstamumas sumažėjo trečdaliu (iki 6.0 gyventojų 1000 gyventojų), o mirtingumas padidėjo daugiau kaip trečdaliu (37%) iki 24.5 gyventojų 1000 gyventojų [R 19].

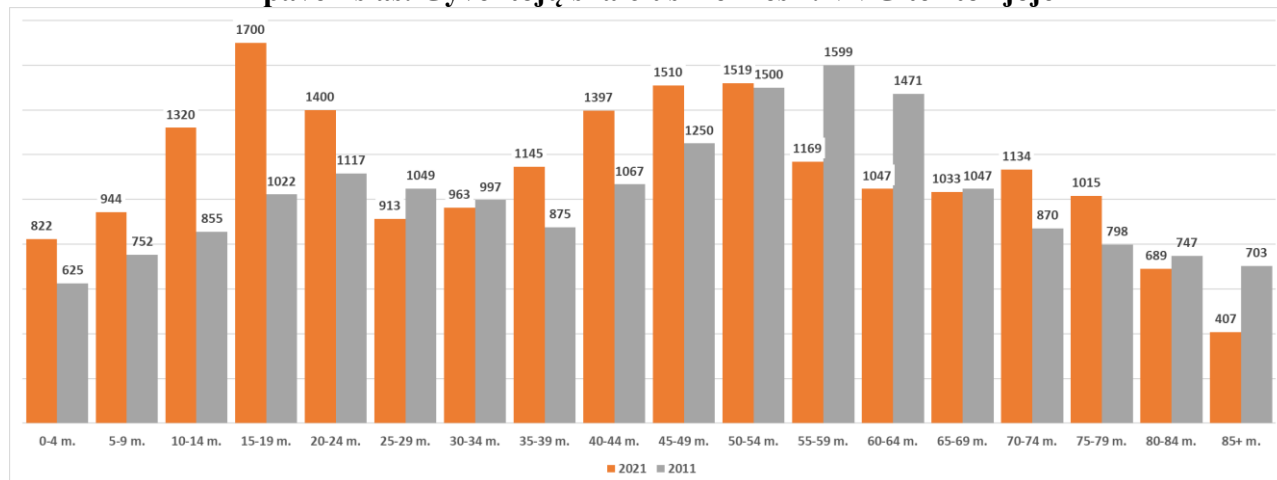
Per 2011-2021 m. rajone **dėl migracijos gyventojų** sumažėjo -3828 asmenimis (vidutiniškai po 425 gyventojus per metus) [R 20]. Bendrasis atvykimų ir imigracijos skaičius Kelmės r. savivaldybėje per 2014-2021 m. laikotarpį padidėjo 14.0% iki 31.0 gyventojų 1000 gyventojų [R 21], o bendrasis išvykimų ir emigracijos rodiklis sumažėjo 15.0% iki 36.7 gyventojų 1000 gyventojų. Lyginant nacionaliniu ar apskrities lygiu, atvykstančiųjų ir imigruojančių skaičius Kelmės rajone augo lėtai, tačiau išvykstančiųjų ir emigruojančiųjų skaičius mažėjo greičiau nei Lietuvoje (-4.2%) ar Šiaulių apskrityje (-11.4%) [R 22].

Gyventojų pasiskirstymas pagal amžių. 2021 m. VVG teritorijoje gyveno 2232 (12.2%) asmenys iki 14 metų, 3188 asmenys (17.4%), kurie buvo 15-29 metų amžiaus ir 4165 asmenys (22.7%), kuriems buvo daugiau kaip 65 metai (žr. 1 paveikslą)[R 23].

Per 2011-2021 m. laikotarpį daugiausiai sumažėjo 15-19 m. (-46.6%), 10-14 m. (-42.9%), 70-74 m. (35.4%) ir 75-79 m. (-34.4%) gyventojų [R 24], o daugėjo 85 m. ir vyresnių (42.3%), 60-64 m.

(20.3%) bei 55-59 m. (17.7%)[R 25] (žr. 9 lentelę). Taigi, VVG teritorijoje, palyginus su kitomis amžiaus grupėmis, greitai mažėja paauglių (10-19 metų), o taip pat gyventojų, kuriems 70-79 metai, o sparčiai auga gyventojų, kuriems 55-64 metai ir kuriems 85 metai ir daugiau.

1paveikslas. Gyventojų skaičius Kelmės r. VVG teritorijoje

Šaltinis: 2021 m. gyventojų ir būstų surašymas.

VVG teritorijos seniūnijose vaikų (iki 14 m.) dalis tarp visų seniūnijos gyventojų svyravo 10-14% intervale, jaunimo (15-30 m.) dalis – 15-18% intervale, vyresnio amžiaus gyventojai (55-64 m.) dalis – 15-19% intervale, o gyventojų, kuriems daugiau kaip 65 metai, dalis – 19-26% intervale [R 26] (žr. 10 lentelę). Amžiaus skirtumų intervalai apima 3-4 metus, išskyrus vyriausių gyventojų dalies atveju, kai intervalas apima 7 metus. Tai rodo, kad seniūnijos gana ženkliai išsiskiria tarpusavyje pagal šio amžiaus gyventojų dalį.

Gyventojų pasiskirstymas pagal tautybę. Tautinė gyventojų sudėtis VVG teritorijoje yra homogeniškesnė nei vidutiniškai Lietuvoje. 2021 metais VVG teritorijoje lietuviai sudarė 97.7% gyventojų, tuo tarpu Šiaulių apskrityje – 96.8%, šalyje – 86.4% (žr. 11 lentelę). Savivaldybėje gyveno 325 rusai (58% visų kitos tautybės gyventojų Kelmės rajone), 18 lenkų, 11 ukrainiečių ir 47 kitų tautybių asmenų [R 27].

Gyventojų pasiskirstymas pagal išsilavinimą ir pareigas. VVG teritorijoje 2021 m. gyveno 1585 gyventojai (10.8%), turėję aukštąjį išsilavinimą, 2079 gyventojai (14.2%), turėję aukštesnįjį išsilavinimą, 5440 gyventojų (37.1%), turėję vidurinį išsilavinimą, ir 5558 gyventojai (37.9%), kurie turėjo pagrindinį, pradinį išsilavinimą arba buvo nebaigę pradinės mokyklos ar nelankę mokyklos bei buvo neraštingi (žr. 12 lentelę). Palyginus su Lietuvos rodikliu (27.0%), Kelmės rajono kaimo vietovėse gyventojų su aukštuoju išsilavinimu dalis buvo beveik 2.5 karto mažesnė [R 28]. Per 2011-2021 m. laikotarpį Kelmės r. savivaldybės VVG gyventojų su aukštuoju išsilavinimu padaugėjo 22.7% [R 29]. Taigi, nors Kelmės rajono kaimo gyventojų struktūra pagal išsilavinimą sparčiai gerėja, tačiau vis dar smarkiai atsilieka nuo šalies rodiklio. VVG teritorijos seniūnijose gyventojų su aukštuoju išsilavinimu dalis svyravo 9.8-20.1% intervale (žr. 13 lentelę).

2021 m. VVG dirbo 320 vadovų (4.8%), 1256 specialistai ir technikai (18.8%), 166 tarnautojai (2.5%), 849 paslaugų sektoriaus darbuotojai ir pardavėjai (12.7%) [R 30] (žr. 14 lentelę).

Gyventojų pasiskirstymas pagal ekonominį aktyvumą. 2021 metais Kelmės rajono kaimo vietovėse (t. y. VVG teritorijoje be Tytuvėnų ir Užvenčio miestelių) darbo jėgą sudarė 7697 gyventojai (55% visų darbingo amžiaus gyventojų), iš kurių 5968 gyventojai (43%) buvo užimti ir 1732 gyventojai (12%) buvo bedarbiai (žr. 15 lentelę). Šiaulių apskrityje darbo jėgos dalis buvo 58%, o bedarbių dalis – 9%. Lietuvoje darbo jėga sudarė 62% darbingos amžiaus gyventojų, o bedarbiai – 9%. Taigi, Kelmės rajono kaimo vietovėse gyventojų aktyvumas atsilieka tiek nuo apskrities (-3 proc.p.), tiek nuo šalies (-7 proc.p.) lygio.

Nežiūrint į tai, kad per 2011-2021 metus Kelmės rajono kaimo vietovėse smarkiai sumažėjo gyventojų skaičius, darbo jėga teritorijoje padidėjo 0.5% nuo 7662 gyventojų iki 7697 gyventojų. Labiausiai prie to prisidėjo 23.2% padidėjęs užimtų gyventojų skaičius (žr. 15 lentelę). Bedarbių skaičius per laikotarpį sumažėjo 38.5% (t. y. greičiau nei Šiaulių apskrityje ar Lietuvoje), o neaktyvių

gyventojų skaičius sumažėjo 33.8% (Šiaulių apskrityje sumažėjo 20.6%, o Lietuvoje sumažėjo 18.4%). Taigi, gyventojų ekonominio aktyvumo tendencija Kelmės rajono kaimo vietovėse yra pozityvios ir sparčiais tempais artėjama prie šalies vidurkio.

Gyventojų pasiskirstymas pagal pragyvenimo šaltinį. 2021 metais gyventojų ir būstų surašymo metu nebuvo renkami duomenys pagal pragyvenimo šaltinį (darbo užmokestį, pajamas iš verslo, pensiją, pašalpą, stipendiją ir kt.). Tokiu atveju, galima atkreipti dėmesį į tai, kad VVG teritorijoje 2021 metais pensijų ar kapitalo pajamų gavėjų buvo 4454 asmenys (žr. 16 lentelę).

Socialinę atskirtį patiriantys gyventojai. Rajone 2021 m. socialinę pašalpą gavo 1782 gyventojai, iš jų pilnamečių – 723 gyventojai (žr. 17 lentelę). Nuo 2017 m. jų skaičius sumažėjo ketvirtadaliu [R 31]. Ilgalaikių socialinės pašalpos gavėjų padaugėjo iki 289, o jų dalis tarp visų socialinės pašalpos gavėjų padidėjo iki 26% [R 32]. 2021 m. buvo įdarbintas 131 socialinės pašalpos gavėjas, iš kurių 86 – įdarbinti pastoviam darbui (28% visų socialinę pašalpą gaunančių asmenų. [R 33]. Taigi, nors socialinės pašalpos gavėjų savivaldybėje mažėja, tačiau ilgalaikių socialinių pašalpų gavėjų problema didėja.

Per 2014-2021 m. laikotarpį socialines pašalpas gaunančių šeimų skaičius sumažėjo daugiau kaip trečdaliu (38%), ir savivaldybėje 2022 m. jų buvo 670 šeimos (žr. 18 lentelę). [R 34]. Per 2021 m. ir 2022 m. socialines pašalpas gaunančių šeimų skaičius išaugo 35%, ir tai sutapo su bendromis tendencijomis visoje Lietuvoje.

Senatvės pensijas savivaldybėje 2021 m. gavo 6.3 tūkst. gyventojų, o nuo 2014 metų jų skaičius sumažėjo 10% (žr. 19 lentelę). [R 35]. Išmoką vaikui 2022 metais rajone gavo 4.0 tūkst. asmenys, o jų skaičius nuo 2014 m. padaugėjo daugiau kaip 2.5 karto (žr. 20 lentelę).[R 36].

Rajone 2021 m. buvo 6811 skurstančių asmenų (žr. 21 lentelę). Nuo 2014 m. jų skaičius sumažėjo beveik 16%. Skurdo rizikos lygis per 2014-2022 m. laikotarpį savivaldybėje padidėjo 16.3% iki 32.1% [R 37]. Socialinių darbuotojų, jų padėjėjų ir užimtumo specialistų savivaldybėje taip pat mažėjo iki 136 asmenų 2021 m. (-2.2% nuo 2014 m.), tačiau socialinių darbuotojų skaičius, tenkantis 100 skurstančiųjų, padidėjo iki 2 asmenų 2021 m. (16.3% padidėjimas nuo 2014 m.) [R 38] (žr. 21 lentelę). Taigi, Kelmės rajone skurstančių asmenų skaičius mažėja, tačiau skurdo rizikos lygis per paskutiniuosius metus sparčiai auga.

2021 m. fiksuotas socialinės paramos veiksmingumo indeksas rajone siekė 5,27 balus ir tik neženkliai viršijo Lietuvos vidurkį 5,24 [6]. Tačiau stebimas skurdo lygio rodiklis 3,75 yra gerokai žemesnis už Lietuvos vidurkį 5,73 ir pasižymi prastėjančiomis tendencijomis – nuo 2017 m. jis nukrito 1,25 punkto, kai Lietuvoje fiksuojamas 0,32 punkto gerėjimas. [R 39]

Kelmės r. savivaldybėje, lyginant su Šiaulių apskrities ar Lietuvos rodikliais, socialinės pašalpos gavėjų skaičius buvo aukštas (žr. 22 lentelę). Kita vertus, nuo 2014 m. socialinės pašalpos gavėjų skaičius sumažėjo 16%, ir šis mažėjimas vyko sparčiau nei vidutiniškai Šiaulių apskrityje (-11%) ar Lietuvoje (-8%) [R 40].

2021 m. savivaldybėje 312 socialinės pašalpos gavėjų buvo registruoti Užimtumo Tarnyboje, iš kurių 17 dalyvavo aktyviose darbo rinkos priemonėse (5.5%) (žr. 24 lentelę)[R 41]. Išlaidos socialinėms pašalpos 2022 m. siekė 1,7 mln. Eur, ir tai buvo didžiausia suma nuo 2014 m., kuomet buvo išleista beveik 1,8 mln. Eur (žr. 25 lentelę). [R 42]. Išlaidos vienkartinėms pašalpoms socialiai remtiniams asmenims buvo padidintos iki 133 tūkst. Eur 2021 m., ir tai buvo aštuonis kartus daugiau nei 2014 m. [R 43] Augančios išlaidos pašalpoms ir kompensacijoms didina finansinę naštą vietos ir nacionalinei biudžetams bei rodo, kad didėjantis pragyvenimo lygis didina poreikį socialinei paramai. Kelmės rajonas pasižymi didele gyventojų senėjimo sparta. Demografinės senatvės koeficientas (gyventojų, kurių amžius yra 65 metai ir daugiau, skaičius tenkantis 100 vaikų iki 15 metų) 2022 m. siekė 198 asmenis (nuo 2014 m. pakilo net 33 asmenimis), kai Šiaulių apskrityje jis buvo 157 (pakilo 20 asmenimis), o visoje Lietuvoje 134 (pakilo tik 8 asmenimis). Taigi vienam vaikui Kelmės rajone tenka beveik du pagyvenę asmenys [7]. [R 44] Išlaikomo amžiaus žmonių koeficientas Kelmės rajone iki 14 m. – 18 vaikų 100 darbingo amžiaus (15-64 m.) gyventojų, 65 m. ir vyresnių – 37. Šiaulių regione iki 14 m. – 21 vaikas 100 darbingo amžiaus gyventojų, 65 m. ir vyresnių – 33,00, Lietuvoje iki 14 m. – 23 vaikai 100 darbingo amžiaus gyventojų, o 65 m. ir vyresnių – 31,00. [7] [R 45]

2022 m. Kelmės rajone gyvena 146 šeimos, patiriančios socialinę riziką, 298 vaikai šiose šeimose [R 46]. 2022 m. pabaigoje buvo 83 vaikai, likę be tėvų globos. [R 47]

Kelmės rajono gyventojų sveikatos prioritetinės probleminės sritys 2022 metais buvo mirtingumas dėl išorinių mirties priežasčių, nuo nukritimo ir sergamumas vaistams atsparia tuberkuliozės forma [8]. Rajone santykinai daug mirštama nuo savižudybių ir nukritimų (paslydimu, suklypimo, susidūrimo su daiktais aplinkoje ar kitų eisenos bei pusiausvyros sutrikimų). Rekomenduojama skirti dėmesį alkoholio vartojimo mažinimui, nelaimingų atsitikimų prevencijai stiprinti bei saugumo keliuose didinimui [8].

Gyventojų apklausos rezultatai rodo, kad jų gyvenamoji vietovė yra patraukli gyventi. Visiškai patenkinti savo vietovės patrauklumu gyventi buvo 24% respondentų, o dar 48% teigė, kad problemų yra, tačiau kitur gyventi nenorėtų. Nepatenkinti vietovės patrauklumu gyventi buvo 28% respondentų, o 15% respondentų galvojo, esant galimybei išvykti gyventi kitur. Labiausiai gyvenimu VVG teritorijoje yra patenkinti pensininkai (44%) ir ūkininkai (43%). Pastebėta, kad kuo ilgiau asmuo pragyvena konkrečioje vietovėje, tuo labiau prie jos prisiriša, tuo mažiau yra linkęs išvykti gyventi kitur. Vietos gyventojai yra draugiški, linkę padėti, tačiau nėra aktyvūs. Menkas socialinis pasyvumas, paprastai, didina socialinę atskirtį tarp gyventojų, tačiau tik 13% respondentų pažymėjo socialinę atskirtį kaip opiausią problemą. Dažniausiai respondentai nurodė, kad jų gyvenamojoje vietovėje opiausios problemos yra demografiniai procesai ir įsidarbinimo galimybių stoka.

Socialinės situacijos atitikimas VVG teritorijos vizijai. VPS teritorijos vizija iki 2030 metų yra **Kelmės krašto partnerystės VVG teritorija – tai vėjo, saulės bei vidinės energijos varomas ūkis ir bendruomenė**. Tai reiškia, kad bendruomenė yra varoma neišsenkančių šaltinių, taigi, ji niekada nepavargstanti, energinga, tvari. Socialinė situacija rodo, kad vietos bendruomenės susiduria su gyventojų nedideliu socialiniu aktyvumu, kuris iš dalies didina socialinę riziką. Vizija kviečia nenuilstančiai ieškoti sprendimų, kaip modernizuoti socialinių paslaugų sistemą, kad ji atitiktų sparčiai senstančios bendruomenės poreikius. Iš kitos pusės, vizija kviečia būti energingais nepriklausomai nuo amžiaus. Jeigu vidinė energija, vidinė viltis ir suvokimas, kad asmeninis aktyvumas, bendruomeniškumas ir bendrų tikslų siekimas kartu yra labai stipri galia, bus visada dėmesio centre, socialinė VVG teritorijos plėtra įgautų tvarų pagreitį link aukštos kokybės gyvenimo kiekvienam bendruomenės nariui.

1.6. VVG teritorijos ekonominė situacija

Nedarbo lygis ir jo tendencijos. Rajone nedarbo lygis 2022 m. siekė 10.6% ir buvo dviem procentiniais punktais didesnis nei Šiaulių apskrityje (8.7%) ar Lietuvoje (8.9%) (žr. 27 lentelę) [R 48]. Lyginant su 2014 m. nedarbo lygis savivaldybėje sumažėjo 3.4 procentinio punkto ir tai siejama su sparčiau augančia ekonomika visoje šalyje [R 49]. Nedarbo lygis tarp vyrų ir moterų Kelmės rajone yra panašus. Bedarbių vyrų dalis nuo darbingo amžiaus vyrų skaičiaus buvo 0.5 procentiniais punkto mažesnis nei bedarbių moterų dalis nuo darbingo amžiaus moterų skaičiaus (žr. 27 lentelę).

Rajone 2022 m. buvo registruoti 1653 bedarbiai, o nuo 2014 m. jų skaičius sumažėjo daugiau kaip trečdaliu (-34.7%) (žr. 28 lentelę). Bedarbių skaičius savivaldybėje mažėjo daugiau kaip dvigubai sparčiau nei Šiaulių apskrityje (-14%) ir beveik keturis kartus sparčiau nei Lietuvoje (-7.8%) [R 50]. Tai siejama su sparčiu gyventojų skaičiaus mažėjimu. Vidutiniškai per 2014-2021 m. laikotarpį jauni bedarbiai sudarė 13.9% visų bedarbių (žr. 28 lentelę) [R 51]. Vyresni gyventojai sudarė 47.6% visų bedarbių 2021 m., o nuo 2014 m. ši dalis padidėjusi beveik trimis procentiniais punktais (žr. 28 lentelę) [R 52]. Ilgalaikių bedarbių dalis per 2014-2022 metus sumažėjo 32.4 procentiniais punktais iki 14.3% (žr. 29 lentelę). 2022 metais rajone buvo 236 registruoti ilgalaikiai bedarbiai (2014 metais – 1181 bedarbis).

Rajone kasmet į aktyvias darbo rinkos politikos priemones vidutiniškai buvo nusiųsta po 525 registruotus bedarbius (žr. 30 lentelę). Daugiausiai buvo naudojamos įdarbinimo subsidijuojant ir profesinio mokymo priemonėmis, mažiausiai – profesinės rehabilitacijos bei įdarbinimo į įsteigtas darbo vietas priemonės. Per 2017-2021 m. laikotarpį aktyvios darbo rinkos politikos priemonės dalyvaujančių asmenų dalis nuo visų Užimtumo Tarnyboje registruotų bedarbių mažėjo nuo 23%

2017 m. iki 12% 2021 m. Taip pat labai sumažėjo socialinės pašalpos gavėjų, registruotų Užimtumo tarnyboje ir dalyvavusių aktyviose darbo rinkos politikos priemonės dalis. 2021 m. jie sudarė 5.5% visų registruotų socialinės pašalpos gavėjų [R 53].

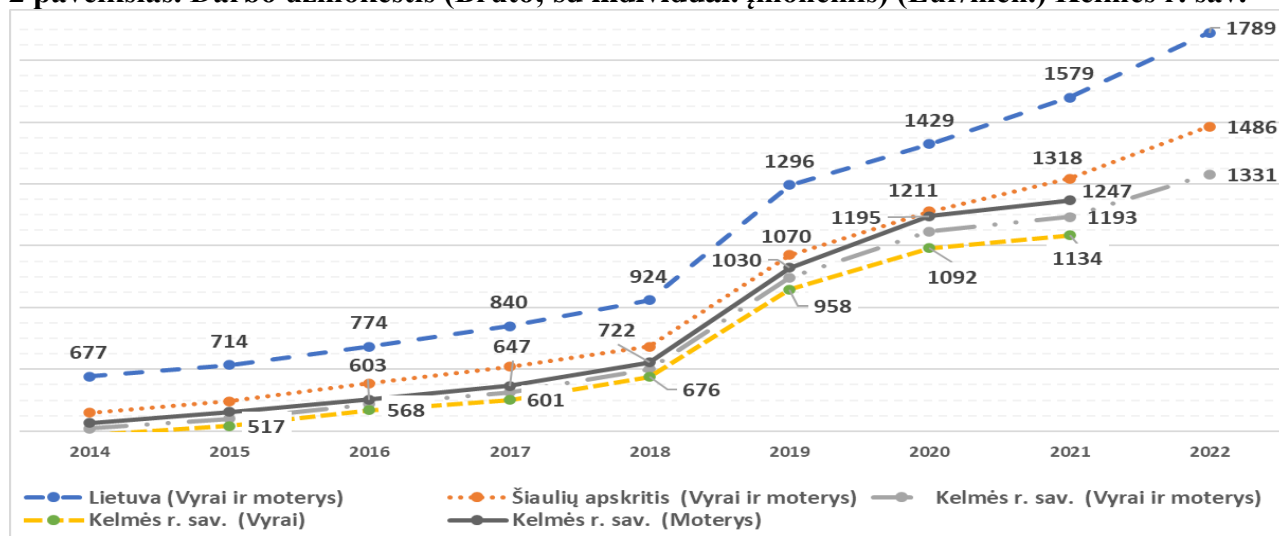
Taigi, nors bedarbių skaičius rajone sparčiai mažėja, tačiau nedarbo lygis išlieka aukštas. Didėjanti vyresnių gyventojų dalis tarp bedarbių ir nemažėjanti jaunų žmonių dalis tarp bedarbių rodo, kad gyventojams vis sudėtingiau yra integruotis į darbo rinką.

Laisvų darbo vietų skaičius ir tendencijos. Per 2022 m. rajone buvo registruota 1474 laisvos naujos darbo vietos (žr. 32 lentelę). Nuo 2014 metų jų sumažėjo 12% (Šiaulių apskrityje – -2%, o Lietuvoje – +22% augimas) [R 54]. Vidutiniškai per metus rajone registruojama po 1364 darbo vietas. Daugiausiai per laikotarpį buvo užregistruota 2021 metais, kai buvo sukurtos 2133 darbo vietos. Taigi, nors vidutiniškai per metus sukuriama daugiau kaip tūkstantis ar 2 tūkstančiai darbo vietų, santykinai darbo vietų kūrimas vyksta lėčiau nei Lietuvoje.

Daugiausiai laisvų darbo vietų 2022 metais buvo registruota statybų (18.8%), apdirbamojoje gamyboje (17.7%), didmeninėje ir mažmeninėje prekyboje (16.7%) ir žemės ūkio (16.0%) sektoriuose (žr. 33 lentelę). Šiuose keturiuose sektoriuose 2022 metais buvo sukurta beveik 70% visų naujų darbo vietų. Per 2014-2022 m. laikotarpį labai sumažėjo naujų darbo vietų transporto ir saugojimo (-51%) ir žemės ūkio (-41%) sektoriuose, o išaugo – apdirbamosios gamybos (52%), žmonių sveikatos priežiūros ir socialinio darbo (73%) bei administracinėje ir aptarnavimo veiklų (44%) sektoriuose.

Darbo užmokestis. Vidutinis darbo užmokestis (neatskaičius mokesčių) Kelmės rajone 2022 metais buvo 1331 Eur/mėn. (žr. 2 paveikslą). Nuo 2014 metų jis išaugo daugiau kaip 2.5 karto. Panašiu tempu vidutinis darbo užmokestis augo ir Šiaulių apskrityje bei Lietuvoje. Tai rodo, kad atlyginimų augimas rajone neatsilieka nuo šalies atlyginimų augimo. Tačiau darbo užmokesčio dydis Kelmės rajone yra 26% mažesnis nei Lietuvoje ir 12% mažesnis nei Šiaulių apskrityje (žr. 34 lentelę). Taigi, vietos gyventojų pajamos yra nedidelės.

2 paveikslas. Darbo užmokestis (Bruto; su individual. įmonėmis) (Eur/mėn.) Kelmės r. sav.

Šaltinis: Valstybės Duomenų Agentūra OSP Darbo užmokestis ir darbo sąnaudos

Vidutinis moterų atlyginimas Kelmės rajone 2021 metais buvo 1247 Eur/mėn., ir jis buvo didesnis nei vyrų atlyginimas (1134 Eur/mėn.) (žr. 2 paveikslą). Tai yra kitaip nei įprastai šalyje, kur vyrų atlyginimas yra didesnis už moterų.

ES ir kitų fondų pritraukimas į teritoriją. Remiantis portalo „www.esinvesticijos.lt“ duomenimis, per 2014-2022 m. laikotarpį buvo pritraukta apie 14,3 mln. Eur lėšų, išmokėta – apie 13,5 mln. Eur [9]. Vienam gyventojui tenkanti investicijų suma buvo apie 240 Eur ir tai yra daugiau nei 5 kartus mažiau nei Šiaulių apskrities ir šalies rodiklis [R 55]. Didžiausias projektas buvo Vaikų socializacijos centrų infrastruktūros modernizavimas, kurį vykdė Švietimo aprūpinimo centras. Projektui buvo skirta 5.9 mln Eur. Dažniausiai pareiškėjas buvo Kelmės rajono savivaldybės administracija, bet taip pat buvo finansuojami ir viešųjų įstaigų, asociacijų, centrų bei akcinių bendrovių projektai.

Žemės ūkiui alternatyvių veiklų pobūdis ir skaičius.

Rajone 2021 m. įmonių apyvarta pasiekė 246.7 mln. Eur (žr. 35 lentelę). Tai buvo didžiausia per metus pasiekta apyvarta rajone. Lyginant su 2014 m., įmonių apyvarta padidėjo 12% [R 56]. Analizuojant tendencijas, pastebima, kad įmonių apyvartos mažėjo iki 2018 m., kuomet pardavimai krito iki 183.0 mln. Eur, tačiau nuo to laiko vyko didėjimas, kuris 2021 m. viršijo 2014 m. lygį.

Svarbiausias ekonomikos sektorius rajone yra didmeninė ir mažmeninė prekyba, kurios apyvarta sudarė 53% visos rajono įmonių apyvartos, 32% visų įmonių pridėtinės vertės bei 14% visų įmonių materialinių investicijų rajone (žr. 35 lentelę). Pagal visus šiuos rodiklius prekybos sektoriaus svarba per 2014-2022 m. laikotarpį smarkiai išaugo (apyvartos – 12 procentinių punktų, pridėtinės vertės – 8 procentiniais punktais, o investicijų – 9 procentiniais punktais) [R 57].

Kasybos ir apdirbamosios gamybos svarba rajone per 2014-2022 m. laikotarpį augo tik materialinių investicijų atžvilgiu (8 procentiniais punktais iki 20% 2021 metais), tačiau mažėjo apyvartos dalis (15 procentinių punktų iki 14% 2021 metais) ir pridėtinės vertės dalis (11 procentinių punktų iki 16% 2021 metais) (žr. 36 lentelę). Tai rodo, kad kiti vietos sektoriai plėtojasi sparčiau nei kasyba ir apdirbamoji gamyba, nors investicijų kiti sektoriai pritraukia mažiau.

Svarbią dalį investicijų rajone padaroma žemės ūkio ir miškininkystės sektoriuje. 2021 metais šiame sektoriuje buvo investuota daugiau kaip 4.3 mln. Eur, ir tai sudarė 17% visų rajono įmonių materialinių investicijų (žr. 37 lentelę). Nuo 2014 metų investicijos šiame sektoriuje paaugo beveik 80% [R 58].

Apskritai, Kelmės rajone santykinai investuota labai mažai. Nežiūrint į tai, kad tiesioginės užsienio investicijos vienam gyventojui rajone sparčiai didėja nuo 2019 m., o 2021 metais jos siekė 276 Eur vienam gyventojui, tačiau palyginus su Šiaulių apskritimi (1962 Eur vienam gyventojui) ar Lietuva (9661 Eur vienam gyventojui), investicijų lygis vis dar atsilieka kartais (žr. 38 lentelę) [R 59].

Smulkiųjų ir vidutinio verslo subjektai, jų darbuotojų skaičius. Rajone sparčiau nei regione auga gyventojų verslumas. Per 2016-2023 m. laikotarpį mažų ir vidutinių įmonių skaičius padidėjo trečdaliu (Šiaulių apskrityje – 20%, o Lietuvoje – 26%), ir 2023 metų pradžioje jų buvo 467 įmonės (žr. 39 lentelę). Įmonių, kurių pajamos siekė iki 10 tūkst. Eur, buvo 19%, įmonių su pajamomis nuo 10 iki 100 tūkst. Eur – 28%, įmonių nuo 100 tūkst. iki 1 mln. Eur pajamomis – 34% [R 60].

Darbuotojų skaičius mažose ir vidutinėse įmonėse per 2014-2023 metus beveik nepasikeitė (2023 metų pradžioje jose dirbo 2895 darbuotojai). Jų skaičius rajone svyruoja tarp 2750 ir 3100 darbuotojų (žr. 41 lentelę) [R 61]. Įmonėse, kuriose dirbo iki 10 darbuotojų, dirbo 34% visų šiose įmonėse dirbančių asmenų, įmonėse su 10-49 darbuotojais – 43%, o įmonės su 50-100 darbuotojų – 15%.

2022 metais rajone 1075 asmenys dirbo su verslo liudijimais. Lyginant su 2014 metais jų skaičius nepasikeitė (2014 metais jų buvo 1070), tačiau jų skaičius mažėja nuo 2016 metų, kai jų buvo daugiausiai (1533 asmenys) [R 62].

Savarankiškai dirbančių asmenų skaičius. 2023 metų pradžioje VVG teritorijoje buvo 861 asmenų, dirbančių pagal individualias veiklos pažymas, ir 74 asmenys, dirbantys su verslo liudijimais. Iš viso buvo 935 savarankiškai dirbančių asmenų [R 63] [10]. Remiantis 2021 m. Gyventojų ir būstų surašymo duomenimis, Kelmės r. VVG teritorijoje savarankiškai dirbo 15% visų ekonomiškai aktyvių gyventojų (įskaitant ir darbdavius) (žr. 44 lentelę). Santykinai daugiausiai savarankiškai dirbančių 2021 metais buvo Vaiguvos (20%), Kražių (18%) ir Pakražančio (18%) seniūnijose, o mažiausiai – Tytuvėnų seniūnijoje (6%). Daugumoje seniūnijų savarankiškai dirbančiųjų buvo 12-15%.

Bendruomeninio ir (arba) socialinio verslo VVG teritorijoje nebuvo vystoma.

Apskritai veikiančių ūkio subjektų skaičius rajone per 2014-2021 metus padidėjo 11.1% iki 549 (žr. 43 lentelę). Daugiausiai jų veikia didmeninėje ir mažmeninėje prekyboje (24%), apdirbamojoje gamyboje (9.5%), žemės ūkyje – (9.3%) ir statybose (9.1%) [R 64].

Pramonės ir stambaus ne žemės ūkio verslo subjektai ir dirbančių juose skaičius. Didžiausia bendrove rajone buvo UAB Kelmės pienas, kurios metinės pajamos siekė 15.6 mln. Eur ir joje dirbo daugiau kaip 170 darbuotojų [11].

Apgyvendinimo paslaugos. Apgyvendinimo įstaigų skaičius per 2014-2022 metus išaugo 38% iki 29 (žr. 45 lentelę). Viešbučiuose buvo 8 vietos, moteliuose – 73 vietos, trumpalaikio apgyvendinimo įstaigose 535 vietos [R 65].

Prekyba. Mažmeninės prekybos įmonių parduotuvių skaičius per 2014-2021 metus sumažėjo 5% iki 148, tačiau jų prekybos plotas padidėjo 33% (žr. 46 lentelę). Vienam tūkstančiui gyventojų rajone teko 6 parduotuvės, ir tai atitiko Šiaulių apskrities ir Lietuvos lygį [R 66]. Apibendrinant, parduotuvių skaičius mažėja, bet parduotuvės stambėja. Vietos gyventojams yra sunkiau pasiekti jas, tačiau jose galima rasti įvairesnių produktų.

Susisiekimas. Automobilių kelių ilgis rajone nuo 2014 metų padidėjo 14%, ir 2021 metais kelių ilgis siekė 2561 km (žr. 47 lentelę). Viešojo susisiekimo sektorius per 2014-2021 m. traukėsi. Keleivių vežimas autobusais sumažėjo 70% iki 188 tūkst. keleivių 2021 m (žr. 48 lentelę). Autobusų maršrutų skaičius išaugo 10% iki 44 maršrutų 2021 metais [R 67]. Tai rodo, kad gyventojai, jei tai leidžia galimybės, pirmenybę teikia individualių transporto priemonių naudojimui nei viešajam transportui. Vidutiniškai vienam gyventojui rajone teko 7 kelionės autobusu, o Šiaulių apskrityje – 34 kelionės, Lietuvoje – 58 kelionės. Individualių lengvųjų automobilių skaičius metų pabaigoje rajone per 2014-2021 metus išaugo 27% iki 14.3 tūkst. (žr. 49 lentelę). Vienam tūkstančiui gyventojui rajone 2021 metais teko 563 automobiliai, o tuo tarpus Šiaulių apskrityje – 495 automobiliai, o Lietuvoje – 504 automobiliai [R 68]. Išlaidos transportui rajone per 2014-2021 metus išaugo 36% (2021 metais – 2.8 mln. Eur) (žr. 50 lentelę). Vienam gyventojui išlaidos transportui išaugo 51% iki 114.14 Eur. Taigi, rajone žmonės intensyviau naudojami asmeninėmis transporto priemonėmis, o viešasis transportas vis dar yra nepatrauklus, ir juo naudojama, kai nėra kitų alternatyvų.

Komunalinis ūkis. Komunalines atliekas rajone surenka UAB Kelmės vietinis ūkis [12]. Per 2022 metus jie išvežė 4.8 tonų mišrių komunalinių atliekų, 1043 tonų biologiškai suyrančių atliekų, 630 tonų pakuočių, 432 antrinių žaliavų (stiklo) tonų. Palyginti su 2014 metais, mišrių komunalinių atliekų sumažėjo 41%, biologiškai suyrančių – 48%, o pakuočių atliekų surinkimas išaugo 10 kartų, o stiklo atliekų – daugiau kaip 7 kartus. Tai rodo, kad gyventojai daugiau dėmesio skiria atliekų rūšiavimui, tuo aktyviau prisidedami prie aplinkos saugojimo.

Ūkininkavimo tendencijos, ūkininkaujančių specializacija.

Savivaldybėje 2022 m. veikė 2406 ūkininkų ūkiai (žr. 51 lentelę). Jų skaičius nuo 2014 m. sumažėjo 25%. Palyginus su Lietuvos (-29%) ar Šiaulių apskrities (-34%) duomenimis, ūkininkų ūkių skaičiaus mažėjimas Kelmės r. savivaldybėje vyko lėčiausiai [R 69].

Labiausiai mažėjo smulkių ūkininkų ūkių (iki 5 ha), kurių 2022 m. buvo 629 (lyginant su 2014 m. sumažėjimas 50%) (žr. 52 lentelę). Apie trečdalį sumažėjo ūkininkų ūkių nuo 5 iki 20 ha, kurių 2022 metais buvo 988 ūkiai. Nežiūrint į tai, ūkiai iki 20 ha sudarė 67,3% visų ūkių. Didesnių nei 100 ha ūkininkų ūkių skaičius per 2014-2021 m. išaugo daugiau kaip 8 kartus iki 132 ūkių, o jų dalis tarp visų Kelmės r. savivaldybės ūkininkų ūkių padidėjo penkiais procentiniais punktais iki 5,5% [R 70]. Taigi, savivaldybėje sparčiai mažėja smulkūs ūkininkų ūkiai ir greitai plečiasi stambūs, rinkoje galintys konkuruoti ūkininkų ūkiai.

Per 2014-2022 m. savivaldybėje pensinio amžiaus ūkininkų sumažėjo 45% iki 740, o jaunųjų ūkininkų (iki 40 m.) skaičius sumažėjo 18% iki 334 (žr. 52 lentelę). Tačiau struktūriškai jaunų ūkininkų dalis padidėjo nuo 12,7% iki 13,9%, kai pensinio amžiaus ūkininkų dalis sumažėjo nuo 41,9% iki 30,8% [R 71]. Nežiūrint į tai, kad bendras ūkininkų skaičius mažėja, tačiau vidutinis ūkininkų amžius jaunėja. Tai sudaro prielaidas greičiau prisitaikyti prie technologinių, socialinių ir ekonominių pokyčių žemės ūkyje bei stiprina žemės ūkio veiklos konkurencingumą.

Savivaldybėje vyrauja mišrus žemės ūkis. 2022 m. mišrus ūkininkų ūkiai sudarė 70% visų ūkių (1678 ūkiai) (žr. 54 lentelę). Tačiau nuo 2014 m. jų skaičius sumažėjo trečdaliu, o struktūrinė dalis daugiau kaip 8 procentiniais punktais. [R 72] Sparčiai mažėjo gyvulininkystė ūkininkų ūkiai (15,2%), miškininkystės ūkių (14,3%), alternatyvi žemės ūkiui veikla (81,0%). Daugėjo tik augalininkystės ūkių (12,5%), kurių 2022 m. buvo 595 [R 73]. Augalininkystės ūkių dalis savivaldybėje per 2014-2022 m. laikotarpį išaugo aštuoniais procentiniais punktais iki 24,7% Tai rodo stiprėjančią ūkių specializaciją bei palankias sąlygas plėtoti augalininkystę [R 74].

Ekologiškai ūkininkaujantys. Gamtinei aplinkai palankaus ūkininkavimo mastas per 2014-2022 m. laikotarpį Kelmės r. nesikeitė. 2022 m. savivaldybėje veikė 45 ekologiniai ūkiai, kurie sudarė 1,7% visų Lietuvos ūkių skaičiaus (žr. 55 lentelę) [R 75].

Gyventojų apklausos rezultatai rodo, kad 44% bedarbių nepatenkinti gyvenimu kaime, o tai viena didžiausių nepatenkintųjų dalis tarp visų pareigybių respondentų (po mokinių ir studentų). Pastebėta, kad įsidarbinimas smarkiai padidina norą gyventi VVG teritorijoje ir smarkiai sumažina norą išvykti gyventi kitur. Perėjimas į savarankišką veiklą ženkliai padidina nepasitenkinimą gyvenimu VVG teritorijoje, tačiau jei veikla tampa verslu, išvykti gyventi kitur stipriai sumažėja. Respondentai nurodė, kad jų gyvenamojoje vietovėje opiausias problemos yra demografiniai procesai ir įsidarbinimo galimybių stoka. Mažos pajamos bei įsidarbinimo galimybių stoka lemia vietos gyventojų pasyvumą. Be to, nemažai respondentų kaip opiausias jų gyvenamosios vietovės problemas nurodė gyventojų asmeninių gebėjimų trūkumą ir jų baimę imtis veiklos (24% respondentų) bei kvalifikacijos ar profesinių žinių bei patirties trūkumą (18% respondentų).

Ekonominės situacijos atitiktis VVG teritorijos vizijai. VPS teritorijos vizija iki 2030 metų yra **Kelmės krašto partnerystės VVG teritorija – tai vėjo, saulės bei vidinės energijos varomas ūkis ir bendruomenė.** VVG teritorijos ekonominei plėtrai labai trūksta investicijų, kurios dar labiau suaktyvintų vietos ekonomiką, kurtų daugiau darbo vietų, mažintų nedarbo lygį, didintų vietos gyventojų pajamas, o visa tai stiprintų vietos gyventojų ekonominį (ir socialinį) aktyvumą. Iš kitos pusės nepritraukiant investicijų iš kitur, reikia investuoti patiems gyventojams. O tam reikia didesnių pajamų, taigi daugiau darbo ir daugiau energijos. Vizija turi visuomet priminti, kad energija, kurios taip reikia, gali būti neišsenkanti. Jos tikslingas ir veiksmingas panaudojimas turi padėti įveikti esamus VVG teritorijos ekonominius iššūkius bei nukreipti į tvarią ateitį (vėjo ir saulės energijos išteklių panaudojimo galimybės!), kur visi yra aktyvūs ir konkurencingi. Vietos žemės ūkio plėtra įrodo, kad konkurencingumas VVG teritorijoje yra realus dalykas.

1.7. VVG teritorijos socialinė infrastruktūra ir kultūros ištekliai

NVO. VVG teritorijoje 2023 metais buvo registruotos 105 asociacijos (žr. 56 lentelę). [R 76]. Rajone veikiančių bendruomeninių organizacijų iš viso buvo 46, daugiausiai jų Tytuvėnų apylinkių seniūnijoje – 9 [13] [R 77]. Kelmės rajone veikia bendruomenės jungianti asociacija – Kelmės krašto bendruomenių sąjunga, 2021 m. jungusi 33 bendruomenines organizacijas, aktyviai dalyvaujanti atstovaujant bendruomenių interesus įgyvendinant projektus. [R 78]

Savivaldybėje veikia nevyriausybinių organizacijų taryba, kurios sprendimu skirstomos lėšos visuomeninėms organizacijoms. Bendra ūkinių išlaidų suma 2022 metais buvo 29 137,00 Eur, kuri paskirta 39 visuomeninėms organizacijoms. [R 79]

Jaunimo organizacijos. Kelmės rajono savivaldybėje jaunimo politikos įgyvendinimas atsilieka nuo kitų šalies savivaldybių. Pagal darbą su jaunimu savivaldybė užėmė 30 vietą, pagal jaunimo dalyvavimą, įgalinimą ir atstovavimą – 54 vieta, pagal jaunimo savanoriškos veiklos skatinimą – 46 vieta, o pagal jaunimo politikos veiklos sričių administravimą reitingas – 37-41 vietos [14]. [R 80]

Kelmės rajone veikia 11 jaunimo, su jaunimu dirbančios organizacijos ir neformalios jaunimo grupės (klubai, bendruomenės, bendrijos, grupės, centrai) [R 81].

2022 m. jaunimo veikloms finansuoti iš Savivaldybės biudžeto buvo skirta 3000 Eur, iš jų jaunimo ir jaunimo organizacijų veiklai – 2792 Eur. [5].

Švietimo įstaigos. Kelmės rajone yra 15 švietimo įstaigų: 2022 m. rugsėjo 1 d. rajone veikė 15 švietimo įstaigų: 6 gimnazijos, 1 progimnazija, 2 pagrindinės mokyklos, 2 ikimokyklinio ugdymo įstaigos, 2 neformaliojo švietimo įstaigos ir Kelmės švietimo pagalbos tarnyba [5] [R 82]. Ikimokyklinio ugdymo įstaigose 2022 metais buvo 788 vietos (žr. 58 lentelę). Lyginant su 2014 metais, jų skaičius padidėjo 2%. Bendrojo ugdymo mokyklų mokinių skaičius per 2014-2022 metus sumažėjo 31% iki 2449 mokinių. [R 83]. Didėja negalią ir specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių vaikų, integruotų į bendrosios paskirties, dalis (19% nuo visų spec. poreikių mokinių, 2022 m.) [5] [R 84].

2022 m., kaip ir 2021 m., akredituotos 34 neformaliojo vaikų švietimo programos, kurias vykdė 22 laisvieji mokytojai, 4 kultūros centrai, 1 asociacija, 1 viešoji įstaiga. Daugiausia akredituota sporto krypties programų – 9, choreografijos – 5, technologijų – 3, muzikos – 4, teatro – 4, Lietuvos šaulių

sąjungos – 1, pilietiškumo ugdymo – 1, dailės – 1, turizmo ir kraštotyros – 1, kompiuterinių žaidimų – 1, fotografijos – 1, kita – 4. Neformaliojo vaikų švietimo programose dalyvavo 805 vaikai [5].

Socialines paslaugas teikiančios įstaigos. Socialinę paramą bei socialines paslaugas Kelmės rajone organizuoja ir teikia Kelmės rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyrius. 2022 m. Kelmės rajone socialines paslaugas gyventojams teikė, socialinės globos, dienos socialinės globos centrai, dienos socialinė globa asmens namuose, bendruomeninė įstaiga – Bendruomeniniai šeimos namai [7] [R 85].

Pagrindiniai socialinių paslaugų gavėjai Kelmės rajone – senyvo amžiaus asmenys ir suaugę asmenys su negalia [7]. Tačiau socialinių paslaugų poreikis nėra patenkintas, nes rajono gyventojai sensta ir nebegali savarankiškai gyventi savo namuose.

2022 m. savivaldybė skyrė beveik 90 tūkst. Eur socialinėms paslaugoms, kurias teikė NVO (žr. 57 lentelę). Nuo 2017 m. ši suma padidėjo daugiau kaip penkis kartus. Reikia paminėti tai, kad ši suma labai keičiasi kiekvienais metais, o 2021 m. skirta suma buvo rekordinė per paskutiniuosius penkerius metus ir sudarė 7,1% visų savivaldybės išlaidų socialinėms paslaugoms [5].

Kelmės rajone NVO sektoriui trūksta pajėgų ir pasiruošimo pilnai perimti socialinių paslaugų teikimą, kadangi nėra tiek aktyviai veikiančių NVO, mažai turi savanorių, specialistų, o jų trūkumas įtakoja neigiamai atliekamų paslaugų kokybę. Trūksta paslaugų administravimo įgūdžių: kyla problemos teikiant finansines ir veiklos ataskaitas, vertinant socialinių paslaugų poreikį, sudarant socialinių paslaugų teikimo planus, vykdyti viešųjų pirkimų procedūras. Socialinės priežiūros paslaugų teikimui yra numatyti reikalavimai, numatytas akreditavimas, todėl ne visos NVO tam pasiruošę [15].

Asmens sveikatos priežiūros paslaugas 2022 m. Kelmės rajono savivaldybėje teikė 6 viešosios ir 2 privačios įstaigos: VšĮ Kelmės ligoninė, VšĮ Kelmės rajono pirminės sveikatos priežiūros centras, VšĮ Kelmės rajono bendrosios praktikos gydytojų centras, VšĮ Tytuvėnų pirminės sveikatos priežiūros centras, VšĮ Šaukėnų ambulatorija, VšĮ Kelmės rajono psichikos sveikatos centras, UAB šeimos klinika „Vita sana“, Antano Jokšo šeimos centras [5].

Visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas teikė Kelmės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras, kuris vykdo visuomenės sveikatos stebėseną ir visuomenės sveikatos stiprinimą. Įstaiga kasmet atlieka visuomenės sveikatos stebėseną [8]. [R 86]

Lyginant su 2014 metais, rajone 2021 metais vaistinių ir jų filialų skaičius sumažėjo 7% iki 14, lovų skaičius ligoninėse (be slaugos lovų) sumažėjo 27% iki 82 lovų, gydytojų skaičius sumažėjo 16% iki 46, slaugytojų ir akušerių skaičius sumažėjo 18% iki 146, o odontologų sumažėjo 7% iki 13 (žr. 60 lentelę). Taigi sveikatos priežiūros infrastruktūra rajone mažėja.

Įstaigos, susijusios su visuomenės saugumo užtikrinimu. Per 2014-2021 metus rajone policijos pareigūnų suaugėjo beveik 40% iki 47 pareigūnų (žr. 64 lentelę). Mažėjimas vyksta nuolatos nuo 2014 metų. Vidutiniškai 100 tūkst. gyventojų Kelmės rajone tenka 185 pareigūnai (Šiaulių apskrityje – 249 pareigūnai, o Lietuvoje – 275 pareigūnai). Taigi, rajone santykinai yra labai nedaug policijos pareigūnų.

Kita vertus nusikalstamų veikų per 2014-2022 metus sumažėjo dviem trečdaliais iki 295 veikų per 2022 metus (žr. 64 lentelę). Nusikalstamų veikų skaičius nuolatos mažėja nuo 2017 metų. Tai rodo, kad rajone piliečių saugumas didėja. Santykinai nusikalstamumas Kelmės rajone yra didesnis nei Šiaulių apskrityje, bet mažesnis nei vidutiniškai Lietuvoje. 2021 metais 100 tūkst. gyventojų rajone teko 1405 registruoti nusikaltimai (Šiaulių apskrityje – 1392 registruoti nusikaltimai, o Lietuvoje 1516 registruotų nusikaltimų). Taigi, nors policijos pareigūnų rajone mažėja, tačiau ir nusikalstamų veikų rajone mažėja.

Per 2022 metus Kelmės rajone įvyko 104 gaisrai, kuriuose žuvo 1 žmogus. Lyginant su 2014 metais, gaisrų skaičius padidėjo 4%. Per 2014-2022 metus gaisrų skaičius svyravo 95-140 intervale. Taigi, 2022 metai buvo tie, kuomet gaisrų skaičius buvo vienas mažiausių per nagrinėjamą laikotarpį. Kelmės rajone gaisrų gesinimo, pirminių gelbėjimo, avarių, katastrofų, stichinių nelaimių ir kitų ekstremalių situacijų likvidavimo darbus atlieka Kelmės rajono priešgaisrinės saugos tarnyba.

Sporto organizacijos. Kelmės rajone 2021 metais buvo 8 stadionai, 12 sporto salių, vienas sporto kompleksas, vienas plaukimo baseinas, 20 krepšinio ir 19 tinklinio aikštelių, viena motokroso trasa,

vienas teniso aikštynas, viena futbolo aikštė ir kita sporto infrastruktūra (žr. 66 lentelę). Nuo 2014 metų sporto ir sveikatingumo renginių dalyvių sumažėjo beveik 80% (žr. 67 lentelę). Mažėjimas vyksta nuo 2019 metų. Labai stipriai tai įtakojo 2020 ir 2021 metų COVID19 karantinas.

Kelmės sporto centras bendradarbiauja su rajono bendrojo ugdymo mokyklomis. Pagal neformaliojo sportinio ugdymo programas centre 2022 metais sportavo 265 rajono mokiniai. Skatinant suaugusių sportą ir užimtumą, centre vykdomi tinklinio, badmintono, krepšinio treniruotės, aerobikos, jėgos užsiėmimai, nuolat veikia treniruoklių salė. Rajono gyventojai taip pat gali žaisti stalo tenisą, biliardą, smiginį, galima išsinuomoti stadiono bei plažo tinklinio aikštes. Centre vykdomos 6 sporto šakų (krepšinio, tinklinio, futbolo, lengvosios atletikos, laisvųjų imtynių, žolės riedulio) pradinio rengimo, meistriško ugdymo ir meistriško tobulinimo programos [5].

Kultūros įstaigos.

Bibliotekos. Gyventojų informacinius poreikius tenkina Kelmės rajono savivaldybės Žemaitės viešoji biblioteka. Ji taip pat prisideda prie gyventojų švietimo bei kultūros puoselėjimo, skatina jų asmeninį tobulėjimą, sudaro optimalias sąlygas kūrybiškumui, mokymuisi visą gyvenimą, turiningam laisvalaikio praleidimui. Visuose teritoriniuose padaliniuose veikia knygų skolinimo vietos (abonementai), viešosios interneto prieigos taškai [16].

Muziejai. Kelmės rajono teritorijoje veikia šie muziejai: Kelmės krašto muziejus, Užvenčio kultūros Muziejus, Kražių Motiejaus Kazimiero Sarbievijaus muziejus, Šaukėnų kraštotyros muziejus, Povilo Višinskio memorialinis muziejus, Lazdų muziejus, Žalpių kraštotyros muziejus, Tytuvėnų miško muziejus. Rajone veikia Kelmės mažasis teatras, kuris be spektaklių, dar organizuoja ir kultūrinius renginius. [R 87]

Kultūros centrai. Rajone taip pat veikia ir paslaugas, užsiėmimus teikia šie kultūros centrai, kurių 2022 metais buvo 16 (14% daugiau nei 2014 metais) (žr. 61 lentelę). [R 88] Rajono kultūros įstaigos aktyviai dalyvavo rašant projektus Lietuvos kultūros tarybai [5]. 2022 m. LKT Kelmės rajono kultūros įstaigų projektams skyrė 108 049,00 Eur. (2021 m. – 83 632,32 Eur) [R 89].

Lyginant 2020-2022 m., renginių skaičius Kelmės kultūros centre padidėjo 67.2%, Liolių skyriuje – net 160%, Maironių sk. – 10.5%, tik Lupikų sk. neženkliai sumažėjo 4.6% [R 90]. Lankytojų skaičius Kelmės kultūros centre ir Lupikų sk. sumažėjo, o Liolių ir Maironių sk. – padidėjo. [R 91] Renginių ir lankytojų skaičių pokyčiams įtakos turėjo COVID-19 pandemija [17].

Kultūros ir istorijos objektai bei vertybės. Labiausiai Kelmės rajonas gausus ir garsus [R 92] dvarais, katalikų, šv. Jokūbo keliu, kuris driekiasi per Kelmės rajoną.

Kultūros paveldas. Kelmės rajono teritorijoje 2022 metais buvo 536 nekilnojamų kultūros vertybių ir 14 kultūros paveldo paminklų (žr. 62 lentelę). Be to, rajone saugoma daugiau kaip 400 kultūros paveldo objektų. 112 vertingiausių rajono kultūros paveldo objektų yra įtraukti į Lietuvos Respublikos nekilnojamųjų kultūros vertybių registrą

Tradiciniai renginiai. Rajone organizuojama nemažai įvairaus pobūdžio tradicinių respublikinių ir regioninių renginių („Kelmės ratas“, „ŠOKIM, TRYPKIM, LINKSMI BŪKIM“, „Tytuvėnų vasaros festivalis“, „Mėnulio fazės“, „Erdvės“, Kražių festivalis, Drakonų valčių festivalis, akmentašių simpoziumas [18], respublikinė sūrių šventė „Nuo Jurginių – lig žolinių“, regioninis humoro vakaras „Šypt – Vypt“ [19], respublikinis šokių festivalis „Šokių fiesta“, Žemaitijos regiono kapelų šventė „Derlius“ [20], Tytuvėnų miesto šventė „Tytuva“ [21], kopūstienės virimo čempionatas, regioninė kapelų šventė „Grok, armonika“, tarptautinis kalvystės, akvarelės ir šamoto festivalis „Užventis Mene“ [22], „Piliakalnis senas mums praeitį mena“ (apie 200 žmonių) [23] ir kt.

Profesionalų bei mėgėjų menas, teatras, muzika, dailė, kinas. 2023 metų pradžioje jame veikė daugiau kaip 70 mėgėjų meno kolektyvų (žr. 68 lentelę). Per 2022 metus Kelmės kultūros centras suorganizavo 204 renginius, kuriuos aplankė 37.6 tūkst. lankytojų. Palyginus su 2014 metais, kai buvo suorganizuoti 158 renginiai (40,0 tūkst. lankytojų), renginių skaičius išaugo 29%, o lankytojų skaičius sumažėjo 6% [18]. Kražių M. K. Sarbievijaus kultūros centro lankytojų skaičius 2022 metais siekė 16486 asmenis (lyginant su 2014 metais +5446 lankytojais) [23]. Pakražančio kultūros centro renginių lankytojų skaičius 2022 metais siekė 1994 asmenis (2014 metais – 1400 lankytojų) [19].

Plėtojamas tautinis paveldas, įskaitant tradicinius ir netradicinius amatus. Remiantis 2020 m. atliktu tautinio paveldo produktų apsaugos, jų rinkos ir amatų plėtros programos vertinimu [24],

Kelmės rajone gaminamų paveldo produktų rinkų ir amatų plėtra yra per vidurį tarp visų Lietuvos rajonų, t. y. pagal vertinamus rodiklius rajonas nebuvo nei pirmame dešimtuose, nei atsiliekančiųjų dešimtuose, išskyrus, vieną kriterijų – tautinio paveldo produktų skaičių tenkanti vienam tradiciniam amatininkui (1,7 produkto; daugiausiai Lietuvoje turėjo Joniškio rajonas – 9,6 produkto vienam amatininkui). 2020 metais Kelmės rajone 15 tradicinių amatininkų, 3 iš jų meistrai, ir 26 sertifikuotus tautinio paveldo produktus. [R 93]

Kelmės r. savivaldybės įvertintų objektų infrastruktūros vertinimo vidurkis yra 2,52 (iš galimų 4), ir atitinką savivaldybių grupės vidurkį (2,52), tačiau yra mažesnis už nacionalinį vidurkį (2,71). Lyginant su 2021 m. savivaldybės įvertintų objektų infrastruktūros vertinimo vidurkis sumažėjo. Kelmės rajonas išsiskiria dvarų skaičiumi, tačiau daugelis jų yra tvarkytini – geriausiai sutvarkytas Pakėvio dvaras. [R 94]. Kelmės rajono savivaldybės skaitmeninis turistinių objektų išsivystymo lygis (0,39) yra didesnis už šalies vidurkį (0,33) [R 95].

Gyventojų apklausos rezultatai rodo, kad pusė moksleivių ir studentų nėra patenkinti gyvenimu VVG teritorijoje, o esant galimybei daugiau nei 40% jų išvyktų gyventi kitur. Tai rodo, kad jaunimas mato savo karjeros galimybes miestuose, jų nesaisto prisirišimas prie gyvenamosios vietos, jiems santykinai lengva keisti gyvenamąją vietą, jei tik tam turėtų finansinių galimybių. Tai taip pat rodo, kad kaimo vietovės jaunimui nėra patrauklios gyventi. Respondentai taip pat pastebėjo, kad vietos jaunimo aktyvumas yra mažas. Vietos gyventojų padaršinimas būti labiau aktyvesniais ir pagalba jiems ieškoti daugiau galimybių padidinti savo pajamas padidintų įsitraukimą į bendruomenės gyvenimą bei viešosios erdvės patrauklumo stiprinimą.

Socialinės infrastruktūros ir kultūros išteklių atitiktis VVG teritorijos vizijai. VPS teritorijos vizija iki 2030 metų yra **Kelmės krašto partnerystės VVG teritorija – tai vėjo, saulės bei vidinės energijos varomas ūkis ir bendruomenė.** Situacijos analizė rodo, kad socialinė infrastruktūra mažėja, tačiau kultūros organizacijų, renginių skaičius ir įvairovė didėja. Kultūros ir švietimo sektorių vaidmuo ateityje bus dar reikšmingesnis, dėl vykstančių didelių permainų žmogaus ir visuomenės suvokime apie pasaulį, apie jo galimybes veikti pasaulyje ir savo bendruomenėje. Žmogaus, bendruomenių ir socialinių santykių re-kreacija yra neišvengiama, todėl reikia labai aiškios krypties, kur link reikia daryti pokyčius. Vizija yra viena iš tų kryptių, kuri skatina užsitikrinti neišsenkančios energijos bendruomenę, kuri būtų visiems kaip atrama, susidūrus su iššūkiais kasdieniniame gyvenime. Vizija skatina siekti modernių sveikatos priežiūros ir socialinių paslaugų infrastruktūros ten, kur gyventojų nedaug, o jų ekonominės galimybės nedidelės, kur jaunimui yra vis dar nepatrauklu pasilikti gyventi. Socialinės infrastruktūros RE-KREACIJA (VPS tema!) bei stiprėjanti NVO veikla turi užtikrinti, kad 2030 metais vietos gyventojai gyvens taip, kaip 2023 metais galėjo tik įsivaizduoti.

1.8. VVG teritorijos gamtos išteklių analizė

Žemės ūkio naudmenos sudarė 959 kv. km, miškai – 128 kv. km, vandens telkiniai – 25 kv. km, o užstatytos teritorijos – 39 kv. km (žr. 69 lentelę). [R 96] Nuo 2014 metų sumažėjo žemės ūkio naudmenų (-3.7%) bei vandens telkinių (-6.3%) plotai, o daugėjo miškų (+9.7%), kelių užimamos (+9.1%) ir užstatytų (+32.3%) teritorijų [R 97].

Vidutinis žemės našumas rajone buvo 36.4 balai (žr. 70 lentelę) [R 98]. Taigi, sąlygos plėtoti žemės ūkį rajone yra ganėtinai palankios. Didžiausio dirvožemių našumo balai buvo Tytuvėnų apylinkių (40.5), Liolių (38.9) ir Pakražančio (38.7) seniūnijose. Santykinai mažiausio derlingumo dirvožemiai buvo Kražių (32.3) ir Tytuvėnų (33.7) seniūnijose.

Ekologinio ūkininkavimo plotai rajone per 2015-2022 m. laikotarpį padidėjo 10% iki 4337 ha 2022 metais. Tai sudarė 1.6% visų ekologinių plotų Lietuvoje. Palyginimui, Lietuvoje ekologiniai plotai didėjo 12% augimas, taigi, rajone ekologinių ūkių plėtra (pagal plotus) vyksta vidutiniu tempu [R 99].

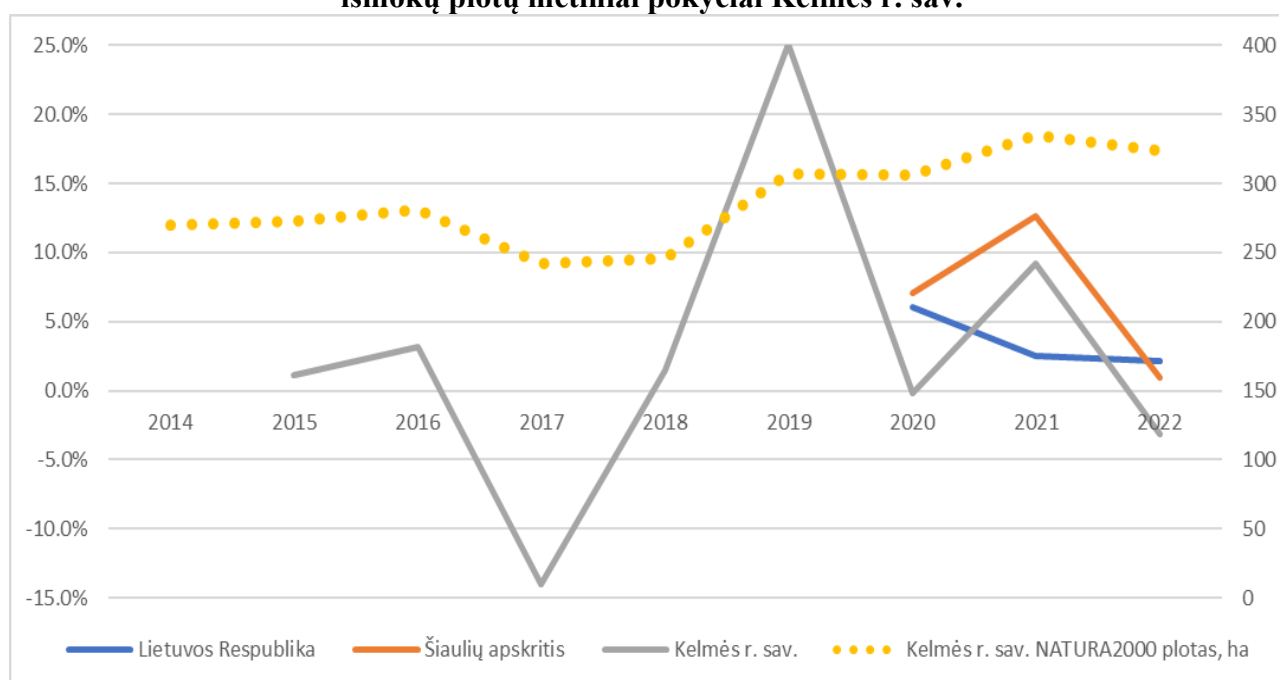
Kraštovaizdis, įskaitant vandens telkinius ir miškus, jų tinkamumas rekreacijai. Vandens telkiniai sudaro 1.5% rajono ploto. VVG teritorijoje telkšo 53 ežerai (Gauštvinis, Gludas, Bridvaišis,

Karklėnų) ir 10 tvenkinių (Aunuvėnų, Pašiaušės, Kentrių). Per teritoriją teka Dubysos upė su intakais Šiaušė, Gryžuva, Kražante, Venta su intakais Ušna, Aunuva, Knituoja, Ganse, ir Ančia (Šešuvies intakas). Pelkės užima apie 6 tūkst. ha (Tytuvėnų, Šiluvos tyreliai ir kt.) [2]. [R 100]

Saugomos teritorijos sudaro 14,3% rajono ploto. Lietuvoje saugomų teritorijų vidurkis – 11.5%. [25] [R 101]. VVG teritorijoje yra 7 draustiniai (Šilkainių geomorfologinis, Šatrijos kraštovaizdžio ir kt.) bei 4 regioniniai parkai (Tytuvėnų (11.8 tūkst. ha), Kurtuvėnų (8.5 tūkst. ha), Dubysos (1.3 tūkst. ha), Varnių (1.4 tūkst. ha)) [2] [R 102].

Natura 2000 išmokų ir išmokų, susijusių su Bendrąja vandens pagrindų direktyva, plotai 2022 metai siekė 324 ha (žr. 72 lentelę). Per 2014-2022 metų laikotarpį šias išmokas gaunančių plotų padidėjo penktadaliu. Palyginus su 2019 metais šių išmokų plotai paaugo 6%, Šiaulių apskrityje – 14%, o Lietuvoje – 5% [R 103]. Didžiausias šių plotų augimas per 2014-2022 metų laikotarpį buvo 2019 metais, bet stipriai mažėjo 2017 metais (žr. 3 pav.). Taigi, rajone auga plotai, kuriuose siekiama išsaugoti ekosistemas ir bioįvairovę.

3 paveikslas. Natura 2000 išmokos ir su Bendrąja vandens pagrindų direktyva susijusių išmokų plotų metiniai pokyčiai Kelmės r. sav.

Šaltinis: Nacionalinės Mokėjimo Agentūros duomenys, Kelmės r. sav. administracijos pateikti duomenys VVG, 2023-01-10.

Biologinės įvairovės ir kraštovaizdžio vertinime, Kelmės rajonas 2022 metais užėmė 24 vietą tarp visų Lietuvos savivaldybių [R 104]. Pagal vertinimo kriterijus, Kelmės rajonas prisideda prie biologinės įvairovės ir kraštovaizdžio išsaugojimo šienaudama pievas pagal žydėjimo ciklus. Didesnis prisidėjimas prie bioįvairovės išsaugojimo būtų, jei būtų vykdomas biologinės įvairovės ar kraštovaizdžio monitoringas, būtų atsisakoma fejerverkų renginių metu, daugiau biudžeto išlaidų būtų skiriama želdynių ir želdynų priežiūrai [26].

Lietuvos savivaldybių aplinkosaugos reitinge Kelmės rajonas surinko 32.7 balus iš 100 ir užėmė 20 vietą tarp 60 savivaldybių (Akmenės r. – 15 v., Šiaulių m. – 16 v., Joniškio r. – 22 v., Šiaulių r. – 23 v., Radviliškio – 36 v., Pakruojo r. – 37 v., Telšių r. – 39 v.) [R 105]. Šis reitingas sudarytas iš devynių kriterijų grupių (55 kriterijų): 1) atliekų ir žiediško (Kelmės rajonas užėmė 37 v.), 2) energetikos (12 vieta), 3) statybų ir teritorijų planavimo (50 v.), 4) susisiekimo (19 v.), 5) klimato kaitos valdymo (30 v.), 6) aplinkos kokybės (18 v.), 7) vandens kokybės (31 v.), 8) biologinės įvairovės ir kraštovaizdžio (24 v.) ir 9) aplinkosauginio sąmoningumo (47 v.) [26]. Aplinkosauginio sąmoningumo vertinimui labiausiai pritrūko tai, kad Kelmės rajone nevykdomos gyventojų apklausos apie gyventojų pasitenkinimą aplinkos kokybe, ir kad aplinkosauginiam švietimui neskiriama

daugiau savivaldybės biudžeto lėšų. Santykinai geri Kelmės rezultatai pagal reitingo energetikos kriterijus nulemtas to, kad rajonas turi pasitvirtinęs atsinaujinančių energijos išteklių plėtros veiksmų planą, santykinai didelė dalis AEI šilumos energijos suvartojime, o taip pat santykinai didelei daliai daugiabučių šiluma tiekama centralizuotai [26].

Vandens kokybė. Kelmės rajone nuolat investuojama į geriamo vandens kokybės gerinimą. 2022 metais buvo vykdomi vandentiekio ir nuotekų tinklų plėtra bei inventorizavimas, geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros atnaujinimas, vandens gerinimo įrenginių statyba fluoridams šalinti ir kiti darbai [5]. Be to, bendrovei „Kelmės vanduo“ buvo perleisti Johampolio nuotekų valymo įrenginiai, Vijurkų kaimo vandentvarkos objektai, vandentiekio tinklai Kakoniškės kaime. Padėti vandentiekio ir kanalizacijos tiesimo projektavimo darbai Pagryžuvio ir Pavydų kaimuose [5].

Pagal vandens kokybę Kelmės rajonas 2022 metų savivaldybių reitinge užėmė 31 vietą [26]. Per 2014-2022 m. bendrasis Kelmės rajono plotas nesikeitė. Rajone nepatenka nevalytų ar nepakankamai išvalytų nuotekų į paviršinius vandenis bei santykinai nedidelė geriamo vandens netektis vandens sektoriaus įmonėse, tačiau santykinai nedaug nuosavų investicijų skiriama geriamo vandens tiekimui, o taip pat santykinai nedidelė dalis gyventojų, prijungtų prie centralizuotų nuotekų tinklų.

Energijos gamybai naudotini atsinaujinantys ištekliai. Kelmės r. yra palankus vystyti atsinaujinančios išteklių energijos (AIE) gamybą. Rajone per metus 2021 metais buvo pagaminta 24 GWh elektros energijos, o suvartota – 56 GWh elektros energijos (žr. 73 lentelę). Rajone daugiausiai AIE elektros 2021 m. pagamino vėjo jėgainės (15.1 GWh) ir biomasės įrenginiai (7.8 GWh) (žr. 74 lentelę). Taip pat elektrą dar gamino hidroenergetikos įrenginiai ir saulės jėgainės. AIE sudarė 43.1% savivaldybės elektros energijos sektoriaus (žr. 75 lentelę). Kelmės r. buvo 8 vietoje pagal šį rodiklį tarp visų Lietuvos savivaldybių [R 106].

Gyventojų apklausos rezultatai rodo, kad dauguma vietos gyventojų labiausiai vertina savo gyvenamosios vietovės gamtą, kraštovaizdį, gamtinius išteklius, architektūrinį paveldą, sakralinius objektus, gyvenamosios vietovės kultūrinius reikinius. Tačiau apklausos dalyvių nuomone, kokios sritys turėtų būti finansuojamos per VPS, santykinai mažiausio aktualumo sulaukė klimato kaitos pokyčių švelninimas (3.65) ir gyvūnų gerovės skatinimas (3.51). Šios sritys surinko mažiausią balų vidurkį. Organizacijos taip pat neišskyrė su gamtine aplinka ar klimatu susijusių problemų, kaip svarbiausių bei remtinių per VPS. Verslo organizacijos, ūkininkai bei viešojo administravimo įstaigos neišskyrė mažėjančios bioįvairovės ir aplinkosaugos problemų bei klimato kaitos padarinių kaip problemų, kurioms reiktų skirti VPS paramą. Tik 18% bendruomeninių ar kitų NVO organizacijų nurodė, kad bioįvairovės ir aplinkosaugos problemos turėtų būti sprendžiamas per vietos projektus, ir tik 5% šių organizacijų nurodė, kad reikia prisidėti prie klimato kaito švelninimo ar prisitaikymo prie jos.

Gamtos išteklių ir jų būklės atitiktis VVG teritorijos vizijai. VPS teritorijos vizija iki 2030 metų yra **Kelmės krašto partnerystės VVG teritorija – tai vėjo, saulės bei vidinės energijos varomas ūkis ir bendruomenė**. Situacijos analizė rodo, kad Kelmės rajonas yra palankus vystyti atsinaujinančios išteklių energijos gamybą, todėl turi didelį vėjo ir saulės energijos potencialą, kuri privaloma kuo veiksmingiau išnaudoti. Šie energetiniai ištekliai suteiktų konkurencinį pranašumą prieš kitus regionus, dėl to VVG teritorija būtų daug patrauklesnė stambaus kapitalo nacionalinėms ar užsienio investicijoms. Iš kitos pusės rajonas atsakingai saugo savo gamtos išteklius ir kraštovaizdį. Vizija kreipia visas pastangas tvariai pasinaudoti neišsenkančiais gamtos ištekliais ūkio ir bendruomenės plėtrai, kartu išsaugant bioįvairovę, ekosistemas ir natūralų kraštovaizdį, kurių vertė ateityje tik didės.

2. VVG teritorijos stiprybės, silpnybės, galimybės ir grėsmės (SSGG)

Žr. VPS II dalies (Excel) 2 lapą.

3. VVG teritorijos poreikiai ir jų pagrindimas

3.1. VVG teritorijos poreikių sąrašas

Žr. VPS II dalies (Excel) 3 lapą.

3.2. VVG teritorijos poreikių pagrindimas

Žr. VPS II dalies (Excel) 4.1 lapą.

4. VPS temos pagrindimas (pildoma teminėms VPS)

Žmogaus ekonominio ir socialinio aktyvumo RE-KREACIJA kaimo vietovėse.

VPS tema siekiama sustiprinti vietos projektų poveikį kiekvieno žmogaus savanoriškai integracijai į ekonomines, bendruomenines ar visuomenines veiklas (1 poreikis). Gyventojų apklausos rezultatai rodo, kad viena opiausių vietos problemų yra įsidarbinimo galimybių stoka (64%) ir mažos vietos gyventojų pajamos (48%) [R8, R13, R14, R37, R48]. Gyventojų ekonominio aktyvumo re-kreacija prisidėtų prie galimybių įsidarbinti didėjimo, o taip pat ir prie gyventojų pajamų augimo.

Gyventojams yra aktualu pasirūpinti tais, kurie yra paliekami vienatvei. Taip pat patys gyventojai dažnai izoliuojasi nuo kaimynų dėl turtinių ar socialinių skirtumų, dėl nesaugumo jausmo ar dėl bendrų interesų neturėjimo, o gal nebandomo bendrų interesų ieškoti (R32). Viešoji parama pirmiausiai turi būti nukreipta į jaunimo aktyvinimą, jaunų žmonių iniciatyvų rėmimą, gyventojų užimtumo ir verslumo skatinimą [R9, R14, R80]. Iš kitos pusės socialiniai santykiai visuomet yra susiję su didesne įtampa. Pozityvi, energinga, įtrauki vietos bendruomenė stipriai prisideda prie asmeninės gyvenimo kokybės kaime. Socialinio aktyvumo skatinimas (re-kreacija) turi būti vienas tų iššūkių (1 poreikis), su kuriuo reiktų dirbti pirmiausia. Tuo tikslu būtų galima išnaudoti VVG teritorijos stiprybes: kultūros puoselėjimą, tradicijas, kultūros ir sakralinį paveldą.

Gyventojų mažėjimo ir senėjimo procesas kaimo vietovėse (VVG teritorijos silpnybė), tarp visų kitų dalykų, lemia ir prastesnį viešųjų paslaugų prieinamumą. O tai dar labiau mažina patrauklumą pasilikti gyventi, dirbti, investuoti. Dėl to silpnėja gyventojų ekonominis ir socialinis aktyvumas. Viešųjų išteklių prieinamumo atstatymas ar plėtra (re-kreacija) yra vienas iš veiksnių (3 poreikis), kuriuos vietos projektai turi sustiprinti.

VVG teritorija turi išsaugojusi natūralius gamtos plotus (VVG teritorijos stiprybė), jų potencialas vietos turizmo paslaugoms plėtoti yra milžiniškas ir ateityje tik didės (VVG teritorijos galimybės). Siekiama, kad santykis tarp vietos ūkinės veiklos ir gamtinės aplinkos būtų toliau plėtojamas, kad šie ryšiai būtų tolydūs, bet kartu ir rezultatyvūs (2 poreikis).

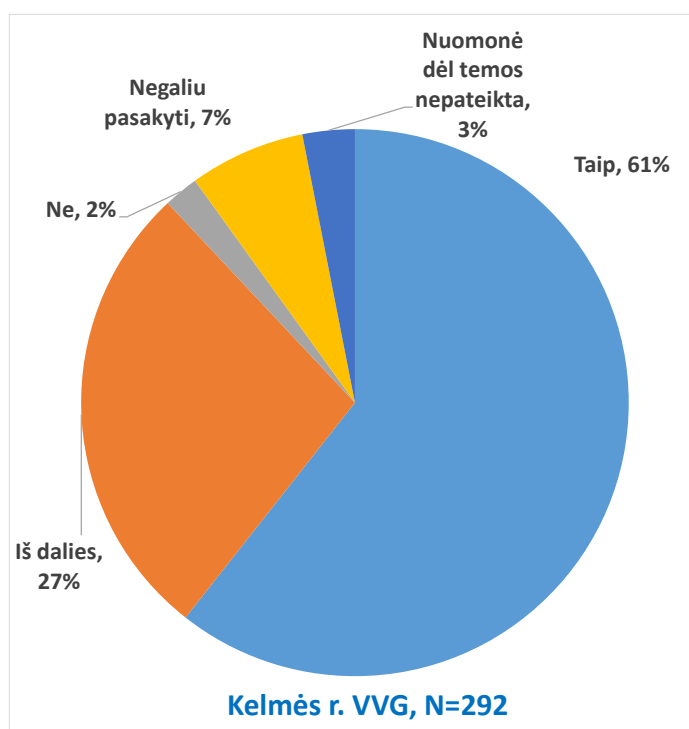
Šie įvairių santykių (žmogaus vidinės būsenos, žmogaus ir bendruomenės, gyventojų ir viešosios erdvės, gyventojų ir gamtinės aplinkos) re-kreacija turi pagyvinti vietos ekonominius ir socialinius santykius, turėtų pritraukti daugiau investicijų, padėtų (susi)kurti darbo vietas. Kaip rodo VVG teritorijos socialinės infrastruktūros ir kultūros išteklių analizė (žr. 1.7 skyrelio gyventojų apklausos rezultatų apibendrinimą), vietos gyventojų padaršinimas būti labiau aktyvesniais padidintų įsitraukimą į bendruomenės gyvenimą, dalyvavimą rinkoje bei viešosios erdvės patrauklumo stiprinimą.

Šios strategijos svarbiausi uždaviniai yra patenkinti vietos gyventojų poreikius padidinti savo galimybes dirbti (2 poreikis), naudotis sveikatos, švietimo, kultūros, sporto ir kitomis paslaugomis (3

poreikis), mažinti atskyrimo jausmą tarp vietos gyventojų bei siekti, kad nei vienas nebūtų paliktas nuošaly (1 poreikis). Visa tai sąlygoja ne tik esama situacija VVG teritorijoje bet ir ateinantys iššūkiai pasaulyje, ir Lietuvoje.

RE-KREACIJA – tai dviejų žodžių – RE- ir KREACIJA (angl. *creation*) – junginys. RE dažnai reiškia „dar kartą“, „iš naujo“. Krecija suprantama kaip tam tikra kūrybinė veikla, kuri skirta kurti naujus, įdomius ir prasmingus dalykus, kurie prisidėtų prie asmeninės ar visuomenės gerbūvio. Be to, rekreacija, gali būti suprantama keleriopai, priklausomai nuo situacijos: žmogui rekreacija reiškia fizinių ar dvasinių jėgų atgavimą (poilsį), kalbant apie viešąją infrastruktūrą – tai reiškia atnaujinimą, atstatymą, kalbant apie gamtinius išteklius – tai reiškia prarastų išteklių ar ekosistemų atkūrimą, kalbant apie socialinius santykius – tai reiškia atgaivinimą bei išplėtimą. Taigi, šia VPS siekiama „iš naujo“ pabandyti (at)(su)kurti dalykus, kurie sustiprintų vietos gyventojų ekonominį ir socialinį aktyvumą.

VPS temai pritarė 61% gyventojų apklausoje dalyvavusių respondentų, dar 27% pritarė iš dalies (žr. pav.).

5. VVG pristatymas ir vertybės, VVG teritorijos vizija iki 2030 m. ir VVG misija

5.1. Apibendrinta informacija apie VVG

5.1.1. VVG įsteigimo data	2004-07-12
5.1.2. VVG būstinės adresas	Dariaus ir Girėno g. 2a, 86136 Kelmė
5.1.3. VVG narių skaičius	70 VVG narių sąrašas pateiktas 1 priede.
5.1.4. VVG kolegialaus valdymo organo narių skaičius	12 VVG kolegialaus valdymo organo narių sąrašas pateiktas 2 priede.
5.1.5. VPS administracijos darbuotojų ir etatų skaičius	Darbuotojų skaičius: 3 Etatų skaičius: 3 VPS administracijos darbuotojų sąrašas pateiktas 3 priede.
5.1.6. VVG pirmininkas	Nelė Želvienė

5.1.7. VVG kolegialaus valdymo organo pirmininkas	Vaida Linikienė
5.1.8. VPS administravimo vadovas	Nelė Želvienė

5.2. Apibendrinta informacija apie VVG kolegialaus valdymo organo sudėtį

Žr. VPS II dalies (Excel) 18 lapą.

5.3. Informacija apie VVG kolegialaus valdymo organo kompetencijų įvairovės užtikrinimą

VVG kolegialaus valdymo organo kompetencijų įvairovės užtikrinimo būdas(-ai)	Pasirinkto būdo pagrindimas ir detalizuojanti informacija
☐ VVG kolegialaus organo nariai turi mokslo ar ekspertinių žinių žaliosios pertvarkos, sumanių kaimų ir (ar) miestų srityse; ☐ VVG sudarė patariamąją novatorių darbo grupę, pasitelkdama mokslo ar ekspertinių žinių žaliosios pertvarkos, sumanių kaimų ir (ar) miestų srityse turinčius ekspertus; ☒ VVG sudarė bendradarbiavimo sutartį su mokslo įstaiga(-omis), turinčiomis žinių žaliosios pertvarkos, sumanių kaimų ir (ar) miestų srityse; ☐ Netaikoma.	<p>Sudaryta sutartis su VDU Žemės ūkio akademija. Su mokslo įstaiga numatoma konsultuotis kaimo plėtros klausimais, ypatingai parenkant kriterijus, pagal kuriuos būtų vertinami vietos projektai ir jų prisidėjimas prie klimato kaitos švelninimo ar prisitaikymo prie jos, prie tvarios energetikos plėtros, o taip pat prie visuomenės poreikių, susijusių su maistu ir sveikata, geresnio patenkinimo, prie maisto atliekų kiekio mažinimo ar prie gyvūnų gerovės gerinimo. Aktyvinant VVG ir akademijos bendradarbiavimą, bus siekiama aktyviai dalyvauti akademijos organizuojamuose aktualiuose renginiuose, sudaryti palankias sąlygas studentams ir mokslininkams VVG teritorijoje atlikti tyrimus.</p>

5.4. VVG vertybės

Kelmės krašto partnerystės VVG, vadovaudamasi 20 metų darbo patirtimi, visose savo veiklose vadovaujasi organizacijos vertybėmis, kurios lieka nepakitusios ir 2024 – 2029 metų laikotarpiui.

VVG vertybės:

- ✓ **Tolerancija.** Kelmės krašto partnerystės VVG vadovaujasi principu, kad skirtingų nuomonių, elgesio ar įsitikinimų pripažinimas pateikia įvairių minčių ir sprendimo būdų.
- ✓ **Bendradarbiavimas.** Kelmės krašto partnerystės VVG pavadinimas jau pasako, kad bendradarbiavimas tarp įvairių sektorių yra viena iš svarbiausių VVG vertybių.
- ✓ **Kūrybingumas.** Savo veikloje Kelmės VVG vadovaujasi principu, kad ir neįgyvendinama idėja ar neišsprendžiama problema gali būti įveikta, jei visi kartu siūlysimė savo sprendimo būdus.
- ✓ **Verslumas.** Verslumą Kelmės VVG supranta kaip naujų galimybių išbandymą, veiklos tobulinimą, kuris kuria gyvenimo kokybę.
- ✓ **Atsakomybė.** Veiklos sėkmė priklauso nuo to kaip garbingai ir sąžiningai mes elgiamės vienas su kitu. Kelmės VVG vadovaujasi principu, kad visi organizacijos nariai yra atsakingi už vykdomas veiklas, vyksta darbų pasidalinimas paremtas pasitikėjimo, atsakomybės ir bendradarbiavimo principu.
- ✓ **Viešumas.** Tam, kad viskas vyktų skaidriai viskas turi būti vieša. VVG siekia viešumo, tuo pat metu skaidrumo bei darbo kokybės.

5.5. VVG teritorijos vizija iki 2030 m.

VVG teritorija turi didelį potencialą plėtoti atsinaujinančių išteklių energetiką (ypatingai, vėjo ir saulės), o taip pat turistinį potencialą, orientuotą į piligriminių ar kultūrinių paslaugų strateginę plėtrą. Globalus ekonomikos ir visuomenės judėjimas link klimato pokyčiams neutralaus gyvenimo būdo, prie energijos apsirūpinimo iš atsinaujinančių išteklių, VVG teritorijai atsiveria puikios ateities galimybės.

Iš kitos pusės, didėjanti fizinė, emocinė ir socialinė įtampa skatina ieškoti būdų, kaip kuo greičiau atsigauti nuo darbų, puikiai praleisti laisvalaikį, sustiprėti dvasia, atkurti vidinę pusiausvyrą. VVG teritorijos potencialas išnaudoti šį augantį poreikį skatinai aktyviau ir energingiau imti vietos investicijų. Efektyviai išnaudojant šiuos du teritorijos potencialus, vietos patrauklumas gyventi, dirbti, investuoti ir svečiuotis būtų ypatingas. Remiantis šiomis nuostatomis, bus siekiama, kad:

Kelmės krašto partnerystės VVG teritorija – tai vėjo, saulės bei vidinės energijos varomas ūkis ir bendruomenė.

Vizijos išplėstinis paaiškinimas:

Vėjas – dinamiška ir greita gamtos galia (neišsenkanti).

Saulė – šviesi ir šildanti gamtos galia (neišsenkanti).

Vidinė energija – dieviškoji žmogaus galia (neišsenkanti).

5.6. VVG misija

Kelmės krašto partnerystės VVG misija – apjungti vietos valdžios, verslo atstovų, įvairių nevyriausybinių organizacijų, atstovaujančių kaimo žmonių interesus, pastangas siekiant spartinti kaimo vietovės darnią plėtrą. Siekti suaktyvinti kaimo bendruomenes, skatinti jos narių ir įvairių socialinių grupių žmonių gebėjimus aktyviau dalyvauti vietos ekonominėje, socialinėje, aplinkosaugos ir kultūros paveldo priežiūros ir išsaugojimo veikloje tam panaudojant vidaus ir išorės potencines galimybes.

II skyrius: Ko mes siekiame? (VPS tikslai, rodikliai ir siekiami pokyčiai)

6. VVG teritorijai aktualūs BŽŪP tikslai

Žr. VPS II dalies (Excel) 5 lapą.

7. Kiekybiniai VPS tikslai

7.1. VPS produkto ir rezultato rodikliai iki 2029 m.

Žr. VPS II dalies (Excel) 6 lapą.

7.2. Metinės rodiklių reikšmės

1. ES bendrieji rezultato rodikliai:

Žr. VPS II dalies (Excel) 11.1 lapą (2 lentelė).

2. VPS rodikliai (produkto, rezultato):

- Netaikoma
- Taikoma

ES bendrojo rezultato rodiklio (R.37, R.39, R.41, R.42) metiniai tikslai nustatyti vadovaujantis kvietimų teikti paraiškas skelbimo grafiku (Excel 15 lapas) ir prielaida, kad vietos projektai (t. y. investiciniai projektai) bus įgyvendinti per 24 mėnesius, o vietos veiklos projektai – per 12 mėnesių nuo kvietimo datos. ES bendrojo rezultato rodiklio pasiekimo momentu laikoma vietos projekto įgyvendinimo pabaiga.

8. Pokyčiai, kurių siekiama VVG teritorijoje (kiekybine išraiška)

Žr. VPS II dalies (Excel) 14 lapą.

9. Apibendrinta informacija apie VPS

Žr. VPS II dalies (Excel) 1 lapą.

III skyrius: Kaip mes pasieksime užsibrėžtus tikslus? (VPS priemonės, finansinis planas, įgyvendinimo organizavimas ir valdymas)

10. VPS priemonės

10.1. VPS priemonių sąrašas

Žr. VPS II dalies (Excel) 7 lapą.

10.2. VPS priemonių sąsajos su BŽŪP tikslais

Žr. VPS II dalies (Excel) 8 lapą.

10.3. VPS priemonių sąsajos su VVG teritorijos poreikiais

Žr. VPS II dalies (Excel) 9 lapą.

10.4. VPS priemonių aprašymas

Žr. VPS II dalies (Excel) 10 lapą.

10.5. VPS sąsaja su VVG teritorijos strateginiais dokumentais ir Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija (ESBJRS)

VPS sąsaja su VVG teritorijos strateginiais dokumentais ir Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija (ESBJRS) aprašyta **5 priede**.

10.6. VPS priemonių rezultato rodikliai

VPS priemonių rezultato rodikliai, jų reikšmių pagrindimas ir planuojamų sukurti darbo vietų paskirstymas pagal amžių ir lytį pateikti **4 priede**.

11. Preliminarus VPS įgyvendinimo planas

Žr. VPS II dalies (Excel) 15 lapą.

12. VPS finansinis planas

12.1. VPS išlaidos pagal išlaidų kategorijas ir priemonių rūšis

Žr. VPS II dalies (Excel) 16 lapą.

12.2. Metinis VPS išlaidų planas

Žr. VPS II dalies (Excel) 17 lapą.

13. ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų ir prioritetų įgyvendinimas

VPS priemonių indėlis į ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų ir prioritetų įgyvendinimą aprašytas VPS priemonių aprašymo D dalyje (VPS 9 dalis). Duomenys apie VPS priemonių, prisidedančių prie konkrečių horizontaliųjų principų, skaičių apibendrinti lentelėje.

1	2
VPS priemonių skaičius, iš viso	8
Subregioninės vietovės principas:	
VPS priemonių, pagal kurias siekiama, kad finansuojami projektai apimtų visas VVG teritorijos seniūnijas, skaičius	2
Partnerystės principas:	
VPS priemonių, pagal kurias finansuojami projektai turi būti PRIVALOMAI vykdomi su partneriais, skaičius	4
VPS priemonių, pagal kurias finansuojami projektai gali būti PASIRINKTINAI vykdomi su partneriais, skaičius	1
Inovacijų principas:	
VPS priemonių, pagal kurias finansuojami projektai turi būti PRIVALOMAI skirti inovacijoms vietos lygiu diegti, skaičius	0
VPS priemonių, pagal kurias finansuojami projektai gali būti PASIRINKTINAI skirti inovacijoms vietos lygiu diegti, skaičius	8
Planuojama paremti projektų, iš viso (rodiklis L700)	41
Planuojama paremti projektų, skirtų inovacijoms vietos lygiu diegti (rodiklis L710)	12
Projektų, skirtų inovacijoms vietos lygiu diegti, dalis,%	0,292682927
Lyčių lygybei ir nediskriminavimas:	
VPS priemonių, pagal kurias finansuojami projektai, skirti lyčių lygybei ir nediskriminavimui, skaičius	0
Jaunimas:	
VPS priemonių, pagal kurias finansuojami projektai, skirti jaunimui, skaičius	1

13.1. Subregioninės vietovės principas

Principo laikymasis rengiant VPS:

Rengdama naują VPS, VVG laikėsi subregioninės vietovės principo, siekė nustatyti VVG teritorijos plėtros problemas, identifikuoti galimus jų sprendimus, apibrėžti vietos plėtros kryptis ir ilgalaikę vietovės įvaizdžio viziją. Tikslinė kaimo plėtros politikos įgyvendinimo vietovė yra nedidelė, vienybė, socialiai nesusiskaidžiusi teritorija, kurią sieja bendra istorija, tradicijos, vietos ypatumai, bendri poreikiai ir lūkesčiai.

Norint tinkamai įgyvendinant subregioninės vietovės principą, svarbu atlikti išsamią Kelmės rajono kaimo vietovių analizę, išanalizuoti turimus teritorijos išteklius: gyventojus, veiklas, kraštovaizdį, paveldą, paslaugas ir kt. VVG teritorijos duomenys, jos išskirtinumas, identitetas, ištekliai ir kitos ypatybės, taip pat vietos gyventojų poreikiai pateikti VPS analizės dalyse.

Rengiant naują VPS, didelis dėmesys skirtas visų suinteresuotų šalių įtraukimui, tad siekiant iširti rajono kaimo vietovių gyventojų poreikius, jų gebėjimus įgyvendinti veiksmus, susijusius su Kelmės rajono plėtra, organizuoti susitikimai su visomis Kelmės rajono kaimo vietovių bendruomenėmis, nevyriausybinėmis organizacijomis, kaimiškųjų seniūnijų, savivaldos, verslo sektoriaus atstovais. Informacinių susitikimų metu buvo atliekama smulkesnių teritorinių vienetų poreikių analizė, taip pat

aptariamoms projektų idėjomis. Iš viso organizuota po tris susitikimus kiekvienoje seniūnijoje, taip pat vyko ir nuotoliniai susitikimai.

Siekiant užtikrinti šio principo laikymąsi, vyko internetinė VVG teritorijos gyventojų ir organizacijų poreikių apklausa. Apklausos dalyvių paprašyta pasidalinti nuomone apie gyvenimą VVG teritorijoje – kuo jie labiausiai didžiuojasi čia gyvendami, su kokiomis opiausiomis problemomis tenka susidurti, kokių turi idėjų ir pasiūlymų. Gyventojų ir organizacijų nuomonė turi itin svarbią įtaką rengiant VPS, galintį prisidėti prie efektyvaus gyvenimo sąlygų pagerinimo ir kryptingos teritorijos plėtros.

Principo laikymasis įgyvendinant VPS:

Įgyvendinant VPS bus laikomasi subregioninio teritorinio principo. VVG apjungs visus kaimo plėtros dalyvius – pilietinės visuomenės, nevyriausybinę organizacijų, verslo, savivaldos atstovus – ekonominių, socialinių VVG teritorijos problemų sprendimui, bendrai veiklai ir bendriems projektams, kursiantiems reikšmingą pridėtinę vertę VVG teritorijoje.

Kiekvienoje bendruomenėje bus organizuojami įvairūs mokymai, seminarai vietos bendruomenėms, kitoms nevyriausybinioms organizacijoms, pavieniems gyventojams, ūkininkams ir vietos verslininkams, kurių metu bus identifikuotos vietos projektų idėjos ir aptartos jų įgyvendinimo galimybės. Mokymų, seminarų metu daugiausiai dėmesio bus skiriama skirtingų sektorių partnerystei ir pasikeitimui gerąja patirtimi. Diskusijos ir dalijimasis lūkesčiais sudarys sąlygas gimti projekto idėjoms, įtakosiančioms veiksmus, orientuotus į Kelmės rajono kaimo vietovių identiteto puoselėjimą, išskirtinumą bei inovatyvumą.

VVG viešins šias veiklas interneto svetainėje ir socialiniuose tinkluose, plati informacijos skaida sudarys sąlygas užtikrinti informacijos apie vietos plėtros strategiją prieinamumą ir galimybes visiems galimiems kaimo plėtros dalyviams prisidėti įgyvendinant vietos plėtros strategijos tikslus.

13.2. „Iš apačios į viršų“ principas

Principo laikymasis rengiant VPS:

Principo „iš apačios į viršų“ esmė – aktyvus vietos veikėjų bendradarbiavimas ir įsitraukimas į vietos plėtros procesus. Taikant šį principą, suteikiama galimybė vietos organizacijoms ir gyventojams dalyvauti formuojant ir įgyvendinant vietos politiką, inicijuoti permainas kaimo vietovėse ir aktyviai jas įgyvendinti. Šis principas skatina įtraukti į problemų nustatymo ir sprendimo procesus bendruomenės narius, kurie gali pasiūlyti sprendimo būdus, pagrįstus vietos problemų bei išteklių suvokimo samprata. Siekiant, kad VPS atspindėtų visų VVG teritorijos gyventojų poreikius, itin didelis dėmesys buvo skiriamas įvairių tikslinių grupių įtraukimui į VPS rengimo procesą.

VVG strategijos rengimui sudarė neformalią darbo grupę, į kurią įtraukė pilietinės visuomenės, bendruomenių, nevyriausybinę organizacijų, verslo, savivaldos, jaunimo atstovus. Organizuoti susitikimai seniūnijose, konsultuotasi su vietos gyventojais – skirtas reikšmingas dėmesys ir pastangos, siekiant apjungti visus gyventojus bendram tikslui ir ateities vizijai. Atliekant VVG teritorijos socialinės, ekonominės, gamtos išteklių situacijos analizę ir SSGG, vietos bendruomenė įtraukta vykdant vietos gyventojų ir organizacijų atstovų apklausą. Remiantis seniūnijose vykusių renginių bei atliktos gyventojų poreikių analizės rezultatais parinkti VPS prioritetai, priemonės ir veiklos sritys, atspindinčios plačios VVG teritorijos visuomenės poreikius ir lūkesčius.

Principo laikymasis įgyvendinant VPS:

VPS įgyvendinimo metu Kelmės VVG aktyviai bendradarbiaus su rajono bendruomeniniais ir kitomis nevyriausybiniomis organizacijomis, pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios atstovais. Bus siekiama efektyvios komunikacijos ir bendradarbiavimo, sutelkiant pastangas bendro tikslo labui.

Rengiant kvietimų teikti vietos projektus dokumentaciją, kviečiant teikti vietos projektų paraiškas, tvirtinant vietos projektus, pristatant VPS įgyvendinimo rezultatus ir vykdant stebėseną bei vykdant VVG teritorijos gyventojų aktyvinimą bus taikomos aktyvaus bendradarbiavimo ir mokymo

priemonės. VVG administracija ir valdyba bus atsakingos už pagalbos ir konsultacijų teikimą vietos projektų pareiškėjams įgyvendinant planuotus projektus.

Kvietimai teikti vietos projektų paraiškas Kelmės rajono gyventojams bus publikuojami vietos spaudos leidiniuose, Kelmės VVG, savivaldybės bei Nacionalinės mokėjimo agentūros internetiniuose tinklapiuose. VPS įgyvendinimo rezultatai etapais bus pristatomi konferencijose, organizuojamuose mokymuose bei aptariami per įvairius susitikimus, kuriuose bus kviečiami dalyvauti visų sektorių, kurie numatyti kaip potencialūs vietos projektų pareiškėjai ir vykdytojai, atstovai, t.y. nevyriausybinės organizacijos (bendruomeninės, viešosios įstaigos, jaunimo ir kitos organizacijos); smulkūs verslo subjektai, ūkininkai; vietos valdžios atstovai.

Įgyvendinant VPS, kaip viena iš teritorijos gyventojų aktyvinimo veiklų, yra mokymai, kurie užtikrintų, kad laikotarpis, skirtas projektų paraiškų teikimui, buvo efektyvus ir pakankamas tam procesui pasiruošti, projektai būtų vykdomi sklandžiai bei būtų vykdoma VPS stebėseną ir pristatomi įgyvendinimo rezultatai. Planuojama į mokymus kviešti rajono bendruomeniniais ir kitomis nevyriausybines organizacijas bei kitus pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios atstovus.

Vykdam VPS įgyvendinimo stebėseną bus pasitelkiamas VVG visuotinis narių susirinkimas, kurį sudaro fiziniai ir juridiniai asmenys, atstovaujantys įvairias organizacijas, įmones ir įstaigas veikiančias Kelmės rajone, ir kuriam VPS administravimo vadovas teikia kasmetines VPS įgyvendinimo stebėsenos ataskaitas.

Siekiant aktyvinti visuomenės narių bendravimą VPS įgyvendinimo laikotarpiu, VVG organizuos susitikimus su Lietuvos ir užsienio VVG partneriais, dalyvaus tarptautinių ir tarptautinių projektų įgyvendinime, taip bus sudaromos sąlygos keistis gerąja patirtimi siekiant darnios ir integruotos VVG teritorijos plėtros.

13.3. Partnerystės principas

Principo laikymasis rengiant VPS:

Kuriant efektyvią VPS, galinčią turėti reikšmingą įtaką sprendžiant VVG teritorijos iššūkius ir sudarančią sąlygą kryptingai teritorijos plėtrai, VVG į strategijos rengimą siekė įtraukti atstovus iš įvairių sektorių. Tam prielaidas sudarė pati VVG sudėtis, kurioje proporcingai atstovaujami pagrindiniai vietos plėtrą įtakojančios sektoriai: verslo, vietos valdžios, NVO ir kaimo bendruomenių bei kitų socialinių, ekonominių partnerių. Rengiant VPS inicijuotas idėjų generavimas ir diskusijos tarp visų interesų grupių, taip aktyvinant visuomenę ir siekiant priimti ilgalaikį teigiamą pokytį kuriančius sprendimus vietos lygiu.

Taip pat Kelmės VVG užtikrina lanksčią, atvirą ir nediskriminuojančią naujų narių priėmimo tvarką – VVG yra atvira naujiems nariams bei kuo didesniai visuomenės įsitraukimą į VVG vykdomą veiklą.

Siekiant užtikrinti partnerystės principo laikymąsi, rengiant VPS, aprašant jos priemones, veiklos sritis bei sudarant finansinį planą reguliariai buvo organizuojami susitikimai su VVG valdyba, gauti rezultatai taip pat aptariami visuotiniuose susirinkimuose.

Principo laikymasis įgyvendinant VPS:

Siekdama geriausių rezultatų, VVG stiprins bendradarbiavimą tarp pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios. Įgyvendinant VPS bus laikomasi tokios pat Kelmės VVG ir sprendimo priėmimo organų struktūros. Būtina valdybos narių rotacija, kaip numatyta įstatuose, vyks kas 3 metai, proporcingai nuo kiekvieno – pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios – sektoriaus keičiant bent 1/3 kolegialaus Asociacijos valdymo organo narių, taip užtikrinant lanksčią, atvirą ir nediskriminuojančią VVG veiklą.

Taip pat, siekiant sumažinti konfliktų tikimybę ir palengvinti sprendimų priėmimą, dėl projektų finansavimo VVG administracija ir valdybos nariai, vykdam funkcijas numatytas tiesioginiuose pareiginiuose nuostatuose ar Kelmės VVG steigimo dokumentuose, organizuos susitikimus su potencialiais projektų teikėjais ir vykdytojais, vietos verslininkais ir ūkininkais. Susitikimų metu bus aptariamose projektų idėjos, ieškoma bendrų plėtros kryptių ir galimybių pasinaudoti jau turimais

ištekliais, bei infrastruktūra. Dar vienas svarbus šių susitikimų uždavinys – įgyvendinant partnerystės principą, kartu įgyvendinti ir teritorinį, t.y. siekti, kad VPS lėšos bendru sutarimu būtų paskirstytos tolygiai ir tikslingai visoje Kelmės VVG teritorijoje.

VVG interneto svetainėje ir socialiniuose tinkluose bus patalpinta informacija apie galimybę prisijungti prie VVG komandos, kadangi VVG yra atvira organizacija naujiems aktyviems nariams.

13.4. Bendradarbiavimo principas

Principo laikymasis rengiant VPS:

Bendradarbiavimas gali padėti VVG savo vietinę veiklą padaryti intensyvesnę. Jis gali suteikti galimybę išspręsti tam tikras problemas ar padidinti vietinių išteklių vertę. VVG bendradarbiauja su visomis vietos veiklos grupėmis, dalyvauja VVG tinkle ir apskrities VVG veikloje. Rengiant VPS, bendradarbiauta su socialiniais partneriais ir įvairiomis VVG teritorijoje veikiančiomis organizacijomis. Taip pat vykdyti įvairūs bendradarbiavimo projektai, susitikimai, kurių metu dalintasi patirtimi ir žiniomis.

VVG sutelkia ir sujungia esamus valstybinio, privačiojo, pilietinio ir savanoriško sektorių žmogiškuosius ir finansinius išteklius, suburia vietinius subjektus į kolektyvinius projektus ir daugiasektorinę veiklą tam, kad būtų pasinaudota bendradarbiavimu, bendraja nuosavybe ir pasiekta kritinė masė, reikalinga vietovės ekonominiam konkurencingumui pagerinti. Bendradarbiavimas pagerina įvairių kaimo subjektų, neretai turinčių nedaug bendro darbo patirties, dialogą ir dalijimąsi žiniomis, VVG organizuojamomis konsultacijomis bei diskusijomis palengvindamos derybas dėl sprendimų. Dėl skirtingų partnerių sąveikos palengvinami prisitaikymo ir pokyčių žemės ūkio sektoriuje procesai, aplinkos klausimų įtraukimas, kaimo ekonomikos diversifikavimas ir gyvenimo kokybės gerinimas.

Principo laikymasis įgyvendinant VPS:

Kelmės VVG planuoja ir ateityje, per vietos plėtros strategijos įgyvendinimo laikotarpį, bendradarbiaudama siekti tarptautinių projektų tęstinumo ir naujų projektų idėjų įgyvendinimo, tačiau tolimesnis šio principo laikymas labai priklausys nuo turimų Kelmės VVG lėšų ir galimybių teikti teritorinio ir tarptautinio bendradarbiavimo projektus. Kelmės VVG ketina inicijuoti bendradarbiavimo ryšių užmezgimą ir bendrų projektų įgyvendinimą su aplinkinių rajonų vietos veiklos grupėmis, taip pat organizuoti patirties mainus, dalinimosi patirtimi mokymus, skirtus socialinio verslo pradininkams su kitomis VVG tinklo narėmis.

VVG ir toliau planuoja kryptingai plėsti partnerių ratą ir vystyti produktyvius ir glaudžius ryšius su kitomis VVG. Tinklaveika bus organizuojama siekiant paskatinti keitimąsi gerąja patirtimi, tarpusavio partnerystę. Bus siekiama su gyventojais dalintis informacija ir užtikrinti grįžtamąjį ryšį vykdant VVG veiklos komunikaciją interneto svetainėje, socialiniuose tinkluose, partnerių komunikacijos kanaluose, žiniasklaidoje ir kt.

13.5. Inovacijų principas

Principo laikymasis rengiant VPS:

Rengiant vietos plėtros strategiją Kelmės VVG siekė užtikrinti novatoriškas bendradarbiavimo formas, susitikimų, apklausų ir diskusijų metu vietos gyventojai, nevyriausybinų organizacijų, verslo bei valdžios atstovai sutarė diegti vietos plėtros inovacijas, taip prisitaikant prie šiuolaikinių tendencijų ir išnaudojant efektyvias plėtros galimybes.

Per šiuolaikines informacines priemones buvo derinami VPS rengimo procesai, vyko informacijos sklaida. Siekiant, kad dalijimasis informacija taptų žymiai greitesnis ir patogesnis, dokumentų dalijimasis vyko internetinėje erdvėje, pvz. Google Docs platformoje, taip pat dažnai rengti nuotoliniai susitikimai įvairiose tam skirtose platformose, tokiose kaip Microsoft Teams ir kt.

Rengiant VPS naudotos informacinės erdvės: Kelmės r. sav. interneto puslapis, VVG interneto svetainė ir Facebook paskyra

Principo laikymasis įgyvendinant VPS:

Įgyvendinant naują VPS, inovacijų diegimas bus skatinamas bendradarbiaujant, gilinant suinteresuotų šalių žinias pačios inovacijos ir jos supratimo plačiąja prasme srityje. Planuojama organizuoti bendrus mokymus, užsiėmimus su Kelmės rajone veikiančiu verslu, pelno nesiekiančiomis organizacijomis, ypatingą dėmesį skiriant jaunimui. Tikslinės grupės bus skatinamos kurti tinklus ir panaudojant skirtingą patirtį ir praktiką kuriant inovacijas. Planuojama organizuoti diskusijas, praktines darbo grupes, mokymus dėl inovacijų taikymo vietos projektuose.

Atrenkant vietos projektus, pagal tam tikras priemones, pirmumas bus taikomas tiems projektams, kurie įgyvendina inovacijas šalies ir (arba) teritorijos mastu. VVG įgyvendindama VPS sieks, kad įgyvendinami vietos projektai skatintų inovacijų kūrimą, diegimą socialinėje srityje, siekiant socialinės įtraukties didinimo, priimti ir įgyvendinti išsamias mokymosi visą gyvenimą programas.

VVG savo veikloje nuolat siekia ugdyti kūrybingą ir inovatyvią visuomenę, skatinti gyventojų verslumą, technologines ir socialines inovacijas, atliepiančias paklausą ir vartotojų poreikius.

13.6. Jaunimas

Principo laikymasis rengiant VPS:

VVG rengdama VPS didelį dėmesį skyrė VVG teritorijoje gyvenantiems jauniems žmonėms. Organizuojant VVG valdymo organo darbą, Kelmės VVG valdyboje išrinkti 7 asmenys iki 40 metų amžiaus, t.y. 58,3 proc. visų valdybos narių. Ši skaičių sieksime išlaikyti visą VPS įgyvendinimo laikotarpį.

VVG, siekdama sudaryti palankias sąlygas nuosekliai ir kokybiškai jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų veiklai, siekiant aktyvesnio jaunimo įsitraukimo į organizuotą veiklą, norėdama įtraukti jaunus žmones į savo pačių problemų analizavimą bei sprendimą, į VPS rengimo metu organizuotus susitikimus kvietė kaimo bendruomenių jaunimą ir su jaunimu dirbančių organizacijų atstovus. Diskutuota apie jaunimo iškeltas problemas, siūlytos idėjos projektams. Tam tikrose VPS priemonėse jaunimo įtrauktį numatėme kaip vieną iš projektų atrankos kriterijų

Taip pat jaunimas į VVG teritorijos situacijos ir poreikių analizės procesą įsitraukė per gyventojų nuomonės tyrimą.

Principo laikymasis įgyvendinant VPS:

Vykdam VPS įgyvendinimo stebėseną, bus stebima projektų rezultatų įtaka jaunimo amžiaus grupei vertinant, kokį skaičių projektų pateikė jauni žmonės, kiek jaunimo naudojasi pagerinta infrastruktūra, įsitraukė į bendruomenines ir NVO veiklas, sėkmingai pasinaudojo įsidarbinimo galimybe. Planuojama, kad į VPS įgyvendinimo eigos, metinių ataskaitų pristatymo ir aptarimo renginius bus kviečiami jaunimo atstovai.

Jauni asmenys bus įtraukti į visus VPS administravimo ir įgyvendinimo procesus. Informacija, kokios yra galimybės rengti ir įgyvendinti vietos jaunimui iš VPS lėšų finansuojamus projektus, bus teikiama skelbiat kvietimus rengti vietos projektų paraiškas. Potencialūs pareiškėjai taip pat informuojami, jog projektams, kurių naudą gavėjai yra jaunimas, bus skiriami papildomi naudą ir kokybės balai.

Jaunimas ir su jaunimu dirbančių organizacijų atstovai bus kviečiami į visus Kelmės VVG renginius, konferencijas, organizuojamas gerosios patirties ar kitas su vietos plėtros strategijos priemonių įgyvendinimu susijusias keliones.

13.7. Lyčių lygybė ir nediskriminavimas

Principo laikymasis rengiant VPS:

Šalyje pasiekta reikšminga pažanga įtvirtinant moterų ir vyrų lygias galimybes. Tačiau vis dar daugelis darbo rinkos rodiklių (nedarbo, skurdo lygis, darbo rinkos susiskaidymas į „vyriškas“ ir „moteriškas“ ar rasės profesijas, gaunamas atlygis už darbą ir kt.) rodo, kad praktikoje vyrų ir moterų padėtis skiriasi. Dėl šios priežasties VVG lyčių lygybės ir nediskriminavimo principo laikymuisi teikia didelę reikšmę ir naujoje VPS numatė priemones, leidžiančias integruoti lyčių lygybės ir nediskriminavimo aspektus.

Rengiant VPS, Kelmės VVG iniciavo tų grupių, kurios šiame procese turėjo galimybę būti silpniau išgirstos, įtraukimą. Vykdytoje anketinėje apklausoje, konsultaciniuose-informaciniuose renginiuose buvo sudarytos galimybės dalyvauti visiems rajono gyventojams, nepriklausomai nuo tautinės kilmės, religinių įsitikinimų, negalios, šeimyninės padėties ar lytinės orientacijos, kviečiant atvirai išsakyti savo ar atstovaujamos grupės nuomonę, poreikius, siūlymus ir pastabas.

Principo laikymasis įgyvendinant VPS:

Įgyvendinant vietos plėtros strategiją taip pat bus laikomasi moterų ir vyrų lygių galimybių ir nediskriminavimo horizontaliojo principo. Lygybę ir nediskriminavimo principą numatoma taikyti kiekviename vietos plėtros strategijos įgyvendinimo etape:

- organizuojant vietos veiklos grupės administracijos darbą darbuotojai nebus diskriminuojami dėl rasės arba etninės kilmės, religijos arba tikėjimo, negalios, amžiaus arba seksualinės orientacijos;
- organizuojant vietos veiklos grupės valdymo organo darbą bus užtikrinamas lyčių lygybės principas bei valdymo organo narių nediskriminavimas dėl rasės arba etninės kilmės, religijos arba tikėjimo, negalios, amžiaus arba seksualinės orientacijos;
- kviečiant teikti vietos projektų paraiškas bus užtikrinamas lyčių lygybės principas bei pareiškėjų nediskriminavimas dėl rasės arba etninės kilmės, religijos arba tikėjimo, negalios, amžiaus arba seksualinės orientacijos;
- tvirtinant vietos projektus bus užtikrinamas pareiškėjų nediskriminavimas dėl lyties, rasės arba etninės kilmės, religijos arba tikėjimo, negalios, amžiaus arba seksualinės orientacijos;
- pristatant VPS įgyvendinimo rezultatus bus užtikrinamas nediskriminavimas dėl lyties, rasės arba etninės kilmės, religijos arba tikėjimo, negalios, amžiaus arba seksualinės orientacijos, visi suinteresuoti asmenys turės galimybę dalyvauti pristatant VPS įgyvendinimo rezultatus;
- vykdant VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimo veiklas bus užtikrinamas nediskriminavimas dėl lyties, rasės arba etninės kilmės, religijos arba tikėjimo, negalios, amžiaus arba seksualinės orientacijos, visi suinteresuoti asmenys turės galimybę jose dalyvauti.

14. VPS viešinimo ir VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimo veiksmai

14.1. Informacija apie VPS viešinimą ir derinimą su visuomene VPS rengimo metu

VPS rengimo metu gautos pastabų ir veikslių, kurių buvo imtasi reaguojant į pastabas, suvestinė pateikta **6 priede**.

14.2. VPS viešinimo ir VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimo strategija VPS įgyvendinimo metu

VVG reguliariai informuoja gyventojus, projektų vykdytojus ir potencialius pareiškėjus apie VVG veiklą interneto puslapyje <https://www.kelmevvg.lt/>, FB <https://www.facebook.com/Kelmesvvg>. Puslapyje ir FB – informacija talpinama tiek apie VVG, tiek ir kitų organizacijų, susijusių su kaimo plėtra planuojamus renginius ar kitą aktualią informaciją.

2024-2029 m. VPS viešinimo ir gyventojų aktyvumo skatinimo strategijos **tikslas** – skatinti VVG teritorijos gyventojus aktyviai dalyvauti VPS įgyvendinime, siekiant geresnės gyvenimo kokybės kaimo vietovėse.

Strategijos **uždaviniai**:

- ✓ Informuoti potencialius pareiškėjus bei naudos gavėjus apie galimybes teikti vietos projektus;
- ✓ Konsultuoti potencialius pareiškėjus, vietos projektų vykdytojus, naudos gavėjus rengiant ir įgyvendinant projektus.
- ✓ Vykdyti įgyvendinamų vietos projektų sklaidą.

Viešinimo kanalai: VVG interneto svetainė, facebook paskyra, VVG teritorijoje veikiančių organizacijų, įstaigų, verslo subjektų interneto svetainės, socialiniai tinklai, vietinė spauda ir portalai, susitikimai su tikslinėmis grupėmis, įvairūs vietos renginiai, viešinimo plakatai.

Potencialiems pareiškėjams bei projektų vykdytojams bus reguliariai vykdomos šios viešinimo veiklos:

- ✓ Informavimas apie VPS įgyvendinamas priemones ir planuojamus kvietimus.
- ✓ Konsultavimas ir/ar mokymai dėl vietos projektų rengimo ir jų įgyvendinimo.

Vykdomas įgyvendinamos VPS vietos projektų viešinimas ir informacijos sklaida.

15. VPS įgyvendinimo vidaus valdymo, stebėsenos ir vertinimo sistema

15.1. VPS įgyvendinimo vidaus valdymo, stebėsenos ir vertinimo sistemos apibūdinimas

VVG nariai stengiasi praktiškai vadovautis apibrėžtomis vertybėmis tiek vietos plėtros strategijos rengimo, tiek jos įgyvendinimo laikotarpiu. Siekiant efektyviai organizuoti VVG narių darbą, užtikrinti vietos plėtros strategijos įgyvendinimo valdymą ir stebėseną buvo priimtos darbo taisyklės:

- kiekvienų metų pabaigoje VPS administravimo vadovas teikia kasmetines VPS įgyvendinimo stebėsenos ataskaitas visuotiniam narių susirinkimui;
- VVG valdyba į susirinkimus renkasi ne rečiau nei 1 kartą į ketvirtį. Susirinkimai protokoluojami, protokolas sutvarkomas per 3 darbo dienas ir pateikiamas saugoti VVG biure;
- VVG valdybos nariai nedalyvavę susirinkime supažindinami su priimtais sprendimais, tačiau jie negali reikalauti pakeisti priimtų sprendimų;
- VVG valdybos susirinkimų metu yra taikomi komandinio darbo principai – vykdomas darbas grupėse, išklausiama kiekvieno nuomonė, sprendimus stengiamasi priimami konsensuso būdu išdiskutavus visus pasiūlymus;
- siekiant išvengti interesų konflikto kiekvienas VVG valdybos narys ir administracijos darbuotojas deklaruoja viešus ir privačius interesus;
- siekiant užtikrinti sprendimų skaidrumą tvirtinant vietos projektus, VVG valdybos nariai, kurių interesai galimai susiję su interesais projekte, nuo vietos projekto svarstymo nusišalina;
- siekiant išvengti klaidų, kylančių įgyvendinant vietos projektą ir užtikrinant jo tęstinumą, VVG valdybos nariai atlieka projektų lankymą vykdymo vietose ir rekomendacinio pobūdžio vertinimą (bent vieną kartą per projekto priežiūros laikotarpį).

15.2. VPS įgyvendinimo vidaus valdymo, stebėsenos ir vertinimo funkcijos pagal subjektus

15.2.1.	VVG nariai	<ul style="list-style-type: none"> • tvirtina parengtą vietos plėtros strategiją; • vertina ir tvirtina kasmetinę vietos plėtros strategijos įgyvendinimo stebėsenos ataskaitą; • vykdo VVG darbo skaidrumo, viešumo, tinkamo finansų panaudojimo užtikrinimą ir priežiūrą; • tvirtina vietos plėtros strategijos pakeitimus; • įgyvendina kitas steigimo dokumentuose nustatytas pareigas.
15.2.2.	VVG kolegialaus valdymo organo nariai	<ul style="list-style-type: none"> • vadovauja VVG veiklai laikotarpiuose tarp visuotinių narių susirinkimų; • priima sprendimus dėl dalyvavimo kitoje projektinėje veikloje • priima ir atleidžia vietos plėtros strategijos administracijos vadovą, finansininką (-us), administratorių (-ius), viešųjų ryšių specialistą (-us); • tvirtina kvietimų teikti vietos projektus dokumentus; • priima sprendimus dėl vietos projektų finansavimo; • priima sprendimus dėl dalyvavimo VVG tinklo veikloje; • atlieka projektų lankymą vykdymo vietose ir rekomendacinio pobūdžio vertinimą (bent vieną kartą per projekto priežiūros laikotarpį); • įgyvendina kitas steigimo dokumentuose nustatytas pareigas.
15.2.3.	VPS administravimo vadovas	<ul style="list-style-type: none"> • atlieka vietos plėtros strategijos įgyvendinimo stebėseną ir teikia kasmetines ataskaitas visuotiniam narių susirinkimui; • rengia ir VVG valdymo organui tvirtinti teikia kvietimų teikti vietos projektus dokumentus; • vykdo VVG veiklos dokumentų (siunčiamų ir gaunamų raštų, įsakymų, sutarčių) registrą; • rengia VVG viešųjų pirkimų dokumentus ir atlieka pirkimus; • vykdo pateiktų vietos projektų registravimą ir vertinimą; • administruoja vietos plėtros strategiją: pildo vietos plėtros strategijos įgyvendinimo ataskaitas ir kartu su papildomais dokumentais pateikia juos Nacionalinei mokėjimo agentūrai; • administruoja vietos projektus: vertina vietos projektų vykdytojų viešuosius pirkimus; • atlieka vietos projektų bylų formavimą (vedimą); • organizuoja vietos projektų atrankos posėdžius; • atstovauja VVG interesus nacionalinių ir tarptautinių tinklų veikloje; • dalyvauja „Leader“ metodo įgyvendinimo darbo grupių ir priežiūros komitetų veikloje.
15.2.4.	VPS finansininkas ir (arba) buhalteris	<ul style="list-style-type: none"> • vykdo VVG apskaitos politiką;

		<ul style="list-style-type: none"> • organizuoja finansinę ir buhalterinę apskaitą ir kontroliuoja, kad ataskaitinių metų duomenys būtų teisingai ir savalaikiai pateikti finansų bei statistikos organams; • vykdo VVG finansinių dokumentų registrą; • vykdo pateiktų vietos projektų vertinimą; • administruoja vietos plėtros strategiją: pildo vietos plėtros strategijos mokėjimo prašymus ir kartu su papildomais dokumentais pateikia juos Nacionalinei mokėjimo agentūrai; • administruoja vietos projektus: priima ir tikrina vietos projektų vykdytojų mokėjimo prašymus; rengia vietos projektų vykdymo sutartis ir atlieka jų pakeitimus; atlieka vietos projektų patikras vietoje.
15.2.5.	VPS administratorius (-iai)	<ul style="list-style-type: none"> • vykdo VVG teritorijos gyventojų, organizacijų, verslo subjektų konsultavimą projektinių idėjų atitikimo vietos plėtros strategijos klausimais; • vykdo potencialių vietos projektų vykdytojų mokymą paraiškų pildymo, mokėjimo prašymų ir ataskaitų pildymo, ir su jais susijusių papildomų dokumentų rengimo klausimais; • kviečia VVG narius į visuotinius ir valdybos posėdžius, rengia posėdžių protokolus; • administruoja vietos projektus: atlieka projektų vykdytojų pateiktų veiklų grafiko priežiūrą bei pakeitimų derinimą; vertina savanoriškų darbų apskaitos lenteles ir jose pateiktą informaciją; atlieka nemokamų savanoriškų darbų patikras vietoje; priima ir tikrina vietos projektų ataskaitas ir papildomus dokumentus.
15.2.6.	VPS viešųjų ryšių specialistas (-ai)	<ul style="list-style-type: none"> • vykdo nuolatinį VVG teritorijos gyventojų, organizacijų, verslo subjektų informavimą apie parengtą vietos plėtros strategiją, jos tikslus, prioritetus bei priemones; • vykdo viešųjų ryšių kampanijas, vykdo bendravimą su vietos žiniasklaida, rengia straipsnius, organizuoja mokymus VVG nariams ir potencialiems projektų vykdytojams; • organizuoja susitikimus su potencialiais projektų vykdytojais ir vykdo reguliarius vietos plėtros strategijos įgyvendinimo pristatymus, užtikrina, kad įgyvendinant vietos plėtros strategiją būtų laikomasi visų LEADER metodo bei horizontaliųjų principų.

IV dalis: VPS priedai

Priedas	Priedo pavadinimas
1 priedas	VVG narių sąrašas
2 priedas	VVG kolegialaus valdymo organo narių sąrašas
3 priedas	VVG administracijos darbuotojų pareigybės ir funkcijos
4 priedas	VPS priemonių rezultato rodikliai ir jų reikšmių pagrindimas
5 priedas	VPS sąsaja su VVG teritorijos strateginiais dokumentais ir Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija (ESBJRS)
6 priedas	VPS rengimo metu gautų pastabų suvestinė
7 priedas	Kelmės krašto VVG teritorijos gyventojų poreikių tyrimo ataskaita ir anketa
8 priedas	Kelmės krašto VVG teritorijos organizacijų poreikių tyrimo anketa ataskaita ir anketa
9 priedas	Literatūros sąrašas
10 priedas	Situacijos analizės statistiniai duomenys
11 priedas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.
12 priedas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.
13 priedas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.
14 priedas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.
15 priedas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.

1 priedas. VVG narių sąrašas

VVG narių sąrašas pridedamas atskiru failu.

2 priedas. VVG kolegialaus valdymo organo (KVO) narių sąrašas

VVG kolegialaus valdymo organo (KVO) narių sąrašas pridedamas atskiru failu.

3 priedas. VVG administrācijas darbuotojai

VVG administrācijas darbuotojai pridedami atskiru failu.

4 priedas. VPS priemonių rezultato rodikliai ir jų reikšmių pagrindimas

1. VPS priemonių rezultato rodikliai (ES bendrieji):

Žr. VPS II dalies (Excel) 11.1 lapą (1 lentelė).

2. VPS rodikliai (produkto, rezultato) VPS priemonių lygiu:

Netaikoma

Taikoma

3. VPS priemonių rezultato rodiklių reikšmių pagrindimas:

Žr. VPS II dalies (Excel) 12 lapą.

4. Įgyvendinant VPS planuojamų sukurti darbo vietų paskirstymas pagal amžių ir lytį:

Netaikoma

Taikoma

5 priedas. VPS sąsaja su VVG teritorijos strateginiais dokumentais ir Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija (ESBJRS)

Priedas pridedamas atskiru failu.

6 priedas. VPS rengimo metu gautų pastabų suvestinė

Eil. Nr.	Pastabos autorius (vardas, pavardė, organizacija), gavimo būdas (žodžiu, raštu, VPS pristatymo, susitikimo metu ar pan.)	Pastabos gavimo data	Pastaba	VVG atsakymas ir veiksmai reaguojant į pastabą
1	2	3	4	5
1.	Milda Kubiliūnaitė	2023-05-15	Ačiū už galimybę pateikti pasiūlymus. Dėl 1 priemonės "Tinkamumo sąlygos pareiškėjams ir projektams", nežinau ar teisingai supratau, kad paraišką galės pateikti tik 2 metus deklaravęs gyv.vietą asmuo. Tai manau, kad toks apribojimas netikslingas, nes jei žmogus nori kurtis darbo vietą šiame rajone, reiškia, jis dabar šiame rajone jos neturi, tai greičiausiai čia ir negyvena, nes dirba kitur. Sprendžiu iš savo asmeninės situacijos, bet manau, tai gali būti aktualu ir kitiems, kas nori keltis gyventi į šį rajoną ir kurtis darbo vietą. Šiaip, sunkiai skaitau oficialius projektinius tekstus, tai, iš tiesų, nesu įsitikinęs ar ne be reikalo parašiau, nes gal neteisingai interpretavau tekstą? :) pagarbiai.	Atsižvelgta į pateiktą pastabą.

7 priedas. Kelmės krašto VVG teritorijos gyventojų poreikių tyrimo ataskaita ir anketa

Pridedama atskiru failu.

8 priedas. Kelmės krašto VVG teritorijos organizacijų poreikių tyrimo anketa ataskaita ir anketa

Pridedama atskiru failu.

9 priedas. Literatūros sąrašas.

- [1] Kelmės rajono seniūnijos, „Seniūnijų pateikta informacija,“ 2023.
- [2] Kelmės rajono savivaldybės administracija, Kelmės rajono savivaldybės strateginis veiklos planas iki 2030 metų, Kelmė, 2021.
- [3] „Kelmės rajono savivaldybės interneto svetainė,“ [Tinkle]. Available: [https://www.kelme.lt/apie-kelmes-rajona/istorija/.](https://www.kelme.lt/apie-kelmes-rajona/istorija/)
- [4] Kelmės r. verslo ir turizmo informacijos centras, „2022 m. veiklos planas,“ 2023. [Tinkle]. Available: [https://www.infokelme.lt/data/ckfinder/files/TVIC%20strategija%202022-2024\).pdf.](https://www.infokelme.lt/data/ckfinder/files/TVIC%20strategija%202022-2024).pdf.)
- [5] Kelmės rajono savivaldybės administracija, Kelmės rajono savivaldybės administracijos direktoriaus ir Kelmės rajono savivaldybės administracijos 2022 metų veiklos ataskaita, Kelmė, 2023.
- [6] SADM, „Socialinės paramos veiksmingumo indeksas. Indekso palyginimas tarp savivaldybių,“ 06 04 2023. [Tinkle]. Available: <https://qlik-public.socmin.lt/sense/app/3b7d2f59-5a02-4f21-87aa-e92332d457d7/sheet/df35cd43-ea7a-4e34-920f-0d056fadf473/state/analysis>.
- [7] „Kelmės rajono savivaldybės 2023 m. socialinių paslaugų planas,“ [Tinkle]. Available: file:///C:/Users/Seimininkas/Downloads/T-95_2023-03-23_T1-110_priedas.pdf.
- [8] Kelmės r. savivaldybės visuomenės sveikatos biuras, „Kelmės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos 2022 metų ataskaita,“ 08 04 2023. [Tinkle]. Available: <https://www.vsbkelme.lt/wp-content/uploads/2023/04/visuomenes-sveikatos-stebesenos-ataskaita-2022-m..pdf>.
- [9] esinvesticijos.lt, „2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programa,“ 05 04 2023. [Tinkle]. Available: <https://2021.esinvesticijos.lt/2021-2027-m-es-fondu-investiciju-programa/apie-2021-2027-m-es-fondu-investiciju-programa>.
- [10] Valstybinė mokesčių inspekcija, „Valstybinės mokesčių inspekcijos pateikta informacija VVG,“ 2023-01-03.
- [11] rekvizitai.lt, Įmonių sąrašai pagal apyvartą, pelną, tipą, miestą, <https://rekvizitai.vz.lt/imoniuduomenys/imones/>, 2023.
- [12] Kelmės vietinis ūkis, UAB, Veiklos ataskaitos, 2016-2022 m., Kelmė, 2022.
- [13] Rajono seniūnijų pateikti duomenys, 2023.
- [14] Jaunimo Reikalų Agentūrav (JRA), „Jaunimo politikos įgyvendinimo apžvalga 2022,“ Vilnius, 2023.
- [15] Kelmės r. savivaldybės administracija, „Socialinės paramos skyriaus pateikta informacija VVG,“ 2023-01-10.
- [16] Kelmės r. savivaldybės Žemaitės viešoji biblioteka, „Bibliotekos internetinis puslapis,“ 09 04 2023. [Tinkle]. Available: <https://www.kelmeszemaitesvb.lt>.
- [17] Kelmės kultūros centras, „Centro interneto svetainė,“ 09 04 2023. [Tinkle]. Available: <https://kelmeskc.lt/>.
- [18] Kelmės kultūros centras, „Centro pateikta informacija VVG,“ Kelmė, 2023-01-10.

- [19] Pakražančios kultūros centras, „Centro pateikta informacija VVG,“ Kelmė, 2023-01-10.
- [20] Šaukėnų kultūros ir amatų centras, „Centro pateikta informacija VVG,“ Kelmė, 2023-01-10.
- [21] Tytuvėnų kultūros centras, „Centro pateikta informacija VVG,“ Kelmė, 2023-01-10.
- [22] Užvenčio kultūros centras, „Centro pateikta informacija VVG,“ Kelmė, 2023-01-10.
- [23] Kražių M. K. Sarbievijaus kultūros centras, „Centro pateikta informacija VVG,“ Kelmė, 2023-01-10.
- [24] ESTEP, Tautinio paveldo produktų apsaugos, jų rinkos ir amatų plėtros 2012-2020 m. programos įgyvendinimo analizė, pamokos ir išvalgos ateičiai, Vilnius, 2021.
- [25] Kelmės rajono savivaldybės administracija ir Darnaus Vystymosi Institutas, „Kelmės rajono savivaldybės aplinkos monitoringo ataskaita už 2021 metus,“ Šiauliai, 2022.
- [26] Aplinkosaugos ministerija ir MB Bluma Collective, Lietuvos savivaldybių aplinkosaugos reitingas, www.bluma.lt, 2022.
- [27] VIA GRATIARUM Malonių Kelias, „2022 metų ataskaita,“ 04 04 2023. [Tinkle]. Available: https://www.siauliurajonas.lt/data/ckfinder/files/Ataskaita_2022_A4_Q_INTERNETUI.pdf.

10 priedas. Situacijos analizės statistiniai duomenys

1 lentelė. Lentelė. Kelmės r. sav. VVG teritorijos plotas, kv.km

Teritorija	2014	2022*	VVG teritorijos dalis 2022 m., %
Lietuvos Respublika	65300	65286	2.6%
Šiaulių apskritis	8540	8537	19.9%
Kelmės r. sav.	1705	1705	99.5%
Kelmės sen. (nepriklauso VVG)	9	9	0.5%
Kelmės r. sav. VVG teritorijos plotas	1696	1696	100.0%
Kelmės apylinkių sen.	134	134	7.9%
Kražių sen.	255	255	15.0%
Kukečių sen.	120	120	7.1%
Liolių sen.	155	155	9.1%
Pakražančio sen.	160	160	9.4%
Šaukėnų sen.	250	250	14.7%
Tytuvėnų apylinkių sen.	287	287	16.9%
Tytuvėnų sen.	10	10	0.6%
Užvenčio sen.	234	234	13.8%
Vaiguvos sen.	91	91	5.4%

*Seniūnijoms duomenis reikia papildyti (arba patikslinti, jei randami tikslesni duomenys) savarankiškai. Jeigu nėra 2022 m. duomenų, laikoma, kad plotas nesikeitė nuo 2014 m.

Šaltinis: Lietuvos Respublikos, apskrities ir savivaldybės duomenys - Statistikos Departamento duomenys, Miesto plotas - Žemės Fondo duomenys, Seniūnijų duomenys - savivaldybės internetiniame puslapyje pateikti duomenys, Wikipedijos informacija arba pasibaigusio laikotarpio VVG VPS duomenys.

2 Lentelė. Kelmės r. sav. esančių gyvenamųjų vietovių skaičius.

Teritorija	2011	2021	Pokytis, asm.	Pokytis, %
Kaimo gyvenamoji vietovė	590	551	-39	-7%
1-9 gyventojai	260	272	12	5%
10-49 gyventojai	246	215	-31	-13%
50-99 gyventojai	33	20	-13	-39%
100-199 gyventojai	29	28	-1	-3%
200-299 gyventojai	12	9	-3	-25%
300-399 gyventojai	5	5	0	0%
400-499 gyventojai	3	1	-2	-67%
500-999 gyventojai	2	1	-1	-50%
1000-1999 gyventojai	0	0	0	n.d.
2000-2999 gyventojai	0	0	0	n.d.
3000-3999 gyventojai	0	0	0	n.d.

4000 ir daugiau gyventojų	0	0	0	n.d.
Miestas	3	3	0	0%
Iki 2000 gyventojų	1	2	1	100%
2000-2999 gyventojai	1	0	-1	-100%
3000-4999 gyventojai	0	0	0	n.d.
5000-9999 gyventojai	1	1	0	0%
10000-19999 gyventojai	0	0	0	n.d.
20000-49999 gyventojai	0	0	0	n.d.
50000-99999 gyventojai	0	0	0	n.d.
100000-249999 gyventojai	0	0	0	n.d.
250000-499999 gyventojai	0	0	0	n.d.
500000 ir daugiau gyventojų	0	0	0	n.d.

Šaltinis: Gyventojų ir būstų surašymai.

3 Lentelė. Kelmės r. sav. VVG teritorijos gyventojų skaičius pagal gyvenamąsias vietas.

Teritorija	2011	2021	Pokytis, asm.	Pokytis, %	2011 m. struktūra	2021 m. struktūra	Struktūrinis pokytis*
Kaimo gyvenamoji vietovė	20127	15888	-4239	-21%	100%	100%	0.0%
1-9 gyventojai	1162	1131	-31	-3%	6%	7%	1.3%
10-49 gyventojai	5440	4574	-866	-16%	27%	29%	1.8%
50-99 gyventojai	2170	1403	-767	-35%	11%	9%	-2.0%
100-199 gyventojai	4156	3928	-228	-5%	21%	25%	4.1%
200-299 gyventojai	2880	2100	-780	-27%	14%	13%	-1.1%
300-399 gyventojai	1755	1713	-42	-2%	9%	11%	2.1%
400-499 gyventojai	1365	486	-879	-64%	7%	3%	-3.7%
500-999 gyventojai	1199	553	-646	-54%	6%	3%	-2.5%
1000-1999 gyventojai	0	0	0	n.d.	0%	0%	0.0%
2000-2999 gyventojai	0	0	0	n.d.	0%	0%	0.0%
3000-3999 gyventojai	0	0	0	n.d.	0%	0%	0.0%
4000 ir daugiau gyventojų	0	0	0	n.d.	0%	0%	0.0%
Miestas	12285	10138	-2147	-17%	100%	100%	0.0%
Iki 2000 gyventojų	833	2450	1617	194%	7%	24%	17.4%
2000-2999 gyventojai	2302	0	-2302	-100%	19%	0%	-18.7%
3000-4999 gyventojai	0	0	0	n.d.	0%	0%	0.0%
5000-9999 gyventojai	9150	7688	-1462	-16%	74%	76%	1.4%
10000-19999 gyventojai	0	0	0	n.d.	0%	0%	0.0%
20000-49999 gyventojai	0	0	0	n.d.	0%	0%	0.0%
50000-99999 gyventojai	0	0	0	n.d.	0%	0%	0.0%
100000-249999 gyventojai	0	0	0	n.d.	0%	0%	0.0%
250000-499999 gyventojai	0	0	0	n.d.	0%	0%	0.0%
500000 ir daugiau gyventojų	0	0	0	n.d.	0%	0%	0.0%

* Struktūrinis pokytis procentiniais punktais.

Šaltinis: Gyventojų ir būstų surašymai.

4 Lentelė. Kelmės r. sav. gyventojų tankis ir vidutinio gyventojų amžiaus tendencijos

Teritorija	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Pokytis *	Vidutiniškai per 2014-2021 m.
<i>Gyventojų tankis metų pradžioje</i>										
Lietuvos Respublika	45.1	44.7	44.2	43.6	43	42.8	42.8	43.1	-4%	44
Šiaulių apskritis	33.5	33	32.4	31.7	31.1	30.7	30.6	30.7	-8%	32
Kelmės r. sav.	17.8	17.3	16.8	16.3	15.7	15.3	14.9	15.3	-14%	16
<i>Medianinis gyventojų amžius metų pradžioje (vyrai ir moterys)</i>										
Lietuvos Respublika	42	42	43	43	43	44	44	44	5%	43

Šiaulių apskritis	44	44	45	45	46	46	47	47	7%	46
Kelmės r. sav.	45	46	47	47	48	49	49	48	7%	47
<i>Medianinis gyventojų amžius metų pradžioje (vyrai)</i>										
Lietuvos Respublika	38	39	39	39	39	40	40	41	8%	39
Šiaulių apskritis	40	41	41	42	42	42	42	43	8%	42
Kelmės r. sav.	42	42	43	43	44	45	45	45	7%	44
<i>Medianinis gyventojų amžius metų pradžioje (moterys)</i>										
Lietuvos Respublika	45	45	46	46	47	47	47	47	4%	46
Šiaulių apskritis	47	47	48	48	49	50	50	50	6%	49
Kelmės r. sav.	48	49	50	51	51	52	53	52	8%	51

* Pokytis per 2014-2021 m.

Šaltinis: Valstybės Duomenų Agentūra OSP Socialinė statistika Gyventojai

5 Lentelė. Kelmės r. sav. VVG gyventojų skaičius ir vidutinis gyventojų amžius 2021 m.

Teritorija	Visi	Kaimas	Miestas	Amžius*
Lietuvos Respublika	2810761	894010	1916751	44
Šiaulių apskritis	262220	94584	167636	47
Kelmės r. sav.	26026	15888	10138	48
Kelmės sen. (nepriklauso VVG)	7688	0	7688	---
Kelmės r. sav. VVG	18338	15888	2450	---
Kelmės r. sav. (Kaimas)	15888	15888	---	---
Kelmės apylinkių sen.	2022	2022	0	43
Kražių sen.	2050	2050	0	47
Kukečių sen.	1322	1322	0	45
Liolių sen.	1947	1947	0	45
Pakražančio sen.	1643	1643	0	46
Šaukėnų sen.	1875	1875	0	45
Tytuvėnų apylinkių sen.	2414	2414	0	44
Tytuvėnų sen.	1850	0	1850	48
Užvenčio sen.	2493	1893	600	47
Vaiguvos sen.	722	722	0	44

* Medianinis (vidutinis) gyventojų amžius.

Šaltinis: 2021 m. gyventojų ir būstų surašymas.

6 Lentelė. Kelmės r. sav. VVG teritorijos gyventojų skaičius pagal lytį

Teritorija	2011				2021					2011-2021 m. pokytis, %			
	Visi	Vyrai	Moterys	Moterų dalis	Visi	Vyrai	Moterys	Moterų dalis	VVG dalis	Visi	Vyrai	Moterys	Moterų dalies pokytis, proc.p.
Lietuvos Respublika	3043429	1402604	1640825	54%	2810761	1304965	1505796	54%	0.7%	-8%	-7%	-8%	-0.3%
Lietuvos Respublika (kaimas)	1012218	489661	522557	52%	894010	433569	460441	52%	2.1%	-12%	11%	-12%	-0.1%
Šiaulių apskritis	301686	138744	162942	54%	262220	121724	140496	54%	7.0%	-13%	12%	-14%	-0.4%
Šiaulių apskritis (kaimas)	115376	55778	59598	52%	94584	45993	48591	51%	19.4%	-18%	18%	-18%	-0.3%
Kelmės r. sav.	32412	15304	17108	53%	26026	12285	13741	53%	70.5%	-20%	20%	-20%	0.0%
Kelmės sen. (nepriklauso VVG)	9150	4124	5026	55%	7688	3439	4249	55%	---	-16%	17%	-15%	0.3%
Kelmės r. sav. VVG	23262	11180	12082	52%	18338	8846	9492	52%	70.5%	-21%	21%	-21%	-0.2%
Kelmės r. sav. (kaimas)	20127	9791	10336	51%	15888	7762	8126	51%	61.0%	-21%	21%	-21%	-0.2%
Kelmės apylinkių sen.	2299	1158	1141	50%	2022	1031	991	49%	11.0%	-12.0%	11%	-13%	-0.6%

Kražių sen.	2676	1262	1414	53%	2050	989	1061	52%	11.2%	-23.4%	-	22%	-25%	-1.1%
Kukečių sen.	1681	816	865	51%	1322	625	697	53%	7.2%	-21.4%	-	23%	-19%	1.3%
Liolių sen.	2522	1230	1292	51%	1947	955	992	51%	10.6%	-22.8%	-	22%	-23%	-0.3%
Pakražančio sen.	2054	996	1058	52%	1643	798	845	51%	9.0%	-20.0%	-	20%	-20%	-0.1%
Šaukėnų sen.	2420	1173	1247	52%	1875	883	992	53%	10.2%	-22.5%	-	25%	-20%	1.4%
Tytuvėnų apylinkių sen.	3073	1509	1564	51%	2414	1204	1210	50%	13.2%	-21.4%	-	20%	-23%	-0.8%
Tytuvėnų sen.	2302	1017	1285	56%	1850	824	1026	55%	10.1%	-19.6%	-	19%	-20%	-0.4%
Užvenčio sen.	3288	1566	1722	52%	2493	1180	1313	53%	13.6%	-24.2%	-	25%	-24%	0.3%
Vaiguvos sen.	947	453	494	52%	722	357	365	51%	3.9%	-23.8%	-	21%	-26%	-1.6%

Šaltinis: Gyventojų ir būstų surašymai.

7 Lentelė. Kelmės r. sav. natūrali gyventojų kaita.

Teritorija	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis*	Vidutiniškai per metus
Gimusieji (Kelmės r. sav.)	270	241	242	234	211	209	164	153	163	-40%	210
Mirusieji (Kelmės r. sav.)	536	542	498	512	488	457	519	631	505	-6%	521
<i>Natūrali gyventojų kaita</i>											
Lietuvos Respublika	-9883	-10301	-10483	-11446	-11425	-10888	-18403	-24416	-18368	-125613	-13957
Šiaulių apskritis	-1399	-1578	-1463	-1684	-1777	-1458	-2356	-3018	-2341	-17074	-1897
Kelmės r. sav.	-266	-301	-256	-278	-277	-248	-355	-478	-342	-2801	-311
<i>Bendrasis natūralios gyventojų kaitos rodiklis</i>											
Lietuvos Respublika	-3.4	-3.6	-3.6	-4	-4.1	-3.9	-6.6	-8.7	n.d.	156%	-5
Šiaulių apskritis	-4.9	-5.7	-5.4	-6.3	-6.7	-5.6	-9	-11.5	n.d.	135%	-7
Kelmės r. sav.	-8.9	-10.3	-9.1	-10.2	-10.5	-9.6	-14.2	-18.5	n.d.	108%	-11
<i>Bendrasis gimstamumo rodiklis</i>											
Lietuvos Respublika	10.3	10.8	10.7	10.1	10	9.8	9	8.3	n.d.	-19%	10
Šiaulių apskritis	9.6	9.9	10	9.4	9	8.9	8.1	7	n.d.	-27%	9
Kelmės r. sav.	9	8.3	8.6	8.6	8	8.1	6.5	6	n.d.	-33%	8
<i>Bendrasis mirtingumo rodiklis</i>											
Lietuvos Respublika	13.7	14.4	14.3	14.2	14.1	13.7	15.6	17	14	2%	15
Šiaulių apskritis	14.5	15.5	15.3	15.7	15.7	14.5	17.1	18.5	n.d.	28%	16
Kelmės r. sav.	17.9	18.6	17.7	18.8	18.5	17.8	20.7	24.5	n.d.	37%	19

* Pokytis per 2014-2022 m. procentais (Jei 2022 m. duomenų nėra, tai pokytis per 2014-2021 m.). Natūralios gyventojų kaitos rodiklis išreikštas asmenimis.

Šaltinis: Valstybės Duomenų Agentūra OSP Socialinė statistika Gyventojai

8 Lentelė. Kelmės r. sav. gyventojų neto migracija.

Teritorija	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis*	Vidutiniškai per metus
Atvykusieji (Kelmės r. sav.)	616	538	668	600	717	577	542	538	717	16.4%	613
Imigrantai (Kelmės r. sav.)	198	199	151	97	162	213	211	259	285	43.9%	197
Išvykusieji (Kelmės r. sav.)	953	893	1008	942	1057	903	786	710	1067	12.0%	924
Emigrantai (Kelmės r. sav.)	341	455	457	444	304	275	169	234	118	-65.4%	311
<i>Gyventojų neto migracija</i>											
Neto migracija (Lietuvos Respublika)	-12327	-22403	-30171	-27557	-3292	10794	19993	19653	72372	27062	3007
Neto migracija (Šiaulių apskritis)	-2732	-3725	-4384	-3331	-1203	423	840	1943	2960	-9209	-1023
Neto migracija (Kelmės r. sav.)	-480	-611	-646	-689	-482	-388	-202	-147	-183	-3828	-425
<i>Bendrasis atvykimo ir imigracijos rodiklis</i>											
Lietuvos Respublika	29.2	28.8	30.9	31.7	37.5	40.5	40.7	39	n.d.	33.6%	35
Šiaulių apskritis	31.8	32.2	34	37.3	42.9	46.3	44.3	44.1	n.d.	38.7%	39
Kelmės r. sav.	27.2	25.3	29	25.6	33.3	30.7	30	31	n.d.	14.0%	29
<i>Bendrasis išvykimo ir emigracijos rodiklis</i>											
Lietuvos Respublika	33.4	36.5	41.5	41.5	38.7	36.7	33.5	32	n.d.	-4.2%	37
Šiaulių apskritis	41.4	45.5	50.1	49.7	47.4	44.7	41.1	36.7	n.d.	-11.4%	45
Kelmės r. sav.	43.2	46.3	52	50.8	51.6	45.8	38	36.7	n.d.	-15.0%	46

* Pokytis per 2014-2022 m. procentais (Jei 2022 m. duomenų nėra, tai pokytis per 2014-2021 m.). Natūralios gyventojų kaitos rodiklis išreikštas asmenimis.

Šaltinis: Valstybės Duomenų Agentūra OSP Socialinė statistika Migracija

9 Lentelė. Kelmės r. sav. VVG gyventojų pasiskirstymas pagal amžių 2021 m.

Teritorija	Viso	0-4 m.	5-9 m.	10-14 m.	15-19 m.	20-24 m.	25-29 m.	30-34 m.	35-39 m.	40-44 m.	45-49 m.	50-54 m.	55-59 m.	60-64 m.	65-69 m.	70-74 m.	75-79 m.	80-84 m.	85+ m.
<i>Gyventojų skaičius 2021 m., asmenys</i>																			
Lietuvos Respublika	2810761	132649	142640	141782	129667	143062	169202	195179	187440	180504	194062	206066	218574	209994	159026	132007	110068	86191	72648
Šiaulių apskritis	262220	11063	12267	12500	12672	13868	15226	16109	15049	15246	18143	20894	22169	21335	15544	12817	11368	8583	7368
Kelmės r. sav.	26026	866	1029	1208	1383	1522	1454	1410	1217	1524	1801	2134	2251	2142	1619	1334	1194	1013	931
Kelmės sen. (neįtraukta į VVG)	7688	241	277	353	361	405	405	413	342	457	551	634	652	671	572	464	396	266	228
Kelmės r. sav. VVG	18338	625	752	855	1022	1117	1049	997	875	1067	1250	1500	1599	1471	1047	870	798	747	703
Kelmės r. sav. (Kaimas)	15890	570	662	754	908	978	902	880	768	946	1101	1300	1376	1260	896	733	666	613	579
<i>Gyventojų skaičius 2011 m., asmenys</i>																			
Lietuvos Respublika	3043429	148418	136942	167852	213394	217962	193362	186317	203781	218409	231517	231802	184616	163131	148603	144300	118684	83120	51219
Šiaulių apskritis	301686	13418	13702	17744	23201	20076	16252	15999	19396	22364	23777	24022	18685	16413	15785	14710	12447	8382	5313
Kelmės r. sav.	32412	1295	1452	2013	2605	2115	1471	1600	1906	2280	2468	2482	1979	1788	1739	1773	1611	1140	695
Kelmės r. sav. (Kaimas)	20127	822	944	1320	1700	1400	913	963	1145	1397	1510	1519	1169	1047	1033	1134	1015	689	407
<i>Gyventojų pokytis per 2011-2021 m., %</i>																			
Lietuvos Respublika	-7.6	10.6	4.2	-15.5	-39.2	-34.4	-12.5	4.8	-8.0	-17.4	-16.2	-11.1	18.4	28.7	7.0	-8.5	-7.3	3.7	41.8
Šiaulių apskritis	-13.1	17.6	10.5	-29.6	-45.4	-30.9	-6.3	0.7	-22.4	-31.8	-23.7	-13.0	18.6	30.0	-1.5	-12.9	-8.7	2.4	38.7
Kelmės r. sav.	-19.7	33.1	29.1	-40.0	-46.9	-28.0	-1.2	-11.9	-36.1	-33.2	-27.0	-14.0	13.7	19.8	-6.9	-24.8	-25.9	-11.1	34.0
Kelmės r. sav. (Kaimas)	-21.1	30.7	29.9	-42.9	-46.6	-30.1	-1.2	-8.6	-32.9	-32.3	-27.1	-14.4	17.7	20.3	-13.3	-35.4	-34.4	-11.0	42.3
<i>Gyventojų dalis nuo visų teritorijos gyventojų, %</i>																			
Lietuvos Respublika	100	4.7	5.1	5.0	4.6	5.1	6.0	6.9	6.7	6.4	6.9	7.3	7.8	7.5	5.7	4.7	3.9	3.1	2.6
Šiaulių apskritis	100	4.2	4.7	4.8	4.8	5.3	5.8	6.1	5.7	5.8	6.9	8.0	8.5	8.1	5.9	4.9	4.3	3.3	2.8
Kelmės r. sav.	100	3.3	4.0	4.6	5.3	5.8	5.6	5.4	4.7	5.9	6.9	8.2	8.6	8.2	6.2	5.1	4.6	3.9	3.6
Kelmės r. sav. VVG	100	3.4	4.1	4.7	5.6	6.1	5.7	5.4	4.8	5.8	6.8	8.2	8.7	8.0	5.7	4.7	4.4	4.1	3.8

Šaltinis: 2021 m. gyventojų ir būstų surašymas.

10 Lentelė. Kelmės r. sav. VVG gyventojų skaičius (asmenys) pagal amžių 2021 m.

Teritorija	0-4 m.	5-9 m.	10-14 m.	15-19 m.	20-24 m.	25-29 m.	30-34 m.	35-39 m.	40-44 m.	45-49 m.	50-54 m.	55-59 m.	60-64 m.	65-69 m.	70-74 m.	75-79 m.	80-84 m.	85+ m.	Viso
Kelmės r. sav. VVG	624	754	853	1024	1116	1048	999	874	1068	1250	1501	1595	1469	1047	869	797	747	704	18339
Kelmės apylinkių sen.	87	101	99	113	105	120	135	108	135	135	164	178	154	114	90	81	54	49	2022
Kražių sen.	69	77	86	112	118	129	118	71	96	135	190	180	154	108	100	120	84	103	2050
Kukečių sen.	50	57	64	71	73	55	70	78	83	110	94	108	97	76	72	57	54	53	1322
Liolių sen.	63	74	93	94	122	133	112	95	121	154	151	200	166	100	75	66	61	67	1947
Pakražančio sen.	61	62	64	93	106	101	73	77	90	107	155	137	121	86	80	81	77	72	1643
Šaukėnų sen.	76	81	99	116	121	89	102	90	123	110	149	144	151	109	92	71	77	75	1875
Tytuvėnų apylinkių sen.	79	116	128	147	144	137	145	128	136	165	183	182	206	157	110	92	91	69	2415
Tytuvėnų sen.	34	75	78	89	104	116	86	88	96	120	151	179	155	111	95	96	87	90	1850
Užvenčio sen.	69	84	115	146	167	130	125	103	141	149	212	224	210	145	123	106	138	106	2493
Vaiгуvos sen.	36	27	27	43	56	38	33	36	47	65	52	63	55	41	32	27	24	20	722

Gyventojų dalis*																			
Kelmės r. sav. VVG	3.4	4.1	4.7	5.6	6.1	5.7	5.4	4.8	5.8	6.8	8.2	8.7	8.0	5.7	4.7	4.3	4.1	3.8	100
Kelmės apylinkių sen.	4.3	5.0	4.9	5.6	5.2	5.9	6.7	5.3	6.7	6.7	8.1	8.8	7.6	5.6	4.5	4.0	2.7	2.4	100
Kražių sen.	3.4	3.8	4.2	5.5	5.8	6.3	5.8	3.5	4.7	6.6	9.3	8.8	7.5	5.3	4.9	5.9	4.1	5.0	100
Kukečių sen.	3.8	4.3	4.8	5.4	5.5	4.2	5.3	5.9	6.3	8.3	7.1	8.2	7.3	5.7	5.4	4.3	4.1	4.0	100
Liolių sen.	3.2	3.8	4.8	4.8	6.3	6.8	5.8	4.9	6.2	7.9	7.8	10.3	8.5	5.1	3.9	3.4	3.1	3.4	100
Pakražančio sen.	3.7	3.8	3.9	5.7	6.5	6.1	4.4	4.7	5.5	6.5	9.4	8.3	7.4	5.2	4.9	4.9	4.7	4.4	100
Šaukėnų sen.	4.1	4.3	5.3	6.2	6.5	4.7	5.4	4.8	6.6	5.9	7.9	7.7	8.1	5.8	4.9	3.8	4.1	4.0	100
Tytuvėnų apylinkių sen.	3.3	4.8	5.3	6.1	6.0	5.7	6.0	5.3	5.6	6.8	7.6	7.5	8.5	6.5	4.6	3.8	3.8	2.9	100
Tytuvėnų sen.	1.8	4.1	4.2	4.8	5.6	6.3	4.6	4.8	5.2	6.5	8.2	9.7	8.4	6.0	5.1	5.2	4.7	4.9	100
Užvenčio sen.	2.8	3.4	4.6	5.9	6.7	5.2	5.0	4.1	5.7	6.0	8.5	9.0	8.4	5.8	4.9	4.3	5.5	4.3	100

* Gyventojų dalis nuo visų teritorijos gyventojų, %.
Šaltinis: 2021 m. gyventojų ir būstų surašymas.

11 Lentelė. Kelmės r. sav. VVG gyventojų skaičius (asmenys) pagal tautybę 2021 m.

Teritorija	Lietuviai	Kitos tautybės						Nenurodyta	Ne lietuvių tautybės gyventojų dalis
		Iš viso	Lenkai	Rusai	Baltarusiai	Ukrainiečiai	Kitos		
Lietuvos Respublika	2378118	383010	183421	141122	28183	14168	16116	49633	13.6%
Šiaulių apskritis	250824	8477	415	5641	476	764	1181	2915	3.2%
Kelmės r. sav.	25471	556	18	325	4	11	43	154	2.1%
Kelmės sen. (nepriklauso VVG)	7546	142	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	0	1.8%
Kelmės r. sav. VVG	17925	414	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	0	2.3%
Kelmės apylinkių sen.	1983	39	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	0	1.9%
Kražių sen.	2023	27	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	0	1.3%
Kukečių sen.	1307	15	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	0	1.1%
Liolių sen.	1921	26	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	0	1.3%
Pakražančio sen.	1619	24	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	0	1.5%
Šaukėnų sen.	1767	108	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	0	5.8%
Tytuvėnų apylinkių sen.	2381	34	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	0	1.4%
Tytuvėnų sen.	1811	39	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	0	2.1%
Užvenčio sen.	2411	82	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	0	3.3%
Vaiguvos sen.	702	20	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	0	2.8%

Šaltinis: 2021 m. gyventojų ir būstų surašymas.

12 Lentelė. Kelmės r. sav. gyventojų pasiskirstymas pagal išsilavinimą

Teritorija	Aukštasis	Aukštesnysis*	Vidurinis	Pagrindinis	Pradinis	Neturintis pradinio**
2021 m., asm.						
Lietuvos Respublika	684846	398692	805167	337958	265051	43758
Šiaulių apskritis	49820	38780	79164	39069	27568	4482
Kelmės r. sav.	3530	3739	8778	4415	3079	592
Kelmės r. sav. (Kaimas)	1585	2079	5440	3042	2176	340
2011 m., asm.						
Lietuvos Respublika	585841	466686	843225	404418	411892	45790
Šiaulių apskritis	43073	45456	86066	48437	46363	5148
Kelmės r. sav.	2998	4486	9519	5777	6097	788
Kelmės r. sav. (Kaimas)	1292	2520	5883	3949	4144	573
Pokytis, %						
Lietuvos Respublika	16.9%	-14.6%	-4.5%	-16.4%	-35.7%	-4.4%
Šiaulių apskritis	15.7%	-14.7%	-8.0%	-19.3%	-40.5%	-12.9%
Kelmės r. sav.	17.7%	-16.7%	-7.8%	-23.6%	-49.5%	-24.9%
Kelmės r. sav. (Kaimas)	22.7%	-17.5%	-7.5%	-23.0%	-47.5%	-40.7%

Dalis nuo visų gyv. 2021 m., %						
Lietuvos Respublika	27.0%	15.7%	31.8%	13.3%	10.5%	1.7%
Šiaulių apskritis	20.9%	16.2%	33.1%	16.4%	11.5%	1.9%
Kelmės r. sav.	14.6%	15.5%	36.4%	18.3%	12.8%	2.5%
Kelmės r. sav. (Kaimas)	10.8%	14.2%	37.1%	20.7%	14.8%	2.3%

* Aukštesnysis (įskaitant specialųjų vidurinį).

** Neturintys pradinio - Nebaigta pradinė mokykla, nelankyta mokykla, neraštingi.

Šaltinis: Gyventojų ir būstų surašymai.

13 Lentelė. Kelmės r. sav. VVG teritorijos gyventojų skaičius (asmenys) pagal išsilavinimą seniūnijose 2021 m.

Teritorija	Aukštasis	Aukštesnysis	Vidurinis	Pagrindinis	Pradinis	Neturintys pradinio
<i>Gyventojų skaičius</i>						
Kelmės r. sav. VVG	2024	2473	6221	3412	2449	401
Kelmės apylinkių sen.	238	228	716	373	230	49
Kražių sen.	215	310	677	346	317	39
Kukečių sen.	134	183	421	284	167	26
Liolių sen.	198	249	720	368	236	39
Pakražančio sen.	164	210	565	331	229	40
Šaukėnų sen.	183	254	631	337	276	37
Tytuvėnų apylinkių sen.	218	293	809	525	328	47
Tytuvėnų sen.	350	310	590	254	200	37
Užvenčio sen.	259	356	806	466	378	75
Vaiguvos sen.	65	80	286	128	88	12
<i>Gyventojų struktūra, %</i>						
Kelmės r. sav. VVG	11.9	14.6	36.6	20.1	14.4	2.4
Kelmės apylinkių sen.	13.0	12.4	39.0	20.3	12.5	2.7
Kražių sen.	11.3	16.3	35.6	18.2	16.6	2.0
Kukečių sen.	11.0	15.1	34.7	23.4	13.7	2.1
Liolių sen.	10.9	13.8	39.8	20.3	13.0	2.2
Pakražančio sen.	10.7	13.6	36.7	21.5	14.9	2.6
Šaukėnų sen.	10.7	14.8	36.7	19.6	16.1	2.2
Tytuvėnų apylinkių sen.	9.8	13.2	36.4	23.6	14.8	2.1
Tytuvėnų sen.	20.1	17.8	33.9	14.6	11.5	2.1
Užvenčio sen.	11.1	15.2	34.4	19.9	16.2	3.2
Vaiguvos sen.	9.9	12.1	43.4	19.4	13.4	1.8

Šaltinis: 2021 m. gyventojų ir būstų surašymas.

14 Lentelė. Kelmės r. sav. gyventojų pasiskirstymas pagal pareigas 2021 m.

Teritorija	Visos pareigybės	Vadovai	Specialistai	Technikai ir jaunesnieji specialistai	Tarnautojai	Paslaugų sektoriaus darbuotojai ir pardavėjai	Kvalifikuoti žemės, miškų ir žuvininkystės ūkio darbuotojai	Kvalifikuoti darbininkai ir amatininkai	Įrenginių ir mašinų operatoriai ir surinkėjai	Nekvalifikuoti darbininkai	Ginkluotųjų pajėgų profesijos
<i>Gyventojų skaičius</i>											
Kelmės r. sav. VVG	6693	320	950	306	166	849	1066	1141	823	955	117
Kelmės apylinkių sen.	752	48	118	42	24	107	99	126	79	98	11
Kražių sen.	772	29	97	26	14	125	157	137	75	88	24
Kukečių sen.	411	26	52	32	13	9	87	58	64	61	9
Liolių sen.	802	34	112	47	17	114	140	127	97	105	9
Pakražančio sen.	621	18	73	20	9	102	135	102	78	75	9
Šaukėnų sen.	686	31	79	20	13	111	107	146	72	94	13
Tytuvėnų apylinkių sen.	865	28	93	30	23	118	116	154	146	143	14
Tytuvėnų sen.	604	60	174	39	26	9	19	96	86	86	9
Užvenčio sen.	948	36	125	41	18	145	160	146	103	164	10

Vaiguvos sen.	232	10	27	9	9	9	46	49	23	41	9
<i>Gyventojų struktūra, %</i>											
Kelmės r. sav. VVG	100	4.8	14.2	4.6	2.5	12.7	15.9	17.0	12.3	14.3	1.7
Kelmės apylinkių sen.	100	6.4	15.7	5.6	3.2	14.2	13.2	16.8	10.5	13.0	1.5
Kražių sen.	100	3.8	12.6	3.4	1.8	16.2	20.3	17.7	9.7	11.4	3.1
Kukečių sen.	100	6.3	12.7	7.8	3.2	2.2	21.2	14.1	15.6	14.8	2.2
Liolių sen.	100	4.2	14.0	5.9	2.1	14.2	17.5	15.8	12.1	13.1	1.1
Pakražančio sen.	100	2.9	11.8	3.2	1.4	16.4	21.7	16.4	12.6	12.1	1.4
Šaukėnų sen.	100	4.5	11.5	2.9	1.9	16.2	15.6	21.3	10.5	13.7	1.9
Tytuvėnų apylinkių sen.	100	3.2	10.8	3.5	2.7	13.6	13.4	17.8	16.9	16.5	1.6
Tytuvėnų sen.	100	9.9	28.8	6.5	4.3	1.5	3.1	15.9	14.2	14.2	1.5
Užvenčio sen.	100	3.8	13.2	4.3	1.9	15.3	16.9	15.4	10.9	17.3	1.1
Vaiguvos sen.	100	4.3	11.6	3.9	3.9	3.9	19.8	21.1	9.9	17.7	3.9

Šaltinis: 2021 m. gyventojų ir būstų surašymas.

15 Lentelė. Kelmės r. sav. gyventojų pasiskirstymas pagal ekonominį aktyvumą 2021 m.

Teritorija	Darbo jėga	Užimti gyventojai	Bedarbiai	Neaktyvūs gyventojai
<i>2021 m., asm.</i>				
Lietuvos Respublika	1476804	1265534	211270	916886
Šiaulių apskritis	131636	111651	19983	94748
Kelmės r. sav.	12573	9843	2733	10352
Kelmės r. sav. (Kaimas)	7697	5968	1732	6207
<i>2011 m., asm.</i>				
Lietuvos Respublika	1467051	1175447	291604	1122989
Šiaulių apskritis	137465	106867	30598	119349
Kelmės r. sav.	13188	8832	4356	14463
Kelmės r. sav. (Kaimas)	7662	4844	2818	9378
<i>Pokytis, %</i>				
Lietuvos Respublika	0.7%	7.7%	-27.5%	-18.4%
Šiaulių apskritis	-4.2%	4.5%	-34.7%	-20.6%
Kelmės r. sav.	-4.7%	11.4%	-37.3%	-28.4%
Kelmės r. sav. (Kaimas)	0.5%	23.2%	-38.5%	-33.8%
<i>Dalis*, %</i>				
Lietuvos Respublika	61.7%	52.9%	8.8%	38.3%
Šiaulių apskritis	58.1%	49.3%	8.8%	41.9%
Kelmės r. sav.	54.8%	42.9%	11.9%	45.2%
Kelmės r. sav. (Kaimas)	55.4%	42.9%	12.5%	44.6%

* Dalis nuo visų 10 metų ir vyresnių teritorijos gyventojų 2021 m.

Šaltinis: Gyventojų ir būstų surašymai.

16 Lentelė. Kelmės r. sav. VVG gyventojų skaičius (asmenys) pagal ekonominį aktyvumą 2021 m.

Teritorija	Dirbantis asmuo		Bedarbis		Pensijos ar kapitalo pajamų gavėjas		Studentas, moksleivis		Kitas, nepriklauso darbo jėgai	
	Skaičius	Dalis	Skaičius	Dalis	Skaičius	Dalis	Skaičius	Dalis	Skaičius	Dalis
Kelmės r. sav. VVG	6863	42.6%	1985	12.3%	4454	27.6%	1271	7.9%	1553	9.6%
Kelmės apylinkių sen.	752	43.3%	226	13.0%	431	24.8%	135	7.8%	191	11.0%
Kražių sen.	772	42.5%	218	12.0%	521	28.7%	128	7.0%	179	9.8%
Kukečių sen.	484	42.1%	164	14.2%	331	28.8%	82	7.1%	90	7.8%
Liolių sen.	802	46.7%	208	12.1%	403	23.5%	120	7.0%	184	10.7%
Pakražančio sen.	620	42.1%	186	12.6%	408	27.7%	116	7.9%	144	9.8%
Šaukėnų sen.	686	42.4%	188	11.6%	456	28.2%	138	8.5%	151	9.3%
Tytuvėnų apylinkių sen.	865	41.3%	314	15.0%	576	27.5%	175	8.4%	162	7.7%
Tytuvėnų sen.	685	41.2%	214	12.9%	522	31.4%	128	7.7%	114	6.9%
Užvenčio sen.	948	42.6%	182	8.2%	653	29.3%	193	8.7%	249	11.2%

Lietuvos Respublika	588.6	584.6	581.8	579.4	578.0	596.0	600.8	597.8	2%
Šiaulių apskritis	59.0	58.6	58.2	57.6	57.3	58.9	59.3	58.9	0%
Kelmės r. sav.	7.0	6.8	6.7	6.5	6.4	6.5	6.4	6.3	-10%
<i>Invalidumo pensija**, tūkst. asm.</i>									
Lietuvos Respublika	66.0	61.5	57.5	53.6	49.4	38.2	33.3	29.8	-55%
Šiaulių apskritis	6.9	6.4	6.0	5.6	5.1	3.9	3.4	3.1	-55%
Kelmės r. sav.	0.6	0.6	0.6	0.5	0.5	0.4	0.3	0.3	-53%
<i>Netekto darbingumo pensija**, tūkst. asm.</i>									
Lietuvos Respublika	141.2	141.8	142.0	142.9	142.7	133.4	129.1	124.8	-12%
Šiaulių apskritis	16.2	16.4	16.6	16.9	17.1	16.4	16.1	15.7	-3%
Kelmės r. sav.	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.4	-5%
<i>Našlių ir našlaičių (maitintojo netekimo) pensijos**, tūkst. asm.</i>									
Lietuvos Respublika	260.3	256.2	252.8	249.1	245.1	242.4	239.1	235.7	-9%
Šiaulių apskritis	27.3	26.8	26.4	25.9	25.4	25.0	24.6	24.3	-11%
Kelmės r. sav.	3.5	3.4	3.3	3.2	3.1	3.1	3.0	3.0	-15%
<i>Ištarnauto laiko pensija**, asm.</i>									
Lietuvos Respublika	475	443	417	393	373	350	329	307	-35%
Šiaulių apskritis	26	26	26	25	23	22	22	21	-19%
Kelmės r. sav.	5	5	5	5	3	3	3	3	-40%
<i>Kompensacija už ypatingas darbo sąlygas**, asm.</i>									
Lietuvos Respublika	5403	5075	4788	4630	4420	4171	3936	3590	-34%
Šiaulių apskritis	344	332	302	295	287	281	264	241	-30%
Kelmės r. sav.	22	20	16	15	14	13	14	13	-41%
<i>Išankstinė senatvės pensija**, asm.</i>									
Lietuvos Respublika	10305	9112	7910	7038	6675	5895	5207	5633	-45%
Šiaulių apskritis	1022	922	790	710	661	579	533	565	-45%
Kelmės r. sav.	149	137	115	106	100	78	60	54	-64%

* Vidutinis metinis valstybinio socialinio draudimo pensijas gaunančių asmenų skaičius.

** Valstybinio socialinio draudimo pensija.

*** Pokytis per 2014-2021 m.

Šaltinis: Valstybės Duomenų Agentūra OSP Socialinės paramos statistika.

20 Lentelė. Išmokyti šeimoms, auginančioms vaikus, gavėjų skaičius Kelmės r. sav.

Teritorija	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis***
<i>Vienkartinė išmoka nėščiai moteriai, asm.</i>										
Lietuvos Respublika	7202	6444	5656	4894	4212	3716	3648	3416	3294	-54%
Šiaulių apskritis	1068	959	871	752	609	533	509	388	424	-60%
Kelmės r. sav.	129	97	100	95	75	65	68	60	65	-50%
<i>Išmoka besimokančio ar studijuojančio asmens vaiko priežiūrai*, asm.</i>										
Lietuvos Respublika	n.d.	n.d.	n.d.	396	471	428	555	659	650	64%
Šiaulių apskritis	n.d.	n.d.	n.d.	56	71	54	81	87	76	36%
Kelmės r. sav.	n.d.	n.d.	n.d.	6	7	6	14	19	17	183%
<i>Vienkartinė išmoka gimus vaikui, tūkst. asm.</i>										
Lietuvos Respublika	32.7	32.9	33.6	31.0	29.6	27.8	25.3	24.4	22.8	-30%
Šiaulių apskritis	3.1	3.0	3.1	2.9	2.6	2.5	2.2	2.0	2.0	-36%
Kelmės r. sav.	0.3	0.2	0.3	0.3	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	-43%
<i>Išmoka gimus vienu metu daugiau kaip vienam vaikui priežiūrai*, asm.</i>										
Lietuvos Respublika	n.d.	n.d.	n.d.	1381	1636	1707	1844	1785	1450	5%
Šiaulių apskritis	n.d.	n.d.	n.d.	118	140	124	126	136	110	-7%
Kelmės r. sav.	n.d.	n.d.	n.d.	10	18	14	8	8	6	-40%
<i>Išmoka įvaikinus vaiką**, asm.</i>										
Lietuvos Respublika	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	112	170	163	113	74	-34%
Šiaulių apskritis	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	5	5	5	6	7	40%
Kelmės r. sav.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
<i>Vaiko laikinosios priežiūros išmoka, asm.</i>										
Lietuvos Respublika	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	179	236	117	-35%
Šiaulių apskritis	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	23	37	24	4%
Kelmės r. sav.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	2	4	3	50%
<i>Išmoka vaikui, tūkst. asm.</i>										
Lietuvos Respublika	88.0	76.2	66.1	119.7	492.0	516.5	517.9	517.1	516.1	487%
Šiaulių apskritis	11.3	9.9	8.6	13.6	44.9	46.4	45.9	45.2	44.6	295%
Kelmės r. sav.	1.5	1.3	1.1	1.7	4.3	4.4	4.3	4.2	4.0	164%
<i>Vaiko globos (rūpybos) išmoka, asm.</i>										
Lietuvos Respublika	11058	10513	10251	10023	9419	8656	7874	7249	7792	-30%
Šiaulių apskritis	1436	1381	1382	1402	1356	1238	1094	1002	1007	-30%
Kelmės r. sav.	158	147	152	150	143	126	112	107	108	-32%
<i>Išmoka privalomosios tarnybos kario vaikui, asm.</i>										
Lietuvos Respublika	12	11	43	37	39	46	33	24	11	-8%
Šiaulių apskritis	2	5	6	4	7	7	4	2	1	-50%

Kelmės r. sav.	n.d.	n.d.	n.d.	1	2	1	n.d.	n.d.	0	-100%
<i>Vienkartinė išmoka įsikurti, asm.</i>										
Lietuvos Respublika	2829	2867	2545	2434	3375	3296	2569	2485	1318	-53%
Šiaulių apskritis	316	188	327	296	397	313	296	278	204	-35%
Kelmės r. sav.	17	18	35	31	43	30	27	40	23	35%
<i>Globos (rūpybos) išmokos tikslinis priedas, asm.</i>										
Lietuvos Respublika	418	454	4795	5638	5805	5602	5349	5090	5685	1260%
Šiaulių apskritis	93	114	732	842	891	865	822	774	832	795%
Kelmės r. sav.	13	12	82	94	96	89	92	86	87	569%

* Mokama nuo 2017 m.

** Mokama nuo 2018 m.

*** Pokytis per 2014-2022 m.

Šaltinis: Valstybės Duomenų Agentūra OSP Socialinės paramos statistika.

21 Lentelė. Skurdo rizika ir socialinių darbuotojų skaičius Kelmės r. sav.

Teritorija	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis*
Skurdo rizikos lygis (Lietuvos Respublika), %	19.1	22.2	21.9	22.9	22.9	20.6	20.9	20	21.2	11.0%
Skurdo rizikos lygis (Šiaulių apskritis), %	23.6	25.6	30.2	29.6	27.2	26.2	23.9	22.2	25	5.9%
Skurdo rizikos lygis (Kelmės r. sav.), %	27.6	24.4	32.8	29.7	31.1	47.5	26.5	27.8	32.1	16.3%
Skurstantys asmenys, asm.	n.d.	n.d.	n.d.	807	819	1218	666	681	n.d.	-15.7%
Dirbančių soc. darbuotojų, jų padėjėjų ir užimtumo specialistų skaičius	n.d.	n.d.	n.d.	139	152	120	130	136	n.d.	-2.2%
Socialinių darbuotojų skaičius, tenkantis 100 skurstančiųjų**	n.d.	n.d.	n.d.	1.72	1.86	0.98	1.95	2	n.d.	16.3%

* Pokytis per 2014-2022 m. (arba 2017-2021 m.)

** Socialinių darbuotojų ir socialinių darbuotojų padėjėjų skaičius, tenkantis 100 skurstančiųjų.

Šaltinis: Socialinės paramos veiksmingumo indeksas.

22 Lentelė. Socialinės pašalpos gavėjų skaičius, tenkantis 1 tūkst. gyventojų Kelmės r. sav.

Teritorija	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Pokytis*
<i>Vyrai ir moterys</i>									
Lietuvos Respublika	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	26	23	20	24	-8%
Šiaulių apskritis	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	37	33	28	33	-11%
Kelmės r. sav.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	51	47	41	43	-16%
<i>Vyrai</i>									
Lietuvos Respublika	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	27	26	22	27	0%
Šiaulių apskritis	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	40	36	30	35	-13%
Kelmės r. sav.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	52	51	44	47	-10%
<i>Moterys</i>									
Lietuvos Respublika	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	25	21	18	21	-16%
Šiaulių apskritis	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	35	31	27	30	-14%
Kelmės r. sav.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	51	42	38	39	-24%

* Pokytis per 2018-2021 m.

Šaltinis: Valstybės Duomenų Agentūra OSP Socialinės paramos statistika

23 Lentelė. Socialinės pašalpos gavėjo bendrosios pajamos ir parama Kelmės r. sav.

Rodiklis	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Pokytis*
Minimalių vartojimo poreikių dydis (MVPD)	n.d.	n.d.	n.d.	238	245	251	257	260	9%
Socialinės pašalpos gavėjo gaunamos paramos vertė**, Eur	n.d.	n.d.	n.d.	92	150	164	236	246	167%
Socialinės pašalpos gavėjo gaunamos bendrosios pajamos**, Eur	n.d.	n.d.	n.d.	108	142	164	240	250	131%
Socialinės pašalpos gavėjų bendros pajamos, dalis nuo MVPD***	n.d.	n.d.	n.d.	45%	58%	65%	93%	96%	112%

* Pokytis per 2017-2021 m.

** Vidutiniškai per mėnesį.

*** Socialinės pašalpos gavėjų bendros pajamos, procentais nuo minimalių vartojimo poreikių dydžio (MVPD).

Šaltinis: Socialinės paramos veiksmingumo indeksas.

24 Lentelė. Socialinės pašalpos gavėjai, registruoti Užimtumo Tarnyboje Kelmės r. sav.

Rodiklis	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Pokytis*
Socialinės pašalpos gavėjai, registruoti UT**	n.d.	n.d.	n.d.	417	445	297	140	312	-25%
Socialinės pašalpos gavėjai, dalyvaujantys ADRP	n.d.	n.d.	n.d.	132	71	31	12	17	-87%

Registruotų socialinės pašalpos gavėjų, dalyvaujančių ADRP, dalis***	n.d.	n.d.	n.d.	31.7	16.0	10.4	8.6	5.5	-83%
--	------	------	------	------	------	------	-----	-----	------

* Pokytis per 2017-2021 m.

** UT - Užimtumo Tamyba.

*** Registruotų socialinės pašalpos gavėjų, dalyvaujančių ADRP, dalis tarp visų Užimtumo tarnyboje registruotų socialinės pašalpos gavėjų, %.

Šaltinis: Valstybės Duomenų Agentūra OSP Socialinės paramos statistika, Savivaldybės duomenys SPVI.

25 Lentelė. Išlaidos pašalpoms ir kompensacijoms Kelmės r. sav.

Rodiklis	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis s*
<i>Išlaidos vienkartinėms pašalpoms socialiai remtiniams asmenims, tūkst. Eur**</i>										
Lietuvos Respublika	1020	1317	1838	2062	2236	2334	2643	2918	8085	693%
Šiaulių apskritis	43	73	228	147	135	270	367	459	776	1692%
Kelmės r. sav.	16	20	55	37	48	82	97	133	203	1169%
<i>Išlaidos laidojimo pašalpoms, tūkst. Eur</i>										
Lietuvos Respublika	1191	1254	1234	1204	1194	1157	1301	1518	1496	26%
Šiaulių apskritis	1211	1306	1250	1274	1261	1151	1354	1542	1566	29%
Kelmės r. sav.	155	160	144	150	144	133	154	198	190	23%
<i>Išlaidos socialinei pašalpai, mln. Eur</i>										
Lietuvos Respublika	103.8	77.3	60.7	58.6	69.1	63.4	58.6	86.1	89.9	-13%
Šiaulių apskritis	11.3	8.4	7.4	7.3	8.6	8.0	7.1	10.2	10.6	-7%
Kelmės r. sav.	1.8	1.3	1.1	1.1	1.4	1.2	1.1	1.4	1.7	-5%
<i>Išlaidos kompensacijoms už būsto šildymą ir išlaidas vandeniui, tūkst. Eur</i>										
Lietuvos Respublika	31259	20932	17876	15750	22077	18453	13150	19840	72856	133%
Šiaulių apskritis	3559	2178	2001	1795	2467	2112	1644	2386	9066	155%
Kelmės r. sav.	266	169	139	145	201	200	166	215	818	208%
<i>Išlaidos išmokoms šeimoms, auginančioms vaikus, mln. Eur</i>										
Lietuvos Respublika	55.1	51.4	50.8	67.5	238.0	376.1	548.0	539.0	614.2	1015%
Šiaulių apskritis	6.7	6.3	6.2	8.1	23.7	35.7	51.4	49.8	56.7	748%
Kelmės r. sav.	0.8	0.7	0.7	0.9	2.5	3.5	5.1	4.9	5.4	584%

* Pokytis per 2014-2022 m.

** Išlaidos iš savivaldybių biudžetų mokamoms vienkartinėms pašalpoms socialiai remtiniams asmenims, tūkst. Eur.

Šaltinis: Valstybės Duomenų Agentūra OSP Socialinės paramos statistika.

26 Lentelė. Dirbančių asmenų skaičius (asmenys) pagal ekonomines veiklas Kelmės r. sav.

Ekonominė veikla	2011	2021	Pokytis	2011 m. struktūra	2021 m. struktūra
Iš viso pagal ekonominės veiklos rūšis	8832	9835	11%	100%	100%
Žemės ūkis, miškininkystė ir žuvininkystė	1691	1572	-7%	19%	16%
Pramonė	1180	1356	15%	13%	14%
Statyba	461	765	66%	5%	8%
Didmeninė ir mažmeninė prekyba*	1426	2134	50%	16%	22%
Transportas ir saugojimas	535	563	5%	6%	6%
Apgyvandinimo ir maitinimo paslaugų veikla, Informacija ir ryšiai	182	240	32%	2%	2%
Finansinė ir draudimo veikla, Nekilnojamojo turto operacijos	93	94	1%	1%	1%
Profesinė, mokslinė ir techninė veikla	133	176	32%	2%	2%
Administracinė ir aptarnavimo veikla	162	283	75%	2%	3%
Viešasis valdymas ir gynyba, Privalomasis socialinis draudimas	574	657	14%	6%	7%
Švietimas	1265	976	-23%	14%	10%
Žmonių sveikatos priežiūra ir socialinis darbas	727	716	-2%	8%	7%
Kitos paslaugos**	286	303	6%	3%	3%
Nenurodyta	117	0	-100%	1%	0%

* Didmeninė ir mažmeninė prekyba; variklinių transporto priemonių ir motociklų remontas.

** Meninė, pramoginė ir poilsio organizavimo veikla, namų ūkio reikmenų remontas ir kitos paslaugos.

Šaltinis: Gyventojų ir būstų surašymai.

27 Lentelė. Nedarbo lygis (%) Kelmės r. sav.

Teritorija	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis*	Vidutiniškai per metus
<i>Bedarbių procentas nuo darbingo amžiaus žmonių, %</i>											
Lietuvos Respublika	9	9	8	8.7	8.9	8.7	16.1	10.2	8.9	-0.1	9.7
Šiaulių apskritis	9	10	9	9.2	9.8	9.1	15.6	10.1	8.7	-0.3	10.1
Kelmės r. sav.	14	14	14	14.2	15.3	11.6	22	12.9	10.6	-3.4	14.3
<i>Bedarbių moterų dalis nuo darbingo amžiaus moterų skaičiaus, %</i>											
Lietuvos Respublika	9.0	8.0	8.0	8.2	8.6	8.5	16.5	10.2	8.9	-0.1	9.5
Šiaulių apskritis	10.0	10.0	9.0	9.2	10.1	9.4	17.0	11.0	9.2	-0.8	10.5
Kelmės r. sav.	15.0	15.0	14.0	13.9	15.6	12.3	23.8	14.5	10.8	-4.2	15.0
<i>Bedarbių vyrų dalis nuo darbingo amžiaus vyrų skaičiaus, %</i>											
Lietuvos Respublika	10.0	9.0	9.0	9.2	9.2	9.0	15.6	10.1	9.0	-1.0	10.0
Šiaulių apskritis	9.0	10.0	10.0	9.1	9.5	8.8	14.4	9.2	8.3	-0.7	9.8
Kelmės r. sav.	14.0	14.0	14.0	14.5	15.1	11.0	20.3	11.5	10.3	-3.7	13.9

* Pokytis per 2014-2022 m. procentiniais punktais.

Šaltinis: Užimtumo Tarnybos duomenys.

28 Lentelė. Registruoti bedarbiai Kelmės r. sav., tūkst. asm.

Teritorija	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis*	Vidutiniškai
<i>Bedarbių skaičius laikotarpio pabaigoje</i>											
Lietuvos Respublika	169.2	162.6	152.0	152.5	154.4	150.5	277.1	176.1	156.1	-7.8%	172
Šiaulių apskritis	16.4	17.0	15.8	15.2	15.8	14.6	25.0	16.1	14.1	-14.0%	17
Kelmės r. sav., asm.	2530	2497	2435	2346	2426	1791	3296	1900	1653	-34.7%	2319
<i>Bedarbių moterų skaičius laikotarpio pabaigoje</i>											
Lietuvos Respublika	82.2	77.6	71.7	72.5	75.2	73.0	141.2	87.2	78.3	-4.7%	84
Šiaulių apskritis	8.5	8.5	7.8	7.6	8.0	7.3	13.0	8.4	7.3	-13.9%	8
Kelmės r. sav., asm.	1242	1216	1165	1080	1159	893	1684	1003	829	-33.3%	1141
Dalis nuo visų bedarbių Kelmės r. sav.	49.1%	48.7%	47.8%	46.0%	47.8%	49.9%	51.1%	52.8%	50.2%	2.2%	49.3%
<i>Bedarbių vyrų skaičius laikotarpio pabaigoje</i>											
Lietuvos Respublika	87.1	85.0	80.3	80.0	79.2	77.5	135.9	88.9	77.8	-10.7%	88
Šiaulių apskritis	7.9	8.5	8.0	7.6	7.8	7.3	12.0	7.7	6.8	-14.0%	8
Kelmės r. sav., asm.	1288	1281	1270	1266	1267	898	1612	897	824	-36.0%	1178
Dalis nuo visų bedarbių Kelmės r. sav.	50.9%	51.3%	52.2%	54.0%	52.2%	50.1%	48.9%	47.2%	49.8%	-2.1%	50.7%
<i>Jaunų bedarbių 16-29 m. skaičius</i>											
Lietuvos Respublika	n.d.	28.5	24.4	24.1	26.3	26.9	71.4	30.5	29.6	4.1%	33
Šiaulių apskritis	n.d.	3.0	2.4	2.0	2.3	2.0	5.0	2.0	2.2	-23.9%	3
Kelmės r. sav., asm.	n.d.	380	364	274	354	228	521	247	224	-41.1%	324
Dalis nuo visų bedarbių Kelmės r. sav.	n.d.	15.2%	14.9%	11.7%	14.6%	12.7%	15.8%	13.0%	13.6%	-11.0%	13.9%
<i>Vyresnių kaip 50 m. bedarbių skaičius</i>											
Lietuvos Respublika	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	62.6	61.3	100.9	74.3	61.0	-2.6%	72
Šiaulių apskritis	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	7.0	6.7	10.5	7.8	5.9	-14.8%	8
Kelmės r. sav., asm.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	1079	861	1487	904	787	-27.1%	1024
Dalis nuo visų bedarbių Kelmės r. sav.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	44.5%	48.1%	45.1%	47.6%	47.6%	3.1%	46.6%

* Pokytis per 2014-2022 m. Jeigu trūksta duomenų, imamas ilgiausias laikotarpis įmanomas. Procentais išreikštiems rodikliams pokytis apskaičiuotas procentiniais punktais.

Šaltinis: Užimtumo Tarnybos duomenys, pateikti VVG (2023-01-10)

29 Lentelė. Registruoti ilgalaikiai bedarbiai Kelmės r. sav.

Teritorija	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis*	Vidutiniškai
<i>Bedarbių skaičius laikotarpio pabaigoje</i>											
Lietuvos Respublika, tūkst. asm.	169.2	162.6	152.0	152.5	154.4	150.5	277.1	176.1	156.1	-7.8%	172
Šiaulių apskritis tūkst. asm.	16.4	17.0	15.8	15.2	15.8	14.6	25.0	16.1	14.1	-14.0%	17
Kelmės r. sav., asm.	2530	2497	2435	2346	2426	1791	3296	1900	1653	-34.7%	2319
<i>Ilgalaikių bedarbių skaičius laikotarpio pabaigoje</i>											
Lietuvos Respublika, tūkst. asm.	52.9	44.7	39.1	38.5	38.6	26.8	72.0	60.0	27.4	-48.3%	44
Šiaulių apskritis tūkst. asm.	5.8	5.3	4.6	4.4	4.6	2.9	6.6	5.6	2.1	-64.3%	5
Kelmės r. sav., asm.	1181	1096	868	877	946	457	837	476	236	-80.0%	775
<i>Ilgalaikių bedarbių dalis tarp visų bedarbių, %</i>											
Lietuvos Respublika, tūkst. asm.	31.3%	27.5%	25.7%	25.2%	25.0%	17.8%	26.0%	34.0%	17.5%	-13.7%	25.6%
Šiaulių apskritis tūkst. asm.	35.5%	31.3%	28.8%	29.0%	29.1%	20.0%	26.4%	34.5%	14.7%	-20.8%	27.7%
Kelmės r. sav., asm.	46.7%	43.9%	35.6%	37.4%	39.0%	25.5%	25.4%	25.1%	14.3%	-32.4%	32.5%

<i>Ilgalaikių bedarbių pagal lytį skaičius ir dalis</i>												
Kelmės r. sav., asm. (Vyrai)	544	491	394	435	473	216	368	209	81	-85.1%	357	
Dalis nuo visų ilgalaikių bedarbių Kelmės r. sav.	46.1%	44.8%	45.4%	49.6%	50.0%	47.3%	44.0%	43.9%	34.3%	-11.7%	45.0%	
Kelmės r. sav., asm. (Moterys)	637	605	474	442	473	241	469	267	155	-75.7%	418	
Dalis nuo visų ilgalaikių bedarbių Kelmės r. sav.	53.9%	55.2%	54.6%	50.4%	50.0%	52.7%	56.0%	56.1%	65.7%	11.7%	55.0%	

* Pokytis per 2014-2022 m. Procentais išreikštiems rodikliams pokytis apskaičiuotas procentiniais punktais.

Šaltinis: Užimtumo Tarnybos duomenys, pateikti VVG (2023-01-10)

30 Lentelė. Bedarbių dalyvavimas darbo rinkos priemonėse (ADRP) Kelmės r. sav.

Rodiklis	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis*	Vidutiniškai per metus
Nusiųsta į aktyvias darbo rinkos priemones	811	723	623	641	551	355	235	321	463	-42.9	525
ADRP Savarankiško užimtumo rėmimas	34	40	37	22	5	4	6	10	1	-97.1	18
ADRP Profesinis mokymas	94	202	248	382	262	37	46	65	114	21.3	161
ADRP Profesinė rehabilitacija	1	2	5	6	6	1	0	1	3	200.0	3
ADRP Įdarbinimas subsidijuojant	356	235	139	134	153	139	127	153	215	-39.6	183
ADRP Įdarbinimas į įsteigtas darbo vietas	2	0	5	4	3	1	0	1	0	-100.0	2
ADRP Darbo įgūdžių įgijimo rėmimas	53	47	37	32	23	25	4	16	5	-90.6	27
ADRP Įdarbinimas pagal Vietinių užimtumo iniciatyvų projektus	1	4	1	0	6	35	18	52	10	900.0	14
Socialinės pašalpos gavėjai, dalyvaujantys ADRP	n.d.	n.d.	n.d.	132	71	31	12	17	n.d.	-87.1	53
Registruotų socialinės pašalpos gavėjų, dalyvaujančių ADRP**, %	n.d.	n.d.	n.d.	31.7	16.0	10.4	8.6	5.5	n.d.	-26.2	14.4
ADRP priemonėse dalyvaujančių asmenų dalis***, %	n.d.	n.d.	n.d.	23.5	23.0	14.0	6.7	12.0	n.d.	-11.5	15.8

* Pokytis (%) per 2014-2022 m. laikotarpį. Jeigu nėra duomenų, skaičiuotas ilgiausiai įmanomas laikotarpis. Procentais išreikštiems rodikliams pokytis skaičiuojamas procentiniais punktais.

** Registruotų socialinės pašalpos gavėjų, dalyvaujančių ADRP, dalis tarp visų Užimtumo tarnyboje registruotų socialinės pašalpos gavėjų, %.

*** ADRP priemonėse dalyvaujančių asmenų dalis tarp visų Užimtumo tarnyboje registruotų bedarbių, %.

Šaltinis: Užimtumo Tarnybos duomenys. Socialinės pašalpos gavėjų ir ADRP priemonėse dalyvaujančių asmenų dalies informacija pagal Socialinės paramos veiksmingumo indeksą (SPVI).

31 Lentelė. Moterų ir vyrų pajamų skirtumas (%) Kelmės r. sav.

Teritorija	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Pokytis*	Vidutiniškai per metus
<i>Mėnesinio darbo užmokesčio (bruto) skirtumas</i>										
Lietuvos Respublika	15.0	15.5	15.6	15.1	13.4	11.3	11.4	9.9	-34%	13.4
Šiaulių apskritis	9.9	10.2	11.6	11.3	7.1	2.0	2.0	0.8	-92%	6.9
Kelmės r. sav.	-8.1	-8.7	-6.0	-7.6	-6.9	-7.4	-9.4	-10.0	23%	-8.0
<i>Senatvės pensijos atotrūkis**, %</i>										
Lietuvos Respublika	18.8	18.3	17.9	17.1	17.3	16.7	16.1	15.4	-18%	17.2
Šiaulių apskritis	n.d.	n.d.	n.d.	15.4	16.1	15.6	15.6	14.9	-3%	15.5
Kelmės r. sav.	15.1	14.4	14.0	18.1	18.7	13.1	12.8	11.8	-22%	14.8

* Pokytis per 2014-2021 m.

** Valstybinio socialinio draudimo senatvės pensijos atotrūkis metų pabaigoje.

Šaltinis: Valstybės Duomenų Agentūra OSP Darbo užmokesčio ir dirbančiųjų statistika.

32 Lentelė. Laisvų darbo vietų (naujų) skaičius per mėnesį Kelmės r. sav.

Teritorija	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis*	Vidutiniškai per metus
Lietuvos Respublika	224825	235461	237318	244645	228404	242097	216933	358489	274004	22%	251353
Šiaulių apskritis	24153	23662	24180	24911	22495	28478	34449	36414	23614	-2%	26928
Kelmės r. sav.	1679	1004	1066	1133	1191	1367	1230	2133	1474	-12%	1364

* Pokytis per 2014-2022 m.

Šaltinis: Užimtumo tarnybos duomenys

33 Lentelė. Laisvos darbo vietos (registruotos) (vnt.) pagal ekonominės veiklos sritis Kelmės r. sav.

Teritorija	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis*	Vidutiniškai per metus
Iš viso	1600	978	1192	1072	1170	1320	1087	2036	1492	-7%	1327
Žemės ūkis, miškininkystė ir žuvininkystė	403	238	309	219	203	229	170	300	238	-41%	257
Apdirbamoji gamyba	174	89	150	149	169	260	215	528	264	52%	222
Statyba	284	150	160	186	237	259	211	321	281	-1%	232
Didmeninė ir mažmeninė prekyba	292	147	182	168	166	205	148	185	249	-15%	194

Transportas ir saugojimas	138	71	95	81	81	50	57	99	68	-51%	82
Apgyvandinimo ir maitinimo paslaugos	87	53	58	56	43	27	49	60	76	-13%	57
Profesinė, mokslinė ir techninė veikla	14	21	17	10	14	13	13	26	18	29%	16
Administracinė ir aptarnavimo veikla	85	96	125	113	192	197	148	402	122	44%	164
Švietimas	78	71	72	52	45	52	43	65	98	26%	64
Žmonių sveikatos priežiūra ir socialinis darbas	45	42	24	38	20	28	33	50	78	73%	40
<i>Laisvų darbo vietų struktūra, %</i>											
Žemės ūkis, miškininkystė ir žuvininkystė	25.2	24.3	25.9	20.4	17.4	17.3	15.6	14.7	16.0	-9.2	20
Apdirbamoji gamyba	10.9	9.1	12.6	13.9	14.4	19.7	19.8	25.9	17.7	6.8	16
Statyba	17.8	15.3	13.4	17.4	20.3	19.6	19.4	15.8	18.8	1.1	18
Didmeninė ir mažmeninė prekyba	18.3	15.0	15.3	15.7	14.2	15.5	13.6	9.1	16.7	-1.6	15
Transportas ir saugojimas	8.6	7.3	8.0	7.6	6.9	3.8	5.2	4.9	4.6	-4.1	6
Apgyvandinimo ir maitinimo paslaugos	5.4	5.4	4.9	5.2	3.7	2.0	4.5	2.9	5.1	-0.3	4
Profesinė, mokslinė ir techninė veikla	0.9	2.1	1.4	0.9	1.2	1.0	1.2	1.3	1.2	0.3	1
Administracinė ir aptarnavimo veikla	5.3	9.8	10.5	10.5	16.4	14.9	13.6	19.7	8.2	2.9	12
Švietimas	4.9	7.3	6.0	4.9	3.8	3.9	4.0	3.2	6.6	1.7	5
Žmonių sveikatos priežiūra ir socialinis darbas	2.8	4.3	2.0	3.5	1.7	2.1	3.0	2.5	5.2	2.4	3

* Pokytis per 2014-2022 m.

Šaltinis: Užimtumo tarnybos duomenys

34 Lentelė. Darbo užmokestis (Bruto; su individualiosiomis įmonėmis) (Eur/mėn.) Kelmės r. sav.

Rodiklis	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis*	Dalis**
Lietuva (Vyrai ir moterys)	677	714	774	840	924	1296	1429	1579	1789	164%	100%
Šiaulių apskritis (Vyrai ir moterys)	559	597	654	709	773	1070	1211	1318	1486	166%	83%
Kelmės r. sav. (Vyrai ir moterys)	508	541	587	626	701	997	1146	1193	1331	162%	74%
Lietuvos Respublika (Vyrai)	734	775	841	910	991	1373	1515	1661	n.d.	126%	100%
Šiaulių apskritis (Vyrai)	589	629	694	750	800	1080	1222	1322	n.d.	125%	80%
Kelmės r. sav. (Vyrai)	487	517	568	601	676	958	1092	1134	n.d.	133%	68%
Lietuvos Respublika (Moterys)	624	655	710	773	858	1219	1342	1496	n.d.	140%	100%
Šiaulių apskritis (Moterys)	530	564	614	665	743	1058	1197	1312	n.d.	147%	88%
Kelmės r. sav. (Moterys)	527	562	603	647	722	1030	1195	1247	n.d.	137%	83%

* Pokytis per 2014-2022 m.

** Dalis nuo nacionalinio rodiklio, %.

Šaltinis: Valstybės Duomenų Agentūra OSP Darbo užmokestis ir darbo sąnaudos

35 Lentelė. Įmonių apyvarta (mln. Eur) Kelmės r. sav.

Sektorius (EVRK kodas)	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Pokytis*	2014 m. struktūra	2021 m. struktūra	Struktūros pokytis*
Iš viso pagal ekonomines veiklos rūšis	221.1	203.6	202.8	217.3	183.0	217.2	206.0	246.7	12%	100%	100%	0.0%
Miškininkystė ir žuvininkystė (A02 A03)	12.8	11.6	12.4	13.5	17.7	16.4	14.8	22.1	72%	6%	9%	3.2%
Kasyba ir karjerų eksploatavimas; apdirbamoji gamyba (B_C)	64.3	65.1	52.0	54.4	13.0	29.6	31.0	35.3	-45%	29%	14%	-14.8%
Elektros, dujų, vandens tiekimas ir atliekų tvarkymas (D E)	17.2	10.5	9.4	9.4	9.3	7.5	7.4	7.6	-56%	8%	3%	-4.7%
Statyba (F)	14.0	15.3	15.0	20.0	14.8	27.1	14.5	13.4	-4%	6%	5%	-0.9%
Didmeninė ir mažmeninė prekyba (G)**	90.2	77.3	90.2	93.9	96.9	3	3	6	45%	41%	53%	12.1%
Transportas ir saugojimas (H)	13.6	13.5	13.6	15.0	17.6	18.2	17.9	21.2	56%	6%	9%	2.5%
Apgyvandinimo ir maitinimo paslaugų veikla (I)	0.9	0.9	1.1	1.1	1.4	1.6	1.4	2.2	147%	0%	1%	0.5%
Informacija ir ryšiai (J)	1.3	1.2	1.4	1.5	1.0	1.5	1.9	2.4	86%	1%	1%	0.4%
Nekilnojamojo turto operacijos (L)	0.8	0.9	0.7	1.0	2.8	1.6	0.9	1.3	50%	0%	1%	0.1%
Profesinė, mokslinė ir techninė veikla (M)	1.6	1.7	1.6	1.5	1.6	2.2	2.3	3.0	87%	1%	1%	0.5%
Administracinė ir aptarnavimo veikla (N)	2.7	3.1	2.8	2.7	2.7	3.2	1.3	1.2	-54%	1%	0%	-0.7%
Švietimas, sveikata, socialinė veikla (P TO Q)***	0.8	1.1	1.5	1.7	2.2	3.0	3.2	4.1	431%	0%	2%	1.3%
Kita aptarnavimo veikla (R_S)****	0.9	1.3	1.4	1.6	1.9	2.2	2.0	2.4	163%	0%	1%	0.6%

* Pokytis per 2014-2021 m. Struktūros pokytis išreikštas procentiniais punktais.

** Didmeninė ir mažmeninė prekyba (G) - Didmeninė ir mažmeninė prekyba; variklinių transporto priemonių ir motociklų remontas (G);

*** Švietimas, sveikata, socialinė veikla (P TO Q) - Švietimas, sveikatos priežiūra ir kita komunalinė ir socialinė aptarnavimo veikla (P TO Q);

**** Kita aptarnavimo veikla (R_S) - Meninė, pramoginė ir poilsio organizavimo veikla, kompiuterių ir asmeninių bei namų ūkio reikmenų taisymas, kita aptarnavimo veikla (R_S).

Šaltinis: Valstybės Duomenų Agentūra OSP Verslo statistika

36 Lentelė. Įmonių pridėtinė vertė (tūkst. Eur) gamybos sąnaudomis Kelmės r. sav.

Sektorius (EVRK kodas)	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Pokytis* s*	2014 m. struktū ra	2021 m. struktū ra	Struktūr os pokytis*
Iš viso pagal ekonomines veiklos rūšis	4459 9	4571 3	4711 1	5072 0	5383 1	5929 2	6781 5	6463 7	45%	100%	100%	0.0%
Miškininkystė ir žuvininkystė (A02_A03)	4824	3961	4403	4591	7103	5625	5349	9038	87%	11%	14%	3.2%
Kasyba ir karjerų eksploatavimas; apdirbamoji gamyba (B_C)	1213 2	1270 5	9652	9514	1205 0	1330 3	2035 4	1057 9	-13%	27%	16%	-10.8%
Elektros, dujų, vandens tiekimas ir atliekų tvarkymas (D_E)	4170	4005	3767	3689	3469	3921	3604	3506	-16%	9%	5%	-3.9%
Statyba (F)	4314	5706	6561	8172	6082	8955	8968	5774	34%	10%	9%	-0.7%
Didmeninė ir mažmeninė prekyba (G)**	1062 9	1005 0	1278 4	1368 4	1312 0	1444 7	1614 2	2097 3	97%	24%	32%	8.6%
Transportas ir saugojimas (H)	4348	4465	4866	5531	6160	5655	7360	7320	68%	10%	11%	1.6%
Apgyvandinimo ir maitinimo paslaugų veikla (I)	271	303	418	394	486	548	535	969	258%	1%	1%	0.9%
Informacija ir ryšiai (J)	685	648	660	532	331	565	826	1107	62%	2%	2%	0.2%
Nekilnojamojo turto operacijos (L)	397	455	366	439	674	525	300	337	-15%	1%	1%	-0.4%
Profesinė, mokslinė ir techninė veikla (M)	677	745	706	879	909	1277	1301	1573	132%	2%	2%	0.9%
Administracinė ir aptarnavimo veikla (N)	1374	1727	1670	1801	1707	2198	637	734	-47%	3%	1%	-1.9%
Švietimas, sveikata, socialinė veikla (P_TO_Q)***	441	453	657	818	885	1332	1611	1980	349%	1%	3%	2.1%
Kita aptarnavimo veikla (R_S)****	336	490	599	676	855	939	829	747	122%	1%	1%	0.4%

* Pokytis per 2014-2021 m. Struktūros pokytis išreikštas procentiniais punktais.

** Didmeninė ir mažmeninė prekyba (G) - Didmeninė ir mažmeninė prekyba; variklinių transporto priemonių ir motociklų remontas (G);

*** Švietimas, sveikata, socialinė veikla (P_TO_Q) - Švietimas, sveikatos priežiūra ir kita komunalinė ir socialinė aptarnavimo veikla (P_TO_Q);

**** Kita aptarnavimo veikla (R_S) - Meninė, pramoninė ir poilsio organizavimo veikla, kompiuterių ir asmeninių bei namų ūkio reikmenų taisymas, kita aptarnavimo veikla (R_S).

Šaltinis: Valstybės Duomenų Agentūra OSP Verslo statistika

37 Lentelė. Įmonių materialinės investicijos (tūkst. Eur) Kelmės r. sav.

Sektorius (EVRK kodas)	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Pokytis* s*	2014 m. struktū ra	2021 m. struktū ra	Struktūr os pokytis*
Iš viso pagal ekonomines veiklos rūšis	1789 7	1542 4	3285 0	2042 6	2027 6	1989 9	2410 2	2640 3	48%	100%	100%	0%
Žemės ūkis, miškininkystė ir žuvininkystė (A)	2450	1921	2039	4278	4290	3454	2658	4358	78%	14%	17%	3%
Kasyba ir karjerų eksploatavimas; apdirbamoji gamyba (B_C)	2226	746	2039 3	5431	1534	591	2533	5309	138%	12%	20%	8%
Elektros, dujų, vandens tiekimas ir atliekų tvarkymas (D_E)	1105	632	92	184	889	2055	2412	2141	94%	6%	8%	2%
Statyba (F)	410	283	271	606	1026	749	956	730	78%	2%	3%	0%
Didmeninė ir mažmeninė prekyba (G)**	931	626	1275	1384	2047	1125	1414	3665	294%	5%	14%	9%
Transportas ir saugojimas (H)	882	1526	1880	1330	1354	1183	6290	1644	86%	5%	6%	1%
Apgyvandinimo ir maitinimo paslaugų veikla (I)	1	46	13	0	13	19	110	655	---	0%	2%	2%
Informacija ir ryšiai (J)	207	210	50	696	863	256	13	185	-11%	1%	1%	0%
Nekilnojamojo turto operacijos (L)	783	1999	1890	1581	2257	2757	1853	2834	262%	4%	11%	6%
Profesinė, mokslinė ir techninė veikla (M)	100	45	87	47	61	99	290	830	730%	1%	3%	3%
Administracinė ir aptarnavimo veikla (N)	1569	577	581	58	132	279	151	102	-93%	9%	0%	-8%
Viešasis valdymas ir gynyba; privalomasis socialinis draudimas (O)	7022	6586	4037	4695	5275	7009	5025	3489	-50%	39%	13%	-26%
Švietimas, sveikata, socialinė veikla (P_TO_Q)***	60	187	197	114	499	196	297	373	522%	0%	1%	1%
Kitos ekonominės veiklos rūšys	151	40	45	22	36	127	100	88	-42%	1%	0%	-1%

* Pokytis per 2014-2021 m. Struktūros pokytis išreikštas procentiniais punktais.

** Didmeninė ir mažmeninė prekyba (G) - Didmeninė ir mažmeninė prekyba; variklinių transporto priemonių ir motociklų remontas (G);

*** Švietimas, sveikata, socialinė veikla (P_TO_Q) - Švietimas, sveikatos priežiūra ir kita komunalinė ir socialinė aptarnavimo veikla (P_TO_Q).

Šaltinis: Valstybės Duomenų Agentūra OSP Verslo statistika

38 Lentelė. Tiesioginės užsienio investicijos (Eur), tenkančios vienam gyventojui Kelmės r. sav.

Teritorija	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Pokytis*
Lietuvos Respublika	4762	5103	5387	5825	6070	7405	8563	9661	103%
Šiaulių apskritis	730	771	1118	1298	1251	1794	1723	1962	169%
Kelmės r. sav.	18	6	4	12	18	109	119	276	1433%

* Pokytis per 2014-2021 m.

Šaltinis: Valstybės Duomenų Agentūra OSP Verslo statistika

39 Lentelė. Veikiančių mažų ir vidutinių įmonių skaičius Kelmės r. sav.

Įmonės	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Pokytis*	2022 m. struktūra
Iš viso pagal pajamų grupes	---	---	348	384	387	419	439	427	449	467	34.2%	100.0%
iki 9 999 EUR	---	---	54	77	70	90	98	75	91	89	64.8%	19.1%
10 000–49 999 EUR	---	---	101	106	117	111	101	107	100	118	16.8%	25.3%
50 000–99 999 EUR	---	---	39	45	45	55	61	57	69	59	51.3%	12.6%
100 000–499 999 EUR	---	---	103	104	106	104	118	121	121	126	22.3%	27.0%
500 000–999 999 EUR	---	---	26	27	21	31	30	31	31	32	23.1%	6.9%
1 000 000–1 999 999 EUR	---	---	12	16	16	15	18	20	24	26	116.7%	5.6%
2 000 000–4 999 999 EUR	---	---	9	7	11	10	10	13	11	11	22.2%	2.4%
5 000 000–9 999 999 EUR	---	---	2	1	1	2	2	2	1	4	100.0%	0.9%
10 000 000–19 999 999 EUR	---	---	1	1	0	1	0	0	1	1	0.0%	0.2%
20 000 000–49 999 999 EUR	---	---	1	0	0	0	1	1	0	1	0.0%	0.2%
50 000 000 EUR ir daugiau	---	---	0	0	0	0	0	0	0	0	n.d.	0.0%

* Pokytis per 2016-2022 m.

Šaltinis: Valstybės Duomenų Agentūra OSP Verslo statistika.

40 Lentelė. Įregistruota ar išregistruota mažų ir vidutinių įmonių Kelmės r. sav.

Įmonės	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis*	Vidutiniškai per metus
<i>Įregistruota mažų ir vidutinių įmonių**</i>											
Iš viso pagal darbuotojų skaičių	27	34	39	58	68	44	55	50	37	37.0%	46
0–4 darbuotojai	25	27	38	53	63	43	54	47	35	40.0%	43
5–9 darbuotojai		4	1	4	3		1	3	1	n.d.	2
10–19 darbuotojų	1	2		1	1	1			1	0.0%	1
20–49 darbuotojai	1	1			1					n.d.	1
50–99 darbuotojai										n.d.	n.d.
100–149 darbuotojai										n.d.	n.d.
150–249 darbuotojai										n.d.	n.d.
<i>Išregistruota mažų ir vidutinių įmonių*</i>											
Iš viso pagal darbuotojų skaičių	18	14	187	20	21	13	12	16	40	122.2%	38
0–4 darbuotojai	18	14	187	20	21	13	11	16	40	122.2%	38
5–9 darbuotojai							1			n.d.	1
10–19 darbuotojų										n.d.	n.d.
20–49 darbuotojai										n.d.	n.d.
50–99 darbuotojai										n.d.	n.d.
100–149 darbuotojai										n.d.	n.d.
150–249 darbuotojai										n.d.	n.d.

* Pokytis per 2014-2021 m.

** Per metus.

Šaltinis: Valstybės Duomenų Agentūra OSP Verslo statistika.

41 Lentelė. Darbuotojų skaičius veikiančiose mažose ir vidutinėse įmonėse Kelmės r. sav.

Įmonės	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Pokytis*	2022 m. struktūra
Iš viso pagal darbuotojų skaičių	2879	2721	3117	2871	2805	3055	2949	2885	2744	2895	0.6%	100.0%
0–4 darbuotojai	339	344	369	360	369	417	450	467	475	507	49.6%	17.5%
5–9 darbuotojai	468	445	442	580	572	561	519	405	391	476	1.7%	16.4%
10–19 darbuotojų	507	641	590	540	543	571	586	546	533	538	6.1%	18.6%
20–49 darbuotojai	883	860	956	949	855	824	967	930	849	710	-19.6%	24.5%
50–99 darbuotojai	376	431	406	333	365	442	198	342	393	422	12.2%	14.6%
100–149 darbuotojai	104	0	107	109	101	0	0	0	103	242	132.7%	8.4%
150–249 darbuotojai	202	0	247	0	0	240	229	195	0	0	-100.0%	0.0%

* Pokytis per 2014-2023 m.

Šaltinis: Valstybės Duomenų Agentūra OSP Verslo statistika.

42 ...

43 Lentelė. Veikiantys ūkio subjektai Kelmės r. sav.

Sektorius (EVRK kodas)	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Pokytis*	2021 m. struktūra
	4	5	6	7	8	9	0	1			*	a

Visi sektoriai	494	428	467	518	521	538	560	549	11.1%	100.0%
Žemės ūkis, miškininkystė ir žuvininkystė (A)	47	49	51	53	48	49	51	51	8.5%	9.3%
Kasyba ir karjerų eksploatavimas (B)	2	2	2	2	3	3	3	3	50.0%	0.5%
Apdirbamoji gamyba (C)	39	36	38	44	45	44	47	52	33.3%	9.5%
Elektros, dujų, garo tiekimas ir oro kondicionavimas (D)	5	4	2	3	3	5	4	2	-60.0%	0.4%
Vandens tiekimas, nuotekų valymas, atliekų tvarkymas (E)	3	4	5	5	5	5	5	6	100.0%	1.1%
Statyba (F)	26	31	32	35	36	41	51	50	92.3%	9.1%
Didmeninė ir mažmeninė prekyba (G)**	124	121	121	129	131	147	141	132	6.5%	24.0%
Transportas ir saugojimas (H)	28	30	33	34	36	38	43	42	50.0%	7.7%
Apgyvandinimo ir maitinimo paslaugų veikla (I)	9	9	13	12	10	11	13	15	66.7%	2.7%
Informacija ir ryšiai (J)	4	4	4	7	5	6	7	7	75.0%	1.3%
Finansinė ir draudimo veikla (K)	1	1	1	1	1	1	1	1	0.0%	0.2%
Nekilnojamojo turto operacijos (L)	5	8	8	6	6	7	6	7	40.0%	1.3%
Profesinė, mokslinė ir techninė veikla (M)	15	13	17	31	31	32	36	27	80.0%	4.9%
Administracinė ir aptarnavimo veikla (N)	5	8	8	7	8	10	9	11	120.0%	2.0%
Viešasis valdymas ir gynyba; privalomasis socialinis draudimas (O)	5	5	5	5	5	4	4	4	-20.0%	0.7%
Švietimas (P)	31	32	33	33	31	32	28	26	-16.1%	4.7%
Žmonių sveikatos priežiūra ir socialinis darbas (Q)	21	19	20	21	23	21	20	21	0.0%	3.8%
Meninė, pramoginė ir poilsio organizavimo veikla (R)	34	14	22	34	36	28	28	29	-14.7%	5.3%
Kita aptarnavimo veikla (S)	90	38	52	56	58	54	63	63	-30.0%	11.5%

* Pokytis per 2014-2021 m.

** Didmeninė ir mažmeninė prekyba, transporto priemonių remontas (G).

Šaltinis: Valstybės Duomenų Agentūra OSP Verslo statistika.

44 Lentelė. Kelmės r. sav. gyventojų skaičius (asmenys) pagal užimtumo pobūdį 2021 m.

Teritorija	Savarankiškai dirbantis asmuo	Darbdavys	Samdomas
<i>Gyventojų skaičius</i>			
Kelmės r. sav. VVG	997	691	5139
Kelmės apylinkių sen.	97	54	596
Kražių sen.	137	141	486
Kukečių sen.	82	37	362
Liolių sen.	131	99	569
Pakražančio sen.	114	70	433
Šaukėnų sen.	93	72	517
Tytuvėnų apylinkių sen.	107	58	695
Tytuvėnų sen.	40	35	610
Užvenčio sen.	146	97	701
Vaiguvos sen.	50	28	170
<i>Dalis, %</i>			
Kelmės r. sav. VVG	15%	10%	75%
Kelmės apylinkių sen.	13%	7%	80%
Kražių sen.	18%	18%	64%
Kukečių sen.	17%	8%	75%
Liolių sen.	16%	12%	71%
Pakražančio sen.	18%	11%	70%
Šaukėnų sen.	14%	11%	76%
Tytuvėnų apylinkių sen.	12%	7%	81%
Tytuvėnų sen.	6%	5%	89%
Užvenčio sen.	15%	10%	74%
Vaiguvos sen.	20%	11%	69%

Šaltinis: 2021 m. Gyventojų ir būstų surašymas.

45 Lentelė. Apgyvandinimo įstaigos Kelmės r. sav.

Rodiklis	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis *
Apgyvandinimo įstaigų skaičius	21	22	23	27	21	20	25	28	29	38%
<i>Numerių skaičius apgyvandinimo įstaigose</i>										
Viešbučiai ir panašios laikinos buveinės	15	15	15	15	15	15	15	20	27	80%

Viešbučiai ir svečių namai	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	5	2	n.d.
Moteliai	15	15	15	15	15	15	15	15	25	67%
Poilsiautojų ir kitas trumpalaikis apgyvendinimas	61	50	39	65	73	84	86	110	145	138%
Poilsio namai	24	31	23	31	31	31	31	32	59	146%
Nakvynės namai, apartamentų kompleksas	20	n.d.	n.d.	7	7	12	4	27	42	110%
Privatus apgyvendinimo sektorius	17	19	16	27	35	41	51	51	44	159%
Poilsinės transporto priemonės, priekabų aikštelės ir stovyklavietės	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	13	45	n.d.
Kempingai	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	13	45	n.d.
<i>Vietų skaičius apgyvendinimo įstaigose</i>										
Viešbučiai ir panašios laikinos buveinės	29	29	29	29	29	29	29	34	81	179%
Viešbučiai ir svečių namai	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	5	8	n.d.
Moteliai	29	29	29	29	29	29	29	29	73	152%
Poilsiautojų ir kitas trumpalaikis apgyvendinimas	230	236	202	321	327	339	318	426	535	133%
Poilsio namai	115	177	145	177	177	177	177	183	267	132%
Nakvynės namai, apartamentų kompleksas	50	n.d.	n.d.	34	34	44	10	71	132	164%
Privatus apgyvendinimo sektorius	65	59	57	110	116	118	131	172	136	109%
Poilsinės transporto priemonės, priekabų aikštelės ir stovyklavietės	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	40	172	n.d.
Kempingai	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	40	172	n.d.

* Pokytis per 2014-2022 m.

Šaltinis: Valstybės Duomenų Agentūra OSP Verslo statistika

46 Lentelė. Mažmeninė prekybos (EVRK G47) įmonių parduotuvių skaičius* Kelmės r. sav.

Teritorija	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Pokytis*
<i>Mažmeninės prekybos įmonių parduotuvių skaičius**</i>									
Lietuvos Respublika	15509	15958	16461	16326	16379	16819	16492	16308	5%
Šiaulių apskritis	1627	1667	1698	1664	1669	1691	1624	1539	-5%
Kelmės r. sav.	156	160	164	163	161	156	147	148	-5%
<i>Mažmeninės prekybos įmonių parduotuvių skaičius 1000 gyventojų**</i>									
Lietuvos Respublika	5	6	6	6	6	6	6	6	20%
Šiaulių apskritis	6	6	6	6	6	6	6	6	0%
Kelmės r. sav.	5	6	6	6	6	6	6	6	20%
<i>Mažmeninės prekybos įmonių parduotuvių prekybos plotas**</i>									
Lietuvos Respublika	3015	3143	3229	3322	3462	3575	3639	3697	23%
Šiaulių apskritis	254	275	281	287	301	313	309	327	29%
Kelmės r. sav.	15	16	17	17	17	17	17	20	33%
<i>Mažmeninės prekybos įmonių apyvarta (be PVM) vienam gyventojui***</i>									
Lietuvos Respublika	3239	3261	3458	3762	4167	4561	4693	5583	72%
Šiaulių apskritis	2718	2744	2881	3112	3378	3545	3548	4161	53%
Kelmės r. sav.	1687	1702	1828	1869	2235	2377	2335	2926	73%

* Pokytis per 2014-2021 m.

** Metų pabaigoje.

*** To meto kainomis.

Šaltinis: Valstybės Duomenų Agentūra OSP Verslo statistika.

47 Lentelė. Automobilių kelių ilgis Kelmės r. sav.

Rodiklis	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Pokytis*
Automobilių kelių ilgis metų pabaigoje	2237	2238	2239	2239	2596	2603	2561	2561	14%
Valstybinės reikšmės keliai	515	516	517	517	517	517	517	517	0%
Vietinės reikšmės keliai	1722	1722	1722	1722	2079	2086	2045	2045	19%
<i>Kelių su danga ilgis</i>	1657	1640	1641	1641	1562	1569	1600	1600	-3%
<i>Kelių su patobulinta danga ilgis</i>	440	447	450	453	481	489	506	509	16%
<i>Žyros kelių ilgis</i>	1217	1193	1191	1188	1081	1080	1094	1091	-10%
<i>Grunto kelių ilgis</i>	581	598	598	598	1034	1034	961	961	65%
Dviračių takų ilgis metų pabaigoje	6.4	8.1	8.3	8.3	50	51.5	51.5	51.5	705%

* Pokytis per 2014-2021 m.
Šaltinis: Valstybės Duomenų Agentūra OSP Transportas.

48 Lentelė. Keleivių vežimas autobusais Kelmės r. sav.

Rodiklis	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Pokytis*
Keleivių vežimas autobusais, tūkst. asm.	625.4	537.7	462.8	459.4	362.4	353	174.1	188.2	-70%
<i>Vietinio (priemiestinio) susisiekimo maršrutas</i>	584.5	509.2	427.9	424.2	320.9	316.8	163.2	175.2	-70%
<i>Specialus reisas</i>	6.5	n.d.	8.5	14	18.1	12	8.5	7.3	12%
<i>Užsakomasis reisas</i>	34.4	28.6	26.5	21.3	23.5	24.2	2.4	5.7	-83%
Autobusų rida, tūkst. km	1710	1434	1421	1363	1125	1063	868	1036	-39%
Autobusų maršrutų skaičius	40	39	35	34	26	34	38	44	10%
<i>Vidutiniškai vienam gyventojui tenka kelionių autobusais</i>									
Lietuvos Respublika	110	103	102	103	103	104	65	58	-47%
Šiaulių apskritis	67	61	60	60	57	58	36	34	-49%
Kelmės r. sav.	21	18	16	17	14	14	7	7	-67%

* Pokytis per 2014-2021 m.
Šaltinis: Valstybės Duomenų Agentūra OSP Transportas.

49 Lentelė. Individualių lengvųjų automobilių skaičius Kelmės r. sav.

Rodiklis	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Pokytis*
Kelių transporto priemonių skaičius metų pabaigoje	1168	1194	1236	1351	1476	1502	1574	1637	40%
Individualių lengvųjų automobilių skaičius metų pabaigoje	1126	1151	1180	1189	1237	1313	1373	1429	27%
<i>Individualių lengvųjų automobilių skaičius, tenkantis 1000 gyventojų</i>									
Lietuvos Respublika	370	385	402	418	439	466	486	504	36%
Šiaulių apskritis	354	367	387	403	427	455	479	495	40%
Kelmės r. sav.	381	402	426	444	475	518	553	563	48%

* Pokytis per 2014-2021 m.
Šaltinis: Valstybės Duomenų Agentūra OSP Transportas.

50 Lentelė. Kelmės r. sav. išlaidos transportui

Rodiklis	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Pokytis*
Išlaidos transportui, mln. Eur	n.d.	n.d.	n.d.	2.1	2.6	3.7	4.7	2.8	36%
Išlaidų transportui suma vienam gyventojui, Eur**	n.d.	n.d.	n.d.	75.84	97.41	143.85	185.32	114.14	51%

* Pokytis per 2017-2021 m.
** Vienam gyventojui tenkanti savivaldybės išlaidų transportui suma, Eur.
Šaltinis: Socialinės paramos veiksmingumo indeksas (SPVI).

51 Lentelė. Ūkininkų ūkių skaičius Kelmės r. sav.

Teritorija	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis*
Lietuvos Respublika	122176	123767	124318	124494	116011	114263	86258	87614	87141	-29%
Šiaulių apskritis	11611	11805	11861	11881	10878	10582	7669	7776	7672	-34%
Kelmės r. sav.	3202	3280	3305	3317	2936	2786	2427	2441	2406	-25%

* Pokytis per 2014-2022 m.
Šaltinis: Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras.

52 Lentelė. Ūkininkų ūkių skaičius pagal dydį Kelmės r. sav.

Ūkio dydis	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis*
iki 5 ha	1257	1292	1311	1303	1283	925	605	632	629	-50%
5-20 ha	1486	1524	1529	1533	1112	1053	1000	1001	988	-34%
20-50 ha	374	378	379	392	396	514	506	482	468	25%
50-100 ha	69	70	69	71	104	184	196	199	185	168%
>100 ha	16	16	17	18	41	104	115	122	132	725%
<i>Struktūra, %</i>										
iki 5 ha	39.3	39.4	39.7	39.3	43.7	33.3	25.0	25.9	26.2	-13.1
5-20 ha	46.4	46.5	46.3	46.2	37.9	37.9	41.3	41.1	41.1	-5.3

20-50 ha	11.7	11.5	11.5	11.8	13.5	18.5	20.9	19.8	19.5	7.8
50-100 ha	2.2	2.1	2.1	2.1	3.5	6.6	8.1	8.2	7.7	5.5
>100 ha	0.5	0.5	0.5	0.5	1.4	3.7	4.7	5.0	5.5	5.0

* Pokytis per 2014-2022 m. Struktūrinis pokytis matuojamas procentiniais punktais.

Šaltinis: Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras.

53 Lentelė. Ūkininkų ūkių skaičius Kelmės r. sav.

Ūkininkų ūkiai	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis*
Ūkininkų iki 40 m. ūkių skaičius	408	439	423	397	381	353	332	337	334	-18%
Ūkininkų nuo 40 m. iki pensinio amžiaus ūkių skaičius	1451	1460	1472	1483	1432	1403	1342	1335	1332	-8%
Ūkininkų ūkių skaičius nuo pensinio amžiaus	1343	1381	1410	1437	1123	1030	753	769	740	-45%
<i>Struktūra, %</i>										
Ūkininkų iki 40 m. ūkių skaičius	12.7	13.4	12.8	12.0	13.0	12.7	13.7	13.8	13.9	1.1
Ūkininkų nuo 40 m. iki pensinio amžiaus ūkių skaičius	45.3	44.5	44.5	44.7	48.8	50.4	55.3	54.7	55.4	10.0
Ūkininkų ūkių skaičius nuo pensinio amžiaus	41.9	42.1	42.7	43.3	38.2	37.0	31.0	31.5	30.8	-11.2

* Pokytis per 2014-2022 m. Struktūrinis pokytis matuojamas procentiniais punktais.

Šaltinis: Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras.

54 Lentelė. Ūkininkų ūkių skaičius pagal specializaciją Kelmės r. sav.

Ūkiai	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis*
Visi ūkininkų ūkiai	3202	3280	3305	3317	2936	2786	2427	2441	2406	-24.9%
Augalininkystė	529	555	575	583	575	635	578	598	595	12.5%
Gyvulininkystė	138	148	155	154	142	140	126	123	117	-15.2%
Mišrus žemės ūkis	2495	2536	2536	2541	2177	1957	1672	1686	1678	-32.7%
Žemės ūkiui būdingų paslaugų veikla	5	5	5	5	5	4	2	1	0	-100.0%
Miškininkystė	14	15	15	15	21	33	35	23	12	-14.3%
Miškininkystei būdingų paslaugų veikla	0	0	0	0	0	0	0	0	0	n.d.
Žuvininkystė	0	0	0	0	0	0	0	0	0	n.d.
Alternatyvi žemės ūkiui veikla	21	21	19	19	16	17	14	10	4	-81.0%
<i>Struktūra, %</i>										
Augalininkystė	16.5	16.9	17.4	17.6	19.6	22.8	23.8	24.5	24.7	8.2
Gyvulininkystė	4.3	4.5	4.7	4.6	4.8	5.0	5.2	5.0	4.9	0.6
Mišrus žemės ūkis	77.9	77.3	76.7	76.6	74.1	70.2	68.9	69.1	69.7	-8.2
Žemės ūkiui būdingų paslaugų veikla	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	0.1	0.1	0.0	0.0	-0.2
Miškininkystė	0.4	0.5	0.5	0.5	0.7	1.2	1.4	0.9	0.5	0.1
Miškininkystei būdingų paslaugų veikla	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Žuvininkystė	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Alternatyvi žemės ūkiui veikla	0.7	0.6	0.6	0.6	0.5	0.6	0.6	0.4	0.2	-0.5

* Pokytis per 2014-2022 m. Struktūrinis pokytis matuojamas procentiniais punktais.

Šaltinis: Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras

55 Lentelė. Ekologinių ūkių skaičius Kelmės r. sav.

Teritorija	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis*
Lietuvos Respublika	n.d.	2655	2511	2461	2411	2387	2198	2498	2645	-0.4%
Kelmės r. sav.	n.d.	45	43	42	42	41	36	44	45	0.0%
Dalis	n.d.	1.7%	1.7%	1.7%	1.7%	1.7%	1.6%	1.8%	1.7%	0.0%

* Pokytis per 2015-2022 m.

Šaltinis: EkoAgros duomenys.

56 Lentelė. NVO (asociacijos) Kelmės r. sav.

Rodiklis	Pavadinimas	Dalyvių skaičius	Tipas
1.	Asociacija "Šaukėnų miestelio bendruomenė"	2005-03-17	Asociacija
2.	Asociacija "Kražiai"	2021-07-16	Asociacija
3.	Asociacija "Laiko vartai"	2021-12-01	Asociacija
4.	Lietuvos uogų augintojų, perdirbėjų ir prekybininkų asociacija	2019-03-27	Asociacija
5.	Asociacija "Minupių kaimo bendruomenė"	2005-03-01	Asociacija
6.	Kelmės rajono Kalniškių kaimo bendruomenė	2005-11-29	Asociacija
7.	Pašiaušės gyvenvietės bendruomenė (asociacija) "Pašiaušėlė"	2005-02-08	Asociacija
8.	Sporto klubas "Antivis"	2015-11-30	Asociacija

Rodiklis	Pavadinimas	Dalyvių skaičius	Tipas
9.	Bulavėnų kaimo bendruomenė	2010-12-30	Asociacija
10.	Užvenčio senjorų bendruomenė "Venta"	2017-03-27	Asociacija
11.	Prienų vienkiamio bendruomenė "Išlikimas"	2015-08-26	Asociacija
12.	TYTUVĖNŲ SVEIKO GYVENIMO KLUBAS	2011-10-10	Asociacija
13.	Studija "Gin-Dia"	2021-05-06	Asociacija
14.	Tytuvėnų medžiotojų klubas "Šilas"	2001-04-03	Asociacija
15.	Palonių melioracijos statinių naudotojų asociacija	2013-08-29	Asociacija
16.	Jotvingių kryžiaus riterių ordinas	2004-08-25	Asociacija
17.	Klubas "VIDAJA"	2006-01-27	Asociacija
18.	Visuomeninė organizacija "PROJEKTAS TAIP"	2000-03-30	Asociacija
19.	Kelmės rajono Raudgirio medžiotojų būrelis	1997-02-28	Asociacija
20.	Melioracijos statinių naudotojų asociacija "Drenažo sistemos"	2009-06-17	Asociacija
21.	Medžiotojų ir žvejų klubas "Šilo-Pavėžupis"	2003-03-07	Asociacija
22.	Asociacija "Užvenčio sveikatos centras"	2020-12-22	Asociacija
23.	Tytuvėnų miesto bendruomenė "Gralis"	2017-02-24	Asociacija
24.	Kelmės rajono Pašilės medžiotojų būrelis	1997-02-28	Asociacija
25.	Kelmės rajono medžiotojų būrelis "Aras"	1997-02-28	Asociacija
26.	Kelmės gyvūnų mylėtojų asociacija	2020-12-07	Asociacija
27.	Asociacija "Ekosistemų apsaugos centras"	2002-10-03	Asociacija
28.	Visuomeninė organizacija "Tytuvėnų turizmo klubas"	2004-12-31	Asociacija
29.	Kelmės rajono savanorių ugniagesių rinktinė	2012-07-16	Asociacija
30.	Žalpių kaimo bendruomenė	2005-11-24	Asociacija
31.	Asociacija "Lykšilio kaimo bendruomenė"	2006-02-11	Asociacija
32.	Asociacija "Mes padėsime"	2017-03-28	Asociacija
33.	Motociklų sporto klubas "SPHAGNUM"	1997-01-15	Asociacija
34.	PAGRYŽUVIO KAIMO BENDRUOMENĖ	2007-06-22	Asociacija
35.	Sporto klubas "Kniuva"	2015-12-21	Asociacija
36.	Sporto klubas "TENDEMAS"	2010-12-17	Asociacija
37.	Pabariukų kaimo bendruomenė "Dubysos slėnis"	2012-08-09	Asociacija
38.	Tytuvėnų kūrybinis klubas "Austėja"	1998-04-23	Asociacija
39.	Šaltenių jaunimo klubas	2012-12-27	Asociacija
40.	Verpenos kaimo bendruomenė	2012-12-10	Asociacija
41.	Krepšinio klubas "GRANKURAS"	2009-10-13	Asociacija
42.	Asociacija "Pavydų kaimo bendruomenė"	2009-01-20	Asociacija
43.	Asociacija "Kukečių kaimo bendruomenė"	2009-03-26	Asociacija
44.	Tarptautinė verslo asociacija "VERSLO SAITAS"	2007-11-08	Asociacija
45.	ASOCIACIJA "VALPAINIŲ SŪRIAI"	2020-10-19	Asociacija
46.	Asociacija "Lukreda"	2021-01-04	Asociacija
47.	Sporto klubas "Tytuva"	2012-06-21	Asociacija
48.	Kaimo bendruomenė "Petražolė"	2021-01-13	Asociacija
49.	Šedbarų kaimo bendruomenė "Spiečius"	2010-07-23	Asociacija
50.	Sporto klubas "KAŠČIUKAI"	2013-01-03	Asociacija
51.	Kelmės rajono Liolių medžiotojų būrelis	1997-02-28	Asociacija
52.	Kelmės imtynių sporto klubas	2011-01-04	Asociacija
53.	Tytuvėnų medžiotojų ir žvejų klubas "Slanka"	1996-12-16	Asociacija
54.	Medžiotojų klubas "Juodvarnis"	2012-07-19	Asociacija
55.	Asociacija "VĖJO GURKŠNIS"	2016-12-12	Asociacija
56.	VO "Rasolė"	2004-06-25	Asociacija
57.	Kelmės rajono Vaiguvo medžiotojų ir žvejų klubas "Užgiriai"	1997-08-21	Asociacija
58.	Asociacija "Žalias vėjas"	2019-11-27	Asociacija
59.	Medžiotojų klubas "Miškotvarkininkas"	2004-12-28	Asociacija
60.	Kelmės rajono Užvenčio medžiotojų būrelis	1997-05-13	Asociacija
61.	Visuomeninė organizacija "Auganti Kelmė"	2021-03-29	Asociacija
62.	Asociacija "Žavi dama"	2020-12-04	Asociacija
63.	Medžiotojų klubas "Šatrija"	2012-06-25	Asociacija
64.	Tytuvėnų krašto bendruomenė	2018-08-02	Asociacija
65.	Informacijos mainų ir švietimo centras	2014-01-28	Asociacija
66.	Asociacija "Pakėvio bendruomenė"	2009-04-06	Asociacija
67.	Pramogų ir poilsio asociacija "Nendrė"	2019-03-07	Asociacija
68.	Tytuvėnų regioninio parko bendruomenės klubas "RŪŽA"	1999-06-08	Asociacija
69.	Asociacija "Tytuvėnų šachmatininkų klubas"	2012-07-12	Asociacija
70.	Naudvario sporto bendruomenė "Ažuolas"	2015-08-28	Asociacija
71.	Melioracijos statinių naudotojų asociacija "Svilė"	2016-04-01	Asociacija
72.	Ažuolijos melioracijos sistemų naudotojų asociacija	2016-03-17	Asociacija
73.	Asociacija "Butkiškės bendruomenė"	2009-12-15	Asociacija
74.	Bendruomenė "Gryžuvo skoniai"	2020-10-26	Asociacija
75.	Liolių miestelio bendruomenė	2015-04-15	Asociacija
76.	Melioracijos sistemų naudotojų asociacija "Kuršai"	2016-03-15	Asociacija

Rodiklis	Pavadinimas	Dalyvių skaičius	Tipas
77.	Medžiotojų klubas "BARIS"	2003-03-26	Asociacija
78.	Asociacija "Vidsodžio kaimo bendruomenė"	2009-11-30	Asociacija
79.	Padubysio kaimo bendruomenė	2011-07-05	Asociacija
80.	Asociacija "Sveikatingumo kodas"	2019-04-19	Asociacija
81.	Asociacija "Rojus vaikams"	2019-10-24	Asociacija
82.	Paverpenio melioracijos sistemų naudotojų asociacija	2020-06-01	Asociacija
83.	Liolių bendruomenė "Vainikė"	2019-06-03	Asociacija
84.	Krepšinio klubas "Tritaškis"	2019-09-12	Asociacija
85.	Bendruomenė "Šaltenių pašvaistė"	2020-01-31	Asociacija
86.	Karklėnų bendruomenė	2008-05-15	Asociacija
87.	Būdų melioracijos sistemų naudotojų asociacija	2016-04-15	Asociacija
88.	Asociacija "Medžiokalnio pasaga"	2019-05-15	Asociacija
89.	Klubas "Čiurlys"	2012-11-14	Asociacija
90.	Motociklininkų klubas "Folks"	2020-02-27	Asociacija
91.	Lupikų kaimo bendruomenė	2005-06-17	Asociacija
92.	Asociacija "Amelijos svaja"	2020-10-23	Asociacija
93.	Tytuvėnų medžiotojų klubas "TYTUVA"	1996-09-12	Asociacija
94.	Kolainių kaimo bendruomenė	2014-02-10	Asociacija
95.	Kelmės rajono neįgaliųjų draugija	1996-05-21	Asociacija
96.	Bendruomenė "Rimydžiai"	2017-04-04	Asociacija
97.	Liolių melioracijos sistemų naudotojų asociacija	2020-05-29	Asociacija
98.	Vijurkų kaimo bendruomenė	2005-07-01	Asociacija
99.	Vaiguvos jaunimo bendruomenė "Lyderiai"	2014-10-28	Asociacija
100.	Užvenčio bendruomenė "Venta"	2015-07-14	Asociacija
101.	Asociacija "Dovaida"	2021-06-28	Asociacija
102.	Asociacija "Patogumas"	2021-07-15	Asociacija
103.	Gailių kaimo bendruomenė	2013-09-23	Asociacija
104.	Asociacija "Mes ir jūs"	2005-03-07	Asociacija
105.	Tytuvėnų badmintono klubas "HERIS"	1996-02-13	Asociacija

-Šaltinis: Registrų centro duomenys. [Žiūrėta: 2023-04-02]

57 Lentelė. Išlaidos NVO teikiamoms socialinėms paslaugoms Kelmės r. sav.

Rodiklis	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Pokytis*
Išlaidos NVO teikiamoms soc. paslaugoms, tūkst. Eur	n.d.	n.d.	n.d.	17.0	8.3	28.3	18.6	89.8	528.3%
Išlaidos soc. paslaugoms, tūkst. Eur	n.d.	n.d.	n.d.	1747.4	1798.6	1807.0	2230.2	1263.7	72.3%
Savivaldybės išlaidų NVO teikiamoms soc. paslaugoms finansuoti, dalis**	n.d.	n.d.	n.d.	0.97	0.46	1.57	0.83	7.11	733.0%

* Pokytis per 2014-2022 m.

** Savivaldybės išlaidų NVO teikiamoms socialinėms paslaugoms finansuoti, palyginti su savivaldybės išlaidomis soc. paslaugoms, dalis.

Šaltinis: Socialinės paramos veiksmingumo indeksas (SPVI).

58 Lentelė. Švietimo įstaigų skaičius Kelmės r. sav.

Rodiklis	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis*
Ikimokyklinio ugdymo įstaigų skaičius	4	4	4	4	4	4	4	2	2	-50%
Vietų skaičius ikimokyklinio ugdymo įstaigose	772	752	792	771	771	741	763	778	788	2%
Bendrojo ugdymo mokyklos	18	18	18	16	16	15	13	13	n.d.	-28%
Bendrojo ugdymo mokyklų mokiniai	3547	3273	3140	2998	2787	2716	2573	2490	2449	-31%
Profesinio mokymo įstaigų skaičius	1	1	1	1	1	1	1	1	n.d.	0%
Priimta mokinių į profesinio mokymo įstaigas	203	252	256	210	179	120	119	79	n.d.	-61%
Parengta specialistų profesinio mokymo įstaigose	135	146	170	164	131	113	93	83	n.d.	-39%

* Pokytis per 2014-2022 m. (arba 2014-2021 m.)

Šaltinis: Valstybės Duomenų Agentūra OSP Socialinė statistika Švietimas

59 Lentelė. Laikino gyvenimo įstaigos Kelmės r. sav.

Rodiklis	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Pokytis*
Visos laikino gyvenimo įstaigos	n.d.	n.d.	1	1	1	2	2	1	100%
Nakvynės namai	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	1	1	n.d.	n.d.
Krizių centrai ir laikino apgyvendinimo įstaigos motinoms ir vaikams	n.d.	n.d.	1	1	1	1	1	1	100%
Gyventojų skaičius globos įstaigose seniems žmonėms**	81	92	91	91	92	91	94	108	33%
Gyventojų skaičius globos įstaigose suaugusiems neįgaliesiems**	n.d.	n.d.	20	20	19	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.

* Pokytis per 2014-2021 m.

** Metų pabaigoje.

Šaltinis: Valstybės Duomenų Agentūra OSP Socialinių paslaugų statistika

60 Lentelė. Sveikatos infrastruktūra ir gydytojų skaičius Kelmės r. sav.

Rodiklis	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Pokytis*
Stacionaro ligonių skaičius	8847	8452	8173	8047	7687	7561	4813	4820	-46%
Lovų skaičius ligoninėse (be slaugos lovų)	112	112	103	82	82	82	82	82	-27%
Vaistinių ir jų filialų skaičius	15	14	14	13	13	13	13	14	-7%
Gydytojas	55	57	59	58	51	49	46	46	-16%
Šeimos gydytojas	19	20	20	20	21	19	19	19	0%
Vidaus ligų	13	13	14	14	10	11	9	11	-15%
Vaikų ligų specialistas	5	5	4	6	5	2	2	1	-80%
Chirurgas**	5	6	5	4	4	3	2	3	-40%
Akušeris-ginekologas	4	4	3	4	3	5	4	3	-25%
Oftalmologas	2	2	2	2	2	2	2	2	0%
Otorinolaringologas	2	2	1	1	n.d.	1	1	1	-50%
Psichiatras	2	2	2	3	2	2	2	2	0%
Slaugytojas ir akušeris	178	172	169	164	164	155	151	146	-18%
Odontologas	14	14	19	15	18	11	14	13	-7%

* Pokytis per 2014-2021 m.

** Chirurgas (įskaičiuoti vaikų chirurgai ir ortopedai-traumatologai).

Šaltinis: Valstybės Duomenų Agentūra OSP Socialinė statistika Sveikata

61 Lentelė. Kultūros centrų ir muziejų skaičius Kelmės r. sav.

Rodiklis	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis*
Kultūros centrų skaičius	14	14	14	16	16	16	16	16	16	14%
Kultūros centrų dalyvių skaičius	1250	1235	1321	1185	1119	1077	987	861	861	-31%
Muziejų skaičius	2	2	2	2	2	2	2	2	n.d.	0%
Muziejų lankytojų skaičius	16	12	13	14	15	15	8	9	n.d.	-44%

* Pokytis per 2014-2022 m. (arba 2014-2021 m.)

Šaltinis: Valstybės Duomenų Agentūra OSP Socialinė statistika Kultūra

62 Lentelė. Nekilnojamojų kultūros vertybių ir kultūros paveldo paminklų skaičius Kelmės r. sav.

Rodiklis	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis*
Nekilnojamosios kultūros vertybės	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	531	536	n.d.
Kultūros paveldo paminklai	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	14	14	n.d.

* Pokytis per 2021-2022 m.

Šaltinis: Valstybės Duomenų Agentūra OSP Socialinė statistika Kultūra

63 Lentelė. Visuomenės saugumo užtikrinimas Kelmės r. sav.

Rodiklis	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Pokytis*
Policijos pareigūnų skaičius metų pabaigoje	77	71	55	54	53	54	51	47	-39%
<i>Policijos pareigūnų skaičius, tenkantis 100 tūkst. gyventojų</i>									
Lietuvos Respublika	325	309	294	293	294	286	281	275	-15%
Šiaulių apskritis	310	291	274	275	275	268	267	249	-20%
Kelmės r. sav.	260	248	198	202	201	210	205	185	-29%

* Pokytis per 2014-2021 m.

Šaltinis: Valstybės Duomenų Agentūra OSP Socialinė statistika Nusikaltimai

64 Lentelė. Užregistruotų nusikaltimų, baudžiamųjų nusižengimų skaičius Kelmės r. sav.

Rodiklis	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis*
Nusikalstamos veikos	821	598	484	523	504	478	410	357	295	-64%
<i>Užregistruotų nusikaltimų skaičius 100 tūkst. gyventojų**</i>										
Lietuvos Respublika	2826	2490	2060	2257	2070	1841	1656	1516	n.d.	-46%
Šiaulių apskritis	2872	2534	1903	2051	1854	1710	1597	1392	n.d.	-52%
Kelmės r. sav.	2743	2055	1717	1918	1937	1883	1651	1405	n.d.	-49%

* Pokytis per 2014-2022 m. (arba 2014-2021 m.)

** Užregistruotų nusikaltimų, baudžiamųjų nusižengimų skaičius, tenkantis 100 tūkst. gyventojų.

Šaltinis: Valstybės Duomenų Agentūra OSP Socialinė statistika Nusikaltimai

65 Lentelė. Gaisrų skaičius Kelmės r. sav.

Rodiklis	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis*
Užregistruotų gaisrų skaičius	100	131	95	106	140	127	104	103	104	4%
Gaisruose žuvusių žmonių skaičius	3	4	1	2	1	1	n.d.	n.d.	1	-67%

* Pokytis per 2014-2022 m.

Šaltinis: Valstybės Duomenų Agentūra OSP Socialinė statistika Nusikaltimai

66 Lentelė. Sporto infrastruktūra Kelmės r. sav.

Rodiklis	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Pokytis*
Stadionų skaičius	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	8	8	8	0%
<i>Su 3000 ir daugiau vietų tribūnomis</i>	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
<i>Kito dydžių stadionai</i>	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	8	8	8	0%
Sporto salių skaičius	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	11	12	12	9%
Universalios sporto arenos	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
Sporto kompleksai	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	1	1	1	0%
Ledo arenos	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
Plaukimo baseinų skaičius	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	1	1	1	0%
<i>50 m.</i>	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
<i>25 m.</i>	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	1	1	1	0%
Buriavimo sporto bazės	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
Aerodromai	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
Uždaros ir atviros kalnų slidinėjimo trasos	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
Krepšinio aikštelės	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	20	20	20	0%
Tinklinio aikštelės	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	23	23	19	-17%
Rankinio aikštelės	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
Motokroso trasos	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	1	1	0%
Slidžių ir riedučių trasos	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
BMX dviračių trasos	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
Golfo aikštynai	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
Hipodromai	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
Kartodromai	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
Universalios dirbtinės dangos sporto aikštelės	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	2	2	2	0%
Teniso aikštynų skaičius	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	1	1	1	0%
Irkavimo sporto bazių skaičius	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	0	0	n.d.
Futbolo aikščių skaičius	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	1	1	1	0%
Lengvosios atletikos maniežai	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
Žirginio sporto maniežai	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
Futbolo maniežai	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
Šaudyklų skaičius	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.

* Pokytis per 2019-2021 m.

Šaltinis: Valstybės Duomenų Agentūra OSP Socialinė statistika Sportas

67 Lentelė. Sporto varžybų ir sveikatingumo renginių dalyvių skaičius Kelmės r. sav.

Rodiklis	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Pokytis*	Vidutiniška i per metus
Sporto varžybų ir sveikatingumo renginių dalyvių skaičius	7185	7090	6831	6969	7089	5461	3359	1544	-79%	5478

* Pokytis per 2014-2021 m.

Šaltinis: Valstybės Duomenų Agentūra OSP Socialinė statistika Sportas

68 Lentelė. Mėgėjų meno kolektyvai Kelmės r. sav.

Rodiklis	Pavadinimas	Dalyvių skaičius
1.	Liaudiškos muzikos kapela KELMYNĖ	9
2.	Mišrus choras CANTIO	20
3.	Mišrus vokalinis ansamblis	11
4.	Pučiamųjų orkestras	12
5.	Folkloro ansamblis TADUJA	23
6.	Folkloro ansamblis JUDLĖ	15
7.	Vaikų folkloro ansamblis	12
8.	Moterų vokalinis ansamblis SIDABRINĖ GIJA	8
9.	Merginų šokių grupė „Levandrelės“	19
10.	Šokių grupė ŠYPSENĖLĖ	11
11.	Šokių grupė KREGŽDUTĖS	16
12.	Suaugusiųjų šokio studija DIJA RITMAS III gr.	14
13.	Pagyvenusiųjų liaudiškų šokių grupė PATREPSĖLIS	15
14.	Suaugusiųjų šokio studija DIJA RITMAS I gr.	11
15.	Suaugusiųjų šokio studija DIJA RITMAS II gr.	9

Rodiklis	Pavadinimas	Dalyvių skaičius
16.	Vaikų teatro studija	7
17.	Suaugusiųjų teatro grupė „(Ne)Taktiški“	8
18.	Rankdarbių mėgėjų studija	11
	Kelmės kultūros centras	231
19.	Moterų vokalinis ansamblis	5
20.	Estradinė grupė DAR'S	7
	Liolių skyrius	12
21.	Mišrus vokalinis ansamblis VAKARĖ	8
22.	Moterų vokalinis ansamblis VARSA	9
23.	Meninės-kūrybinės veiklos studija	6
	Lupikų skyrius	23
24.	Humoro grupė	10
	Maironių skyrius	10
	Kelmės kultūros centras su skyriais	276
25.	Vaikų teatro studija	n.d.
31.	Vaikų skaitovų būrelis	n.d.
32.	Suaugusiųjų dramos kolektyvas	n.d.
33.	Suaugusių skaitovų užsiėmimai	n.d.
34.	Liaudiška kaimo kape	n.d.
35.	Instrumentalistai	n.d.
36.	Vokalinis tercetas	n.d.
37.	Vokalinis-instrumentinis tercetas	n.d.
38.	Vokalinis-instrumentinis kvartetas	n.d.
39.	Tradicinė kaimo kapela „Gers čiesas“	n.d.
	Pakražančio kultūros centras	n.d.
40.	6 vokaliniai ansambliai	n.d.
41.	Tradicinė kapela	n.d.
42.	Dainuojantis teatras	n.d.
43.	Suaugusiųjų dramos teatras	n.d.
44.	Vaikų ir jaunimo dramos studija	n.d.
45.	Skaitovų būrelis	n.d.
46.	Dramos būrelis	n.d.
47.	Būrelis Knygų bičiuliai	n.d.
48.	Rankdarbių būrelis	n.d.
	Kražių M. K. Sarbievijaus kultūros centras	n.d.
49.	Etnografinis ansamblis „ŠONA“	n.d.
50.	Vaikų ir jaunimo teatro studija „Bildukai“	n.d.
51.	Liaudiškos muzikos kapela „Meldai“	n.d.
52.	Kolektyvas „LIA-FA-DO“	n.d.
53.	Moterų duetas	n.d.
54.	Vokalinis ansamblis „Anima“	n.d.
	Šaukėnų kultūros ir amatų centras	n.d.
55.	Suaugusiųjų dramos grupė	n.d.
56.	Moksleivių ir suaugusiųjų šokių kolektyvai	n.d.
57.	2 liaudiškos muzikos kapelos	n.d.
58.	Folkloro ansamblis	n.d.
59.	Armonikininkų grupė	n.d.
	Tytuvėnų kultūros centras	n.d.
60.	2 vaikų ir jaunimo teatro kolektyvai	n.d.
61.	2 vaikų ir jaunimo šokių kolektyvai	n.d.
62.	Vyresnio amžiaus tautinių šokių kolektyvas	n.d.
63.	Kapela „Venta“	n.d.
64.	Gyvo garso grupė „Vartai“	n.d.
65.	Liaudiškos muzikos ansamblis „Truopne muzikonta“	n.d.
66.	Vaikų dramos būrelis „Pepinukas“	n.d.
67.	Liaudiškų šokių kolektyvas „Putinėlis“	n.d.
	Užvenčio kultūros centras	n.d.

Šaltinis: Kelmės kultūros centro informacija pateikta VVG, Kražių kultūros centro informacija pateikta VVG, Pakražančio kultūros centro informacija pateikta VVG, Šaukėnų kultūros ir amatų centro informacija pateikta VVG, Tytuvėnų kultūros centro informacija pateikta VVG, Užvenčio kultūros centro informacija pateikta VVG 2023-01-10

69 Lentelė. Kelmės r. sav. žemės fondo sudėtis

Rodiklis	2014		2022		Pokytis*
	kv.km	%	kv.km	%	
Bendras plotas	1705	100.0%	1705	100.0%	0.0%
Žemės ūkio naudmenos	997	58.4%	959	56.3%	-3.7%
Miškai	117	6.9%	128	7.5%	9.7%

Kita žemė	495	29.0%	508	29.8%	2.7%
Žemės užimta vandens telkinių	27	1.6%	25	1.5%	-6.3%
Užstatyta teritorija	30	1.7%	39	2.3%	32.3%
Keliai	40	2.4%	44	2.6%	9.1%

* Pokytis per 2014-2022 m.

Šaltinis: Žemės Fondas.

70 Lentelė. Žemės našumo balas Kelmės r. sav.

Teritorija	Žemės našumo balas (atnaujinta 2018 m.)
Kelmės r. sav.	36.4
Kelmės apylinkių sen.	35.0
Kražių sen.	32.3
Kukečių sen.	34.5
Liolių sen.	38.9
Pakražančio sen.	38.7
Šaukėnų sen.	37.8
Tytuvėnų apylinkių sen.	40.5
Tytuvėnų sen.	33.7
Užvenčio sen.	34.2
Vaiguvos sen.	35.1

Šaltinis: <https://www.geoportal.lt/oldmap/index.jsp?mode=zis>

71 Lentelė. Ekologinis ūkininkavimas (plotas, ha) Kelmės r. sav.

Teritorija	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis*
Lietuvos Respublika	0	216921	221665	234244	239623	242118	235570	261782	271329	12%
Kelmės r. sav.	0	3345	3278	3298	3879	3958	3686	4297	4337	10%
Dalis	n.d.	1.5%	1.5%	1.4%	1.6%	1.6%	1.6%	1.6%	1.6%	0.1%

* Pokytis per 2015-2022 m. Šaltinis: EkoAgros duomenys.

72 Lentelė. Natura 2000 išmokos ir su Bendrąja vandens pagrindų direktyva susijusios išmokos Kelmės r. sav.

Teritorija	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis*
Lietuvos Respublika	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	35802	37959	38905	39720	5%
Šiaulių apskritis	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	728	779	878	886	14%
Kelmės r. sav.	269	272	281	242	245	307	306	335	324	20%

* Pokytis per 2019-2022 m.

Šaltinis: Nacionalinės Mokėjimo Agentūros duomenys, Kelmės r. sav. administracijos pateikti duomenys VVG, 2023-01-10.

73 Lentelė. Elektros energijos bendroji gamyba ir suvartojimas Kelmės r. sav.

Rodiklis	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis*
Elektrinių įrengtoji galia, kW	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	11539.375	8356	8821	n.d.	-24%
Pagaminta, GWh	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	21.9	25.5	24.1	n.d.	10%
Suvargota, GWh	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	50.4	50.8	56.0	n.d.	11%

* Pokytis per 2019-2021 m. Šaltinis: Lietuvos Energetikos Agentūros duomenys.

74 Lentelė. AEI pagamintas elektros energijos kiekis (GWh)* Kelmės r. sav.

Rodiklis	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Pokytis**	Įrenginių galia***
Bendras iš AEI pagamintos elektros energijos kiekis	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	21.9	25.2	23.6	8%	8821
Biokuro įrenginiuose pagamintos energijos kiekis	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	0.0	0.0	0.0	n.d.	0
Biomosės įrenginiuose pagamintos energijos kiekis	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	7.9	7.3	7.8	-1%	999
Hidroenergijos įrenginiuose pagamintos energijos kiekis	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	0.2	0.2	0.4	79%	185
Saulės energijos įrenginiuose pagamintos energijos kiekis	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	0.3	0.3	0.3	-2%	343
Vėjo energijos įrenginiuose pagamintos energijos kiekis	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	13.5	17.4	15.1	12%	6330

* Atsinaujinančių išteklių energiją (AEI) naudojančiuose (veikiančiuose) elektros energijos gamybos įrenginiuose pagamintas elektros energijos kiekis (GWh).

** Pokytis per 2019-2021 m.

*** Įrenginių suminė įrengtoji galia 2021 m., kW. Šaltinis: Lietuvos Energetikos Agentūros duomenys.

75 Lentelė. AEI* dalis (%) savivaldybės elektros energijos sektoriuje Kelmės r. sav.

Teritorija	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Pokytis**
Kelmės r. sav.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	43.4	50.2	43.1	-0.4

* AEI - Atsinaujinantys energijos ištekliai. ** Pokytis per 2019-2021 m. procentiniais punktais.

Šaltinis: Lietuvos Energetikos Agentūros duomenys.